नामलिंगानुशासनम् अमरकोषगोवा

४८७

नं० ४८०६

आमरके शाह

[illegible]

कौ ४६

वर्मा— [illegible]

पत्रे ८३

१२४०

ॐ
अ
को
१

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॐ दिश्याद्भवानिशिवयोस्तिलकायमानं गोरोचनारुचिविलसा
विलोचनेनः अन्योन्यगाढपरिरंभनिपीडनेन पिंडीभवन्बहिरिव स्फुटितोनुरागः ॐ
यस्य ज्ञानदयासिंधोरगाधस्यानघा गुणाः सेव्यतामक्षयो धीराः स श्रिये चामृताय
च समाहृत्यान्यतंत्राणि संक्षिप्तैः प्रतिसंस्कृतैः संपूर्णमुच्यते वर्गैर्नामलिंगानुशासनम्
प्रायशो रूपभेदेन साहचर्याच्च कुत्रचित् स्त्रीपुंनपुंसकं ज्ञेयं तद्विशेषविधेः क्वचित् भेदा
ख्यानाय न द्वंद्वो नैकशेषो न संकरः कृतोत्र भिन्नलिंगानामनुक्तानां क्रमादृते त्रिलिं
ग्यां त्रिष्विति पदं मिथुने तु द्वयोरिति निषिद्धलिंगं शेषार्थं त्वंताथादि न पूर्वभाक् स्व
रव्ययं स्वर्गनाकत्रिदिवत्रिदशालयाः सुरलोको द्योदिवौ द्वे स्त्रियां क्लीबे त्रिविष्टप
म् अमरा निर्जरा देवास्त्रिदशा विबुधाः सुराः सुपर्वाणः सुमनसस्त्रिदिवेशा दिवौक
सः आदितेया दिविषदो लेखा अदितिनंदनाः आदित्या ऋभवोस्वप्ना अमर्त्या अमृता
धसः बर्हिर्मुखाः क्रतुभुजो गीर्वाणा दानवारयः वृंदारका दैवतानि पुंसि वा देवताः
स्त्रियाम् १९ आदित्यविश्ववसवस्तुषिताभास्वरानिलाः महाराजिकसाध्याश्च रुद्रा
श्च गणदेवताः ९ विद्याधराप्सरोयक्षरक्षोगंधर्वकिन्नराः पिशाचो गुह्यकः सिद्धो भू १

नोमीदेवयोनयः ।१ असुरादैत्यदैतेयदनुजेंद्रारिदानवः शुक्रशिष्यादितिसुताःपूर्वदेवाःसु
रद्विषः ।१ सर्वज्ञःसुगतोबुद्धोधर्मराजस्तथागतः सामंतभद्रोभगवान्मारजिल्लोकजिज्जि
नः षडभिज्ञोदशबलोऽद्वयवादीविनायकः मुनींद्रःश्रीघनःशास्तामुनि १८ शाक्यमु(
निश्चयः शाक्यसिंहःसर्वार्थसिद्धःशौद्धोदनिश्चसः गौतमश्चार्कबंधुश्चमायादेवीसु
तश्चसः २ सिद्धार्थोवीतरागोऽर्हन्केवलीतीर्थकृत्तथा स्याद्वादवादीनिर्द्वारोनिर्ग्रंथश्च(
षिरित्यपि ब्रह्मात्मभूःसुरज्येष्ठःपरमेष्ठीपितामहः हिरण्यगर्भोलोकेशःस्वयंभूश्चतुरा
ननः धाताब्जयोनिर्द्रुहिणोविरिंचिःकमलासनः स्रष्टाप्रजापतिर्वेधाविधाताविश्वसृ
ड्विधिः शांतानंदःशांतधृतिःस्थविरोहंसवाहनः १४ विष्णुर्नारायणःकृष्णोवैकुंठोवि
ष्टरश्रवाः दामोदरोहृषीकेशःकेशवोमाधवःस्वभूः दैत्यारिःपुंडरीकाक्षोगोविंदो
गरुडध्वजः पीतांबरोऽच्युतःशार्ङ्गीविष्वक्सेनोजनार्दनः उपेंद्रइंद्रावरजश्चक्रपाणिश्चतु
र्भुजः पद्मनाभोमधुरिपुर्वासुदेवस्त्रिविक्रमः देवकीनंदनःशौरिःश्रीपतिःपुरुषोत्त
मः वनमालीबलिध्वंसीकंसारातिरधोक्षजः विश्वंभरःकैटभजिद्विधुःश्रीवत्सलांछ
नः पुराणपुरुषोदाशार्होऽब्धिशायीगदाग्रजः जलशायीविश्वरूपोमुकुंदोमुरमर्द

अ
को
२
2

नः १९ सत्वकेशोहरिर्हूषाकपिश्च वसुदेवोस्यजनकः सएवानकदुंदुभि बलभद्रःप्रलम्बघ्नोब।
लदेवोच्युताग्रजः रेवतीरमणोरामः कामपालोहलायुधः बलभद्रः नीलांबरोरौहिणेयस्ता
लंकोमुसलीहली संकर्षणःसीरपाणिः कालिंदीभेदनोबलः २० सान्वनोपिस्मृचियोनि
स्रैत्रसखोप्यब्जयोरतिवल्लभः मदनोमन्मथोमारःप्रद्युम्नोमीनकेतनः कंदर्पोदर्पकोनं।
गःकामःपंचशरःस्मरः शम्बरारिर्मनसिजःकुसुमेषुरनन्यजः पुष्पधन्वारतिपतिर्मकरध
जआत्मभूः २१ चैत्रसखःशृंगारयोनिःपुष्पकेतुश्चेतिभागुरिः ब्रह्मसूर्विश्वकेतुःस्यादनिरु
द्धउषापतिः ४ विष्वक्सेनात्मजात्मजः लक्ष्मीःपद्मालयापद्माःकमलाश्रीर्हरिप्रिया मा
रमोदधिजासंपद्धरिणीलोकविश्रुतः इंदिरालोकमातामारमामंगलदेवता भार्गवीलो
कजननीक्षीरसागरतनयातथा २२ शंखोलक्ष्मीपतेपंचजन्यः। चक्रंसुदर्शनः। कौमोद
कीगदा। खड्गोनंदकः। कौस्तुभोमणिः। गरुत्मान्गरुडस्तार्क्ष्योवैनतेयःखगेश्वरः ना
गांतकोविष्णुरथःसुपर्णःपन्नगाशनः ४ शंभुरीशःपशुपतिःशिवःशूलीमहेश्वरः ईश्वरःश
र्वईशानःशंकरश्चंद्रशेखरः भूतेशःखंडपरशुर्गिरीशोगिरिशोमृडः मृत्युंजयःकृत्तिवासः २
पिनाकीप्रमथाधिपः उग्रःकपर्दीश्रीकंठःशितिकंठःकपालभृत् वामदेवोमहादेवोविरू।

पात्त्रिलोचनः कृशानुरेताःसर्वज्ञोधूर्जटिर्नीललोहितः हरःस्मरहरोभर्गस्त्र्यंबकस्त्रिपुरांत।
कः गंगाधरोंधकरिपुःक्रतुध्वंसीवृषध्वजः व्योमकेशोभवोभीमःस्थाणुरुद्रउमापतिः महान
ष्टमूर्तिश्चाहिर्बुध्नोथवृषाकपिः भैरवःशिपिविष्टस्तुगजासुरहरस्तथा ५५ कपर्दोस्यजटा।
जूटः पिनाकोजगवंधनुः २ प्रमथाःस्युःपारिषदाः २ गणाश्चपि ब्राह्मीत्याद्यास्तुमातरः । भूति
र्विभूतिरैश्वर्यमणिमादिकमष्टधा ४ उमाकात्यायनीगौरीकालीहैमवतीश्वरी शिवाभवानी
रुद्राणीशर्वाणीसर्वमंगला अपर्णापार्वतीदुर्गामृडानीचंडिकांबिका जगन्माताभैरवीच।
सतीदाक्षायणीतथा योगनिद्रामहामायागिरिजामेनकात्मजा गणांबिकादेवदेवीस्याद्यो
वकुलनायका विनायकोविघ्नराजद्वैमातुरगणाधिपाः अप्येकदंतहेरंबलंबोदरगजान
नाः गांगेयाखुरथौ १० नंदुनंदिनौनंदिकेश्वरे २ कार्तिकेयोमहासेनःशरजन्माषडाननः
पार्वतीनंदनःस्कंदः सेनानीरग्निभूर्गुहः बाहुलेयस्तारकजिद्विशाखःशिखिवाहनः षण्मा
तुरःशक्तिधरः कुमारःक्रौंचदारणः ७ पावकिस्वर्भगर्भोगिरिदिः कर्णमोटीत्ववाशुश्र
वर्मिमुंडानचर्चिका ४ इंद्रोमरुत्वान्मघवाविडौजाःपाकशासनः वृद्धश्रवाःसुनासीरःपु
रुहूतःपुरंदरः जिष्णुर्लेखर्षभःशक्रःशतमन्युर्दिवस्पतिः सुत्रामागोत्रभिद्वज्रीवासवोवृ

अ को स्व 3

वृत्रहा वृषा वास्तोष्पतिः सुरपतिर्बलारातिः शचीपति जम्भभेदी हरिहयः स्वाराण्नमुचिसूदनः
संक्रंदनो दुश्च्यवनस्तुराषाण्मेघवाहनः आखंडलः सहस्राक्षः ऋभुक्षाः २५ प्राचीनबर्हिरद्रिहा
पृतनाषाड् पुलोमजित् उग्रधन्वा च तस्य तु प्रिया पुलोमजा शचीन्द्राणी २ नगरी त्वमरावती
हय उच्चैःश्रवाः । सूतो मातलिः । नंदनं वनम् । स्यात्प्रासादो वैजयंतः । जयंतः पाकशासनिः
२ ऐरावतोऽभ्रमातंगैरावणाभ्रमुवल्लभाः ४ सुरगजो गजमल्लः ह्रादिनी वज्रमस्त्री स्यात्कुलि
शं भिदुरं पविः शतकोटिः स्वरुः शंबो दंभोलिरशनिर्द्वयोः ९ व्योमयानं विमानोऽस्त्री । नार
दाद्याः सुरर्षयः । स्यात्सुधर्मा देवसभा । पीयूषममृतं सुधा ३ मंदाकिनी वियद्गंगा स्वर्नदी ।
सुरदीर्घिका ४ सिद्धसिंधुश्च मेरुः सुमेरुर्हेमाद्री रत्नसानुः सुरालयः ५ पंचैते देवतरवो
मंदारः पारिजातकः संतानः कल्पवृक्षश्च पुंसि वा हरिचंदनम् ५ सनत्कुमारो वैधात्रः २
स्वर्वैद्यावश्विनीसुतौ नासत्यावश्विनौ दस्रावाश्विनेयौ च तावुभौ ८ स्त्रियां बहुष्वप्सरसः स्व
र्वेश्या उर्वशीमुखाः घृताची मेनका रंभा उर्वशी च तिलोत्तमा सुकेशी मंजुघोषाद्याः कथ्यं
तेऽप्सरसो बुधैः हाहा हूहूश्चैवमाद्या गंधर्वास्त्रिदिवौकसाम् । अग्निर्वैश्वानरो वह्निर्वीतिहोत्रो ।
धनंजयः कृपीटयोनिर्ज्वलनो जातवेदास्तनूनपात् बर्हिः शुष्मा कृष्णवर्त्मा शोचिष्केशस्तथ २

त्रेधः आश्रयाशो बृहद्भानुः कृशानुः पावकोनलः रोहिताश्वो वायुसखः शिखावानाशुशुक्ष
णिः हिरण्यरेता हुतभुग्दहनो हव्यवाहनः सप्तार्चिर्दमुनाः शुक्रः चित्रभानुर्विभावसुः शु
चिरप्पित्तम् ३४ उद्विश्व तारस्तभस्मभसितम् और्वस्तु वाडवो वडवानलः २ वह्नेर्द्वयोर्ज्वा
लकीलावर्चिर्हेतिः शिखा स्त्रियाम् ५ त्रिषु स्फुलिंगोग्निकणः २ संतापः संज्वरः समौ २ ध
र्मराजः पितृपतिः समवर्ती परेतराट् कृतान्तो यमुनाभ्राता शमनो यमराड्यमः कालो
दंडधरः श्राद्धदेवो वैवस्वतोन्तकः प्रेताधिपः पाशहस्तः कीनाशोम्बुवेकजः १९ राक्ष
सः कौणपः क्रव्यात्क्रव्यादोस्रप आशरः रात्रिंचरो रात्रिचरः कर्बुरो निकषात्मजः यातु
धानः पुण्यजनो नैरृतो यातुरक्षसी १५ त्रिष्वपि प्रचेता वरुणः पाशी यादसांपतिरप्प
ति ५ श्वसनः स्पर्शनो वायुर्मातरिश्वा सदागतिः पृषदश्वो गंधवहो गंधवाहानिलाशुगाः
समीरमारुतमरुज्जगत्प्राणसमीरणाः नभस्वद्वातपवनपवमानप्रभंजनाः प्रकंपनस्तु
समिरो २२ नेत्राहव्याकूलीमरुत् १ एत्या पुनाभिकंदान सर्वसंधिगताः क्रमात् प्राणा
पानसमानोदानव्यानाः पंचवायवः शरीरस्थाइमे ५ रंहस्तरसी तु रयः स्यदः जवः वाजो
वेगस्तु अथ शीघ्रं त्वरितं लघुक्षिप्रमरं द्रुतम् सत्वरं चपलं तूर्णमविलंबितमाशु च ॥ सा

अ
को
४

5

ततानारतताश्रांतसंततताविरतानिशम् नित्यानवरताजस्रमपि ४ अथातिशयोभरः अतिवेल
भृशात्यर्थातिमात्रोद्गाढनिर्भरम् तीव्रैकांतनितांतानिगाढवाढदृढानिच ५ क्लीवेशी।
घ्राद्यसत्वेस्यात्रिष्वेषांसत्वगामियत् कुवेरस्त्र्यंबकसखोयक्षराड्गुह्यकेश्वरः मनुष्यधर्माधन
दोराजराजोधनाधिपः किन्नरेशोवैश्रवणः पौलस्त्योनरवाहनः यक्षैकपिंगैडविलश्रीदपु।
ण्यजनेश्वराः ७ अस्योद्यानंचैत्ररथः। पुत्रस्तुनलकूवरः। कैलासःस्थानं। अलकापूः। वि
मानंतुपुष्पकम्। स्यात्किन्नरःकिंपुरुषस्तुरंगवदनोमयुः ८ निधिर्नाशेवधिर्भेदाः शंख
पद्मादयोनिधेः निधिभेदाःउक्तंच महापद्मश्चपद्मश्चशंखोमकरकच्छपौ मुकुंदःकुंदनी
लैखर्वश्चनिधयोनव निधयः ९ इतिअमरकोशेस्वर्गादिकांडेस्वर्वर्गः प्रथमः। ॐ द्योदि
वौद्वेस्त्रियामभ्रंव्योमपुष्करमंबरम् नभोंतरिक्षंगगनमनंतंसुरवर्त्मखम् वियद्विष्णुपदं
वातुपुंस्याकाशविहायसी १० विहायसोपिनाकोपिद्युरपिस्यात्तदव्ययम् तारापथश्चमेघा
ध्वाप्यंतरिक्षंमहाबिलम् ११ व्योमवर्गोद्वितीयः २ ॐ दिशस्तुककुभःकाष्ठाआशाश्चह
रितश्चताः ५ प्राच्यवाचीप्रतीच्यस्ताः पूर्वदक्षिणपश्चिमाः ३ उत्तरादिगुदीचीस्यात्। दिश्यं
तुत्रिषुदिग्भवे। इंद्रोवह्निःपितृपतिर्नैरृतोवरुणोमरुत् कुवेरईशःपतयःपूर्वादीनांदि

शुंडमात्र ८ ऐरावतः पुंडरीको वामनः कुमुदोंजनः पुष्पदंतः सार्वभौमः सुप्रतीकश्च दि।
ग्गजाः ९ क्लीबाव्ययं त्वपदिशं दिशोर्मध्ये विदिक् स्त्रियां अभ्यंतरं त्वंतरालं २ चक्रवालं तु मं
डलम् २ अभ्रं मेघो वारिवाहः स्तनयित्नुर्बलाहकः धाराधरो जलधरः तडित्वान्वारिदोंबुभृत् घ
नजीमूतमुदिरजलमुग्धूमयोनयः १५ कादंबिनी मेघमाला । त्रिषु मेघभवेऽभ्रियम् । स्त
नितं गर्जितं मेघनिर्घोषो रसितादि च ४ शंपा शतह्रदा ह्रादिन्यैरावत्यः क्षणप्रभा तडित्सौ।
दामिनी विद्युच्चंचला चपलापि च १० स्फूर्जथुर्वज्रनिर्घोषे । मेघज्योतिरिरंमदः २ इंद्रायु
धं शक्रधनुः २ तदेव ऋजु रोहितम् वृष्टिर्वर्षं २ तद्विघातेऽवग्राहावग्रहौ समौ २ धारा
संपात आसारः शीकरोंबुकणाः स्मृताः । वर्षोपलस्तु करकाः ४ मेघच्छन्नेऽह्नि दुर्दिनम् वा
मिलेच अंतर्धा व्यवधा पुंसि त्वंतर्धिरपवारणम् अपिधानतिरोधानपिधानाच्छादनानि
च ८ हिमांशुश्चंद्रमाश्चंद्र इंदुः कुमुदबांधवः विधुः सुधांशुः शुभ्रांशुरोषधीशो निशाप।
ति अब्जो जैवातृकः सोमो ग्लौर्मृगांकः कलानिधिः द्विजराजः शशधरो नक्षत्रेशः क्षपा।
करः रोहिणीशः सुधासूतिरात्रेयो मृतनिर्गमः सपुत्र नवनीतं च कला तु षोडशो भागः
बिंबोऽस्त्री मंडलं त्रिषु २ भित्तं शकलखंडे वा पुंस्यर्धो ४ र्धं समेंऽशके । भागद्धेदोव चंद्रिका

कौमुदीज्योत्स्ना ३ प्रसादस्तुप्रसन्नता १ नैर्मल्यंच कलंकांकौलांछनंचचिह्नंलक्ष्मचलक्ष
णं ६ अभिख्यानंचसुषमापरमाशोभा । शोभाकान्तिर्द्युतिश्छवि ४ अवश्यायस्तुनीहारःअ
ममहिषीधूमिकाच तुषारस्तुहिनंहिमम् प्रालेयंमिहिकाचा ५ अथहिमानीहिमसंहतिः
२ शीतंगुणेतद्वदर्थाःसुषीमःशिशिरोजडः तुषारःशीतलःशीतोहिमःसप्तान्यलिंगकाः
७ ध्रुवऔत्तानपादिःस्यात् १ अगस्त्यःकुंभसंभवः मैत्रावरुणिः ३ अस्यैवलोपामुद्रासधर्मि
णी । नक्षत्रमृक्षंभंतारातारकाप्युडुवोस्त्रियाम् ६ दाक्षायण्योश्विनीत्यादितारा अश्वयुग
श्विनी राधाविशाखा १ पुष्येतुसिध्यतिष्यौ २ श्रविष्ठया समाधनिष्ठास्युःप्रोष्ठपदाभद्रप
दाःस्त्रियः १ मृगशीर्षंमृगशिरस्तस्मिन्नेवाग्रहायणी ३ इल्विकास्तच्छिरोदेशेतारकानि
वसंतियाः १ रविःशुक्रोमहीसूनुस्तमोवैभानुजोज्ञनः बुधोबृहस्पतिश्चेतेद्विगणमेतेत।
ग्रहाः बृहस्पतिःसुराचार्योगीष्पतिर्धिषणोगुरुः जीवआंगिरसोवाचस्पतिश्चित्रशिखं
डिजः ९ शुक्रोदैत्यगुरुःकाव्यउशनाभार्गवःकविः १ अंगारकःकुजोभौमोलोहितांगोमही
सुतः ५ वक्रआरश्च रौहिणेयोबुधःसौम्यःसमौसौरशनैश्चरौ शनिर्मंदोपंगु ५
कालौछायापुत्रोसितश्चसः ८ तमस्तुराहुःस्वर्भानुःसैंहिकेयोविधुंतुदः ५ अत्रपिशाचो

ग्रहकल्लोलसंज्ञः केतुः शिखी सप्तर्षयो मरीच्यत्रिमुखाश्चित्रशिखण्डिनः ३ राशीनामुदयो ल
ग्नं । ते तु मेषवृषादयः सूरसूर्यार्यमादित्यद्वादशात्मदिवाकराः भास्कराहस्करब्रध्नप्र
भाकरविभाकराः भास्वद्विवस्वत्सप्ताश्वहरिदश्वोष्णरश्मयः विकर्तनार्कमार्तण्डमि
हिरारुणपूषणः द्युमणिस्तरणिर्मित्रश्चित्रभानुर्विरोचनः विभावसुर्ग्रहपतिस्त्विषां
पतिरहर्पतिः भानुर्हंसः सहस्रांशुस्तपनः सविता रवि कर्मसाक्षी जगच्चक्षुरंशुमाली
त्रयीतनुः प्रद्योतनो दिनमणिः खद्योतो लोकबान्धवः सूरोऽपि स्याद्धामनिधिः पद्मिनी।
कान्त इत्यपि ४९ धाममणिरंबरमणिः हेलिश्च माठरः पिंगलो दंडश्चंडांशोः पारि
पार्श्वकाः ३ सूर्यसूतोऽरुणोऽनूरुः काश्यपिर्गरुडाग्रजः ५ परिवेशस्तु परिधिरुप
सूर्यकमंडले किरणोऽस्रमयूखांशुगभस्तिघृणिपृश्नयः भानुः करो मरीचिः स्त्रीपुं
सयोर्दीधितिः स्त्रियाम् ॥ स्युः प्रभारुग्रुचिस्त्विड्भाभाश्छविद्युतिदीप्तयः रो
चिः शोचिरुभे क्लीबे ॥ प्रकाशो द्योत आतपः २ ग्रलोकस्य कोष्णं कवोष्णं मंदोष्णं
कदुष्णं त्रिषु तद्वति ४ तिग्मं तीक्ष्णं खरं तद्वत् ३ मृगतृष्णा मरीचिका ६ इत्यम
रकोशे स्वरादिकांडे व्योमादिवर्गो द्वितीयः २ ॥ कालो दिष्टोऽप्यनेहापि सम

अ
को
६
6

योगे ४ अथ पक्षतिः प्रतिपद्द्वे इमे स्त्रीत्वे २ तदाद्यास्तिथयो द्वयोः । घस्रो दिनाहनी वा तु
क्लीबे दिवसवासरौ ५ प्रत्यूषोऽहर्मुखं कल्यमुषःप्रत्युषसी अपि व्युष्टं विभातं गोसर्गः प्रा
तस्ते च प्रगेऽव्ययम् प्रभातं च ॥ दिनांते तु सायं । संध्या पितृप्रसूः प्राह्णापराह्णमध्याह्ना
त्रिसंध्यं । अथ शर्वरी निशा निशीथिनी रात्रिस्त्रियामा क्षणदा क्षपा विभावरी तमस्वि
न्यौ रजनी यामिनी तमी ॥ तमिस्रा तामसी रात्रिः । ज्यौत्स्नी चंद्रिकयान्विता
। आगामिवर्तमानाहर्युक्तायां निशि पक्षिणी । गणरात्रं निशा बह्व्यः । प्रदोषो रजनीमु
खं अर्धरात्रनिशीथौ द्वौ २ द्वौ यामप्रहरौ समौ । स पर्वसंधिः प्रतिपत्पंचदश्योर्यदंतर
म् पक्षांतौ पंचदश्यौ द्वे २ पौर्णमासी तु पूर्णिमा २ कलाहीने सानुमतिः । पूर्णे राका
निशाकरे २ अमावस्या त्वमावास्या दर्शः सूर्येंदुसंगमः ४ सा दृष्टेंदुः सिनीवाली । सा
नष्टेंदुकला कुहूः । उपरागो ग्रहो २ राहुग्रस्ते त्विंदौ च पूष्णि च सोपप्लवोपरक्तौ द्वौ अ
ग्न्युत्पात उपाहितः २ एकयोक्त्या पुष्पवंतौ दिवाकरनिशाकरौ । अष्टादश निमेषास्तु का
ष्ठा त्रिंशत्तु ताः कलाः । तास्तु त्रिंशत्क्षणः । ते तु मुहूर्तो द्वादशास्त्रियाम् । ते तु त्रिंशदहो २
रात्र । पक्षस्ते दश पंच च । पक्षौ पूर्वापरौ शुक्लकृष्णौ २ मासस्तु ताउभौ । द्वौ द्वौ माघा

ऽद्विमासोऽप्यार्तवः । तैरयनंत्रिभिः । अयनेद्वेगतिरुदग्दक्षिणार्कस्यवत्सरः । समरात्रिंदि
वेकालेविषुवंविषुवच्चतत् २ पुष्ययुक्तापौर्णमासीपौषी । मासेतुयत्रसानाम्नासपौषः ।
माघाद्याश्चैवमेकादशापरे मार्गशीर्षेसहामार्गआग्रहायणिकश्चसः ४ पौषेतैषसहस्यौ
द्वौ ३ तपामाघे । अथफाल्गुनेस्यात्तपस्यःफाल्गुनिकः ३ स्याच्चैत्रेचैत्रिकोमधुः २ वै
शाखेमाधवोराधः २ ज्येष्ठेशुक्रः २ शुचिस्त्वयमाषाढे २ श्रावणेतुस्यान्नभाःश्रावणि
कश्चसः ३ स्युर्नभस्यःप्रोष्ठपदभाद्रभाद्रपदाःसमाः ४ स्यादाश्विनइषोप्याश्वयुजोपि ३
स्यात्तुकार्तिकेबाहुलोर्जौकार्तिकिके ४ हेमंतःशिशिरोस्त्रियाम् । वसंतेपुष्पसमयः।
सुरभिः ३ फलस्थ ग्रीष्मऊष्मकः निदाघउष्णोपगमउष्णऊष्मागमस्तपः ७ स्त्रियांप्रावृ
ट्स्त्रियांभूम्निवर्षाः २ अथशरत्स्त्रियाम् । षडमीऋतवःपुंसिमार्गादीनांयुगैःक्रमात्
ऋतवः ६ संवत्सरोवत्सरोब्दोहायनोस्त्रीशरत्समाः ६ मासेनस्यादहोरात्रःपैत्रः । व
र्षेणदैवतः । दैवेयुगसहस्रेद्वेब्राह्मः । कल्पौतुतौनृणाम् । मन्वंतरंतुदिव्यानांयुगाना
मेकसप्ततिः संवर्तःप्रलयःकल्पःक्षयःकल्पान्तइत्यपि ५ संहारोयुगात्ययःपरिवर्तश्च

अ
को
१

अस्त्रीपंकंपुमान्पाप्मापापंकिल्बिषकल्मषम् कलुषंवृजिनैनोघमंहोदुरितदुष्कृतम्
किण्वंमलश्च स्याद्धर्ममस्त्रियांपुण्यश्रेयसीसुकृतंवृषः ५ मुत्प्रीतिःप्रमदोहर्षःप्रमोदामो
दसम्मदाः स्यादानंदथुरानंदः शर्मशातसुखानिच १२ श्वःश्रेयसंशिवंभद्रंकल्याणंमंगलं
शुभम् भावुकंभविकंभव्यंकुशलंक्षेममस्त्रियांशस्तंच १२ प्रशस्तानिःश्रेयसंस्वस्तेतंच अ
थत्रिषुद्रव्येपापंपुण्यंसुखादिच मतल्लिकामचर्चिकाप्रकांडमुद्घतल्लजौ प्रशस्तवाचका
न्यमूनि ५ अयःशुभावहोविधिः दैवंदिष्टंभागधेयंभाग्यंस्त्रीनियतिर्विधिः ९ हेतुर्ना
कारणंबीजं हेतुर्नाकारणंबीजं २ निदानंत्वादिकारणम् १ क्षेत्र
ज्ञआत्मापुरुषः २ प्रधानंप्रकृतिःस्त्रियाम् १ विशेषःकालिकोवस्थागुणाःसत्वंरजस्त
मः २ जनुर्जननजन्मानिजनिरुत्पत्तिरुद्भवः ९ प्राणीतुचेतनोजन्मीजंतुजन्युशरीरिणः ९
जातिर्जातंचसामान्यं २ व्यक्तिस्तुपृथगात्मता । चित्तंतुचेतोहृदयंस्वांतंहृन्मानसंमनः
इत्यमरकोशेस्वर्गादिकांडेकालवर्गस्तृतीयः २ ॐबुद्धिर्मनीषाधिषणाधीःप्रज्ञाशेमु
षीमतिः प्रेक्षोपलब्धिश्चित्संवित्प्रतिपज्ज्ञप्तिचेतनाः धीर्धारणावतीमेधा । संकल्पः । ८ १

कर्म्म मानसम् १ विकल्पश्च चित्ताभोगो मनस्कारः २ समाधानमवधानं प्रणिधानं च च
र्चा संख्या विचारणा ३ विचारो विमर्शो भावना वासना संस्कारश्च अध्याहारस्तर्क ऊहः
३ विचिकित्सा तु संशयः संदेहद्वापरौ च ४ अथ समौ निर्णयनिश्चयौ २ मिथ्यादृष्टि
र्नास्तिकता २ व्यापादो द्रोहचिंतनम् १ समौ सिद्धांतराद्धांतौ २ भ्रांतिर्मिथ्यामतिर्भ्रमः
३ संविदागूः प्रतिज्ञाने १ अन्यत्र विज्ञानं शिल्पशास्त्रयोः १ मुक्तिः कैवल्यनिर्वाणश्रे
योनिःश्रेयसामृतम् मोक्षो धीर्ज्ञाने १ अन्यत्र विज्ञानं शिल्पशास्त्रयोः १ मुक्तिः कैव
ल्यनिर्वाणश्रेयसामृतम् मोक्षोऽपवर्गः ८ अथाज्ञानमविद्याहंमतिः स्त्रियाम् २ रूपं
शब्दो गंधरसस्पर्शाश्च विषया अमी गोचरा इंद्रियार्थाश्च ३ हृषीकं विषयींद्रियम् ३
कर्मेंद्रियं तु पाय्वादि १ मनोनेत्रादि धींद्रियम् तुवरस्तु कषायोऽस्त्री २ मधुरो लवणः
कटुस्तिक्तोऽम्लश्च रसाः पुंसि ५ तद्वत्सु षडमी त्रिषु १ विमर्दोत्थे परिमलो गंधे जनमनो
हरे १ आमोदः सोऽतिनिर्हारी २ वाच्यलिंगत्वमागुणात् समाकर्षी तु निर्हारी सुर

अ
को
१
४

निर्हारी घ्राणतर्पणः ४ इष्टगंधः सुगंधिः स्यादामोदी मुखवासनः २ पूतिगंधिस्तु दुर्गंधः २ वि
स्रं स्यादामगंधि यत् १ शुक्लशुभ्रशुचिश्वेतविशदश्येतपाण्डराः अवदातः सितो गौरोऽव
लक्षो धवलोऽर्जुनः हरिणः पाण्डुरः पाण्डुः १६ ईषत्पाण्डुस्तु धूसरः १ कृष्णनीलासितश्यामका
लश्यामलमेचकाः ७ पीतो गौरो हरिद्राभः ३ पलाशो हरितो हरित् ३ लोहितो रोहि
तो रक्तः शोणः कोकनदच्छविः ५ ताम्रश्च अव्यक्तरागस्त्वरुणः १ पीतरक्तस्तु पिञ्जरः १
श्वेतरक्तस्तु पाटलः श्यावः स्यात्कपिशः २ धूम्रधूमलौ कृष्णलोहिते २ कडारः कपि
लः पिङ्गः पिशङ्गः कद्रुपिङ्गलौ बभ्रुश्च चित्रं किर्मीरकल्माषशबलैताश्च कर्बुरे ९ गुणे
शुक्लादयः पुंसि गुणिलिंगास्तु तद्वति इत्यमरकोशे स्वर्गादिकाण्डे धीवर्गः चतुर्थः ४ ॐ
ब्राह्मी तु भारती भाषा गीर्वाग्वाणी सरस्वती व्याहार उक्तिर्लपितं भाषितं वचनं वचः ८
अपभ्रंशोऽपशब्दः स्यात् १ शास्त्रे शब्दस्तु वाचकः १ तिङ्सुबन्तचयो वाक्यं क्रिया वा
कारकान्विता श्रुतिः स्त्री वेद आम्नायस्त्रयी ४ निगमः त्रयीधर्मस्तु तद्विधिः १ स्त्रिया

ऋक्सामयजूंषी इति वेदास्त्रयस्त्रयी शिक्षेत्यादिश्रुतेरङ्गं । ओंकारप्रणवौ समौ इतिहासः पुरावृ

त्तं २ उदात्ताद्यास्त्रयः स्वराः । आन्वीक्षिकी दण्डनीतिस्तर्कविद्यार्थशास्त्रयोः २ आख्यायिकोपलब्धा

र्था । पुराणं पञ्चलक्षणम् २ प्रबन्धकल्पना कथा प्रवह्लिका प्रहेलिका २ सर्गश्च प्रतिसर्गश्च वंशो म

न्वन्तराणि च वंशानुचरितं पुराणं पञ्चलक्षणम् स्मृतिस्तु धर्मसंहिता २ समाहृतिस्तु संग्र

हः २ समस्या तु समासार्था २ किंवदन्ती जनश्रुतिः वार्ता प्रवृत्तिर्वृत्तान्त उदन्तः स्यात् ४ अथाह्व

यः आख्याह्वे अभिधानं च नामधेयं च नाम च ९ हूतिराकारणाह्वानं २ संहूतिर्बहुभिः कृता

। विवादो व्यवहारः स्यात् २ उपन्यासस्तु वाङ्मुखम् २ उपोद्घात उदाहारः २ शपनं शपथः पुमा

न् २ शपथ प्रश्नोऽनुयोगः पृच्छा च प्रतिवाक्योत्तरे समे २ मिथ्याभियोगोऽभ्याख्यानं २ अथ मिथ्या

भिशंसनम् अभिशापः प्रणादस्तु शब्दः स्यादनुरागजः । यशः कीर्तिः समाज्ञा च २ श्लोकोऽभिख्या

च ३ श्लोकोऽभिख्या च स्तवः स्तोत्रं नुतिः स्तुतिः ४ आम्रेडितं द्विस्त्रिरुक्तं । उच्चैर्घुष्टं तु घोषणा २

काकुःस्त्रियांविकारोयःशोकभीत्यादिभिर्ध्वनेः । अवर्णाक्षेपनिर्वादपरीवादापवादवत् उ
पक्रोशोजुगुप्साचकुत्सानिंदाचगर्हणे । पारुष्यमतिवादःस्यात् २ भर्त्सनंत्वपकारगीः २
यःसनिंदउपालंभस्तत्रस्यात्परिभाषणम् । तत्रत्वाक्षारणायःस्यादाक्रोशोमैथुनंप्रतिस्या
दाभाषणमालाप २ प्रलापोनर्थकंवचः । अनुलापोमुहुर्भाषा २ विलापःपरिदेवनम् । वि
प्रलापोविरोधोक्तिः । संलापोभाषणंमिथः संकथापिसुप्रलापःसुवचनम् २ अपलाप
स्तुनिह्नवः चोद्यमाक्षेपाभियोगौशापाक्रोशौदुरीषणा अस्त्रीचाटुचटुश्लाघाप्रेम्णामिथ्या
विकत्थनम् संदेशवाग्वाचिकंस्यात् । वाग्भेदास्तुत्रिषूत्तरेरुषतीवागकल्याणी । स्यात्क
ल्यातुशुभात्मिका २ अत्यंतमधुरेसांत्वम् । संगतंहृदयंगमम् निष्ठुरंपरुषं । विक्रुष्टंच ग्रा
म्यमश्लीलं २ सूनृतंप्रियेसत्ये । अथसंकुलक्लिष्टेपरस्परपराहते २ लुप्तवर्णपदंग्रस्तं । नि
रस्तंत्वरितोदितम् । अंबूकृतंसनिष्ठेवं २ अबद्धंस्यादनर्थकम् अनक्षरमवाच्यंस्यात् । आ ५

हतेन्तु मृषार्थकं अथ म्लिष्टमविस्पष्टं वितथं त्वनृतं वचः २ सोल्लुण्ठनं तु सोत्प्रासं मणितं रतिकूजि
तम् श्राव्यं हृद्यं मनोहारि ३ विस्पष्टं प्रकटोदितम् सत्यं तथ्यमृतं सम्यक् ४ अमूनि त्रिषु तद्वति श
ब्दे निनादनिनदध्वनिध्वानरवस्वनाः स्वाननिर्ह्रादनिर्घोषनादनिस्वाननिस्वनाः आरवारावसं
रावविरावाः ९ अथ मर्मरः स्वनिते वस्त्रपर्णानां । भूषणानां तु शिंजितम् । निक्वाणो निक्वणः
क्वाणः क्वणः क्वणनमित्यपि ५ वीणायाः क्वणिते प्रादेः प्रक्वाणप्रक्वणादयः कोलाहलः क
लकलः तिरश्चां वाशितं रुतं । स्त्री प्रतिश्रुत्प्रतिध्वाने १ प्रतिश्रुत्का प्रतिध्वनिः गेति स्त्रु गेयं गा
थवेमु गीतं गानमिमे समे २ इत्यमरकोशे स्वरादिकांडे शब्दादिवर्गः पंचमः ५ ॐ निषादर्षभ।
गांधारषड्जमध्यमधैवताः पंचमश्चेत्यमी सप्त तंत्रीकंठोत्थिताः स्वराः १ काकली तु कले सूक्ष्मे।
ध्वनौ तु मधुरास्फुटे कलः २ मंद्रस्तु गंभीरे तारोऽत्युच्चैः । त्रयस्त्रिषु समन्वितलयस्त्वेकतालः
। वीणा तु वल्लकी विपंची सा तु तंत्रीभिः सप्तभिः परिवादिनी । घोषवतीच ततं वीणादिकं वा

अ
को
१०
10

द्यमानद्धं मुरजादिकम्। वंशादिकं तु सुषिरं। कांस्यतालादिकं घनं। चतुर्विधमिदं वाद्यं वा
दित्रातोद्यनामकम्। मृदंगा मुरजा भेदा अंक्यालिंग्योर्ध्वकास्त्रयः। स्याद्यशःपटहो ढक्का। भे
री स्त्री दुंदुभिः पुमान्। आनकः पटहोऽस्त्री स्यात्। कोणो वीणादिवादनम्। वीणादंडः प्रवालः स्या
त् ककुभस्तु प्रसेवकः। कोलंबकस्तु कायोऽस्याः। उपनाहो निबंधनं वाद्यप्रभेदा डमरुमड्डुडिंडि
मझर्झराः मर्दलः पणवोऽन्ये च। नर्तकीलासिके समे अतिलासिका च विलंबितं द्रुतं मध्यं तत्त्वमो
घो घनं क्रमात्। तालः कालक्रियामानं लयः साम्यं। अथास्त्रियां ताण्डवं नटनं नाट्यं लास्यं नृत्यं च
नर्तने काहलातूर्यभाण्डे स्यात्। महावाद्याः पंचसंधयः। तौर्यत्रिकं नृत्तगीतवाद्यं नाट्यमिदं
त्रयम्। भ्रुकुंसश्च भ्रूकुंसश्च भ्रूकुंसश्चेति नर्तकः स्त्रीवेषधारी पुरुषः। नाट्योक्तौ गणिकाज्जुका।
भगिनीपतिरावुत्तो। भावो विद्वान् अथावुको मान्यो भावेति वक्तव्यः किंचिदूनस्तु मारिषः जन
कः युवराजस्तु कुमारो भर्तृदारकः। राजा भट्टारको देवः। तत्सुता भर्तृदारिका। देवी कृताभि १०

षेकायाम् २ इतरासुतुभट्टिनी १ अब्रह्मण्यमवध्योक्तौ १ राजस्यालस्तुराष्ट्रियः १ अम्बामाता १ अथ
बालास्याद्वासूः २ आर्यस्तुमारिषःमार्षश्च अत्तिकाभगिनीज्येष्ठा १ निष्ठानिर्वहणेसमे १ हंडेहंजेह
लाह्वानेनीचांचेटींसखींप्रति ३ अंगहारोंगविक्षेपः १ व्यंजकाभिनयौसमौ २ निर्वृत्तेत्वंगसत्वाभ्यां
द्वेत्रिष्वांगिकसात्विके २ शृंगारवीरकरुणाद्भुतहास्यभयानकाः बीभत्सरौद्रौचरसाः ८ शृंगारः
शुचिरुज्वलः २ उत्साहवर्धनोवीरः कारुण्यंकरुणाघृणाकृपादयानुकंपावनुक्रोशोपि ७ अ
थोहसः हासोहास्यंच ३ बीभत्संविकृतंत्रिष्विदंद्वयम् भयंकरंप्रतिभयं ४ रौद्रंतूग्रं २ अमीत्रिषु
चतुर्दश दरस्त्रासोभीतिर्भीःसाध्वसंभयम् ६ विकारोमानसोभावः १ अनुभावोभाववोधकः २ ग
र्वोभिमानोहंकारः ३ मानश्चित्तसमुन्नतिः अवलेपश्चसमनादर्पोहंतानाभवेत्स्वह्वये अनादरः प
रिभवः परीभावस्तिरस्क्रिया रीढावमाननावज्ञा अवहेलमसूर्क्षणं ९ निकारोभिभवःपराभवोन्यका
रश्च मंदाक्षंह्रीस्त्रपाव्रीडालज्जा ५ सापत्रपान्यतः १ क्षांतिस्तितिक्षा २ स्मासहनंच अभिध्यातुप

रस्त्वविषयोस्पर्द्धा १ अक्षांतिरीर्षा २ मात्सर्यंच असूयातुदोषारोपोगुणेष्वपि १ वैरंविरोधःविद्वेषः ३
द्वेषश्च मन्युशोकौतुशुक्स्त्रियां ३ पश्चात्तापोनुतापश्चविप्रतीसारइत्यपि ३ विप्रतिसारोनुशयश्च को
पक्रोधामर्षरोषाःप्रतिघोरुट्क्रुधौस्त्रियौ ७ मन्युश्च शुक्तौतुचरितेशीलं १ चरित्रंचारित्रंच उन्मादश्चि
त्तविभ्रमः २ प्रेमानाप्रियताहार्दंप्रेमस्नेहः ५ अथदोहदः इच्छाकांक्षास्पृहेहातृड्वांछालिप्साम
नोरथः कामोभिलाषस्तर्षश्च १२ मनोगवीच सात्यर्थंलालसाद्वयोः १ उपाधिर्नाधर्मचिंता । पुं
स्याधिर्मानसीव्यथा । स्याच्चिंतास्मृतिराध्याने ३ उत्कंठोत्कलिकेसमे २ उत्साहोध्यवसायःस्यात् २ उ
द्योगोद्यमौच सवीर्यमतिशक्तिभाक् कपटोस्त्रीव्याजदंभोपधयश्छद्मकैतवे ६ कुसृतिर्निकृतिः
शाठ्यं ३ कुतुकंतुकुतूहलम् कौतूहलंकौतुकंच ४ प्रमादोनवधानता १ स्त्रीणांविलासोविब्बो
कोविभ्रमेललितंतथा हेलालीलेत्यमीहावाः क्रियाःशृंगारभावजाः ६ लीलाविलासोविब्बोको
विभ्रमोललितंतथा हे विच्छित्तिविभ्रमःकिलकिंचितम् मोट्टायितेकुट्टमितेविब्बोकंललितेन

ष्या विधत्तेवैतिमंतथ्याद्दशस्त्रीणांस्वभावजाः प्रियस्यानुकृतिर्लीलाश्लिष्टवाग्वेशचेष्टितैः विलासो
गविशेषोयः प्रियाप्राप्तमनादिषु हर्षाद्रुदितगीतादिव्यामिश्रंकिलकिंचितम् मोट्टायितंप्रियंस्मृत्वासा
गद्गदंविस्रंभणमनुदुःखोपचारः सोप्येपिहर्षात्कुट्टमितंमतं विब्बोकोभिमतप्राप्तावपिगर्वादनादरः
अनाचार्योपदिष्टंस्याल्ललितंरतिचेष्टितम् वक्तव्याभाषणंव्याजाद्विहृतंदर्शितेंगितम् द्रवःकेलिः
परीहासः क्रीडालीलाचनर्मच व्याजोपदेशोलक्षंच २ वर्करोपि क्रीडाखेलाचकूर्दनम् २ घर्मोनि
दाघः स्वेदः स्यात् २ प्रलयोनष्टचेष्टता । अवहित्थाकारगुप्तिः समौसंवेगसंभ्रमौ २ आवेगश्च स्यादा
छुरितकंहासः सोत्प्रासः । समनाक्स्मितम् मध्यमःस्याद्विहसितं । रोमांचोरोमहर्षणम् २ पु
लकोल्लोमविक्रियाच क्रंदितंरुदितंक्रुष्टं ३ जृम्भस्तुत्रिषुजृम्भणं २ विप्रलम्भोविसंवादो २ रिंख
णंस्खलनेसमे । स्यान्निद्राशयनंस्वापः स्वप्नःसंवेशइत्यपि ५ तंद्रीप्रमीला २ भ्रकुटिःभ्रूकुटिःस्त्रि
याम् अदृष्टिःस्यादसौम्येक्षि । संसिद्धिप्रकृतीत्विमेस्वरूपंचस्वभावश्चनिसर्गश्च ५ अथवेपथुः

अ कपः २ अथ क्षण उद्धर्षो मह उद्धव उत्सवः इत्यमरकोशे स्वर्गादिकांडे नाट्यवर्गः षष्ठः ६ अधोभुवन
को पातालं बलिसद्म रसातलं नागलोकः ५ अथ कुहरं सुषिरं विवरं बिलम् छिद्रं निर्व्यथनं रोकं रंध्रं।
१२ श्वभ्रं वपा सुषिः ॥ गर्तावटौ भुवः श्वभ्रे सरंध्रे सुषिरं त्रिषु। अंधकारोऽस्त्रियां ध्वांतं तमिस्रं तिमिरं तमः ५
12 ध्वांतं छायाच ध्वांते गाढेंऽधतमसम्। क्षीणेऽवतमसं। तमो विष्वक्संतमसं। नागाः काद्रवेयाः २ तदी
श्वरः शेषोऽनंतः २ वासुकिस्तु सर्पराजः अथ गोनसे तिलित्सः स्यात् २ गोनासो वा रिंदुस्तु अजगरे श
युर्वाहस इत्युभौ २ अथ लस्तु कमंडलीव अलगर्दो जलव्यालः २ अलीगंधपत्येके समौ राजिलडुंडुभौ
२ मालुधानो मातुलाहिः २ निर्मुक्तो मुक्तकंचुकः २ सर्पः पृदाकुर्भुजगो भुजंगोऽहिर्भुजंगमः आशीवि
षो विषधरः चक्री व्यालः सरीसृपः कुंडली गूढपाच्चक्षुःश्रवाः काकोदरः फणी दर्वीकरो दीर्घपृष्ठः
दंदशूको बिलेशयः उरगः पन्नगो भोगी जिह्मगः पवनाशनः २५ अंभीनसो लेलिहानः कंचुकी राजस।
पिकः भुजंगभुक् त्रिषु आहेयं विषास्यादि २ स्फटायां तु फणा द्वयोः २ द्विविः कफेलस्तु समौ कंचुकनि १२

मैकौ १ अहिनिर्व्वकृतिर्ल्लुयनीच क्ष्वेडस्तुगरलंविषम् ३ गरश्च पुंसिक्लीबेचकाकोलकालकूटहला।
हलाः सौराष्ट्रिकःशौल्किकेयः ब्रह्मपुत्रःप्रदीपनः दारदोवत्सनाभश्चविषभेदाअमीनव ९ हाला
हलेहालहलेच हालहलश्चाह्योपि संखेनखकाव्येप्यापितः विषवैद्योजांगुलिकः २ व्यालग्राहा।
हितुंडिकः १ इत्यमरकोशेस्वरादिकांडेपातालोभोगिवर्गोसप्तमः ७ ॐस्यान्नारकस्तुनरकोनि
रयोदुर्गतिःस्त्रियाम् तद्भेदास्तपनावीचिमहारौरवरौरवाः संहारःकालसूत्रंचेत्याद्याः ६ सत्वास्तुना
रकाःप्रेताः १ अतिवाहिकाःपरेताश्च वैतरणीसिंधुः १ स्यादलक्ष्मीस्तुनिर्ऋतिः १ विष्टिराज्जूःकारणा
तुयातनातीव्रवेदना ३ पीडाबाधाव्यथादुःखमामनस्यंप्रसूतिजम् स्यात्कष्टंकृच्छ्रमाभीलम् ३ त्रि
ष्वेषोभेद्यगामियत् इत्यमरकोशेस्वरादिकांडेनरकवर्गःअष्टमः ८ ॐसमुद्रोब्धिरकूपारःपारा
वारःसरित्पति उदन्वानुदधिःसिंधुःसरस्वान्सागरोर्णवः रत्नाकरोजलनिधिः यादस्पतिरपांपतिः वी
विमालीनदीनाथोवारिप्ररोकषधनः ४ अवारपारःपाथोधिश्च तस्यप्रभेदाःक्षीरोदोलवणोदस्तथापरे

आपःस्त्रीभूम्नि वार्वारि सलिलं कमलं जलम् पयः कीलालममृतं जीवनं भुवनं वनम् कबंधमुदकं पाथः
पुष्करं सर्वतोमुखम् अंभोर्णस्तोयपानीयनीरक्षीराम्बुशम्बरम् मेघपुष्पं घनरसः २८ दकं जीवनीयं च
त्रिषु द्वे आप्यमम्मयम् २ भगस्तरंग ऊर्मिर्वा स्त्रियां वीचिः ४ अथोर्मिषु महत्सूल्लोलकल्लोलौ २ लहरी
उेवश्च स्यादावर्तोम्भसां भ्रमः २ पृषंति बिंदुपृषताः पुमांसो विप्रुषः स्त्रियः ४ चक्राणि पुटभेदाः स्युः २ भ्र-
मश्च जलनिर्गमः १ कूलं रोधश्च तीरं च प्रतीरं च तटं त्रिषु ५ पारावारे परार्वाची तीरे २ पात्रं तदंतरं १ द्वी-
पोस्त्रियामंतरीपं यदंतर्वारिणस्तटं २ तोयोत्थितं तत्पुलिनं १ सैकतं सिकतामयम् २ निषद्वरस्तु जंबा-
लः पंकोस्त्री शादकर्दमौ ५ जलोच्छ्वासाः परीवाहाः २ कूपकास्तु विदारकाः नाव्यं त्रिलिंगं नौतार्य्ये १
स्त्रियां नौस्तरणिस्तरिः ३ उडुपस्तु प्लवः कोलः ३ स्रोतोम्बुसरणं स्वतः १ आतरस्तरपुण्यं स्यात् द्रो-
णी काष्ठाम्बुवाहिनी १ सांयात्रिकः पोतवणिक् २ कर्णधारस्तु नाविकः २ नियामकाः पोतवाहाः १३
२ निर्यामाश्च कूपको गुणवृक्षकः नौकादंडः क्षेपणी स्यात् २ अभ्रिवंके निपातके स्फूटकोटि

पात्रेव अभ्रिःस्त्रीकाष्ठकुद्दालः २ सेकपात्रंतुसेचनम् २ यानपात्रंतुपोतः २ अब्धिभवेत्रिषुसमुद्रि
यम् । सांयात्रिकोमनुष्योब्धिभवः । सांयात्रिकातनोः । क्लीवेर्धनावंनावोर्धे । अतीतनौकेतिनु
त्रिषु । त्रिष्वागाधात् प्रसन्नोच्छः २ कलुषोनच्छआविलः निम्नंगभीरंगंभीरं ३ उत्तानंतद्विपर्यये । अ
गाधमतलस्पर्शं २ कैवर्तेदाशधीवरौ आनायः पुंसिजालंस्यात् २ शणसूत्रंपवित्रकम् मत्स्याधा
नीकुवेणीस्यात् विडिशंमत्स्यवेधनम् २ पृथुरोमाझषोमत्स्यः मीनोवैसारिणोण्डजः विसारः शक
लीच ८ शल्कीच अथगड्डकः शकलार्भकः २ सहस्रदंष्ट्रःपाठीनः २ उलूपीशिशुकः समौ २
नलमीनश्चिलिचिमः २ प्रोष्ठीतुशफरीद्वयोः २ क्षुद्रांडमत्स्यसंघातःपोताधानं २ अथोझषः
रोहितोमद्गुरःशालोराजीवःशकुलस्तिमिः तिमिंगिलादयः ७ चाथयादांसिजलजन्तवः २
तद्भेदाःशिशुमारोद्रशंकवोमकरादयः ४ स्यात्कुलीरःकर्कटकः २ कूर्मेकमठकच्छपौ २ ग्रा
होवहारः २ नक्रस्तुकुंभीरः २ अथमहीलतागंडूपदः किंचुलकः २ निहाकागोधिकासमे २२

अ
को
१४

रक्तपात्तुजलौकायांस्त्रीभूम्निजलौकसः २ मुक्तास्फोटःस्त्रियांशुक्तिः २ शंखःस्यात्कम्बुरस्त्रियौ
२ क्षुद्रशंखाःशंखनकाः २ शम्बूकाजलशुक्तयः २ भेकेमंडूकवर्षाभूशालूरप्लवदर्दुराः ६ शिली
गंडूपदी २ भेकीवर्षाभ्वी २ कमठीडुलिः २ कूर्मीच मद्गुरस्यप्रियाशृंगी १ दुर्नामादीर्घकोशिका
२ जलाशयोजलधारः २ तत्रागाधजलेह्रदः आहावस्तुनिपानंस्यादुपकूपजलाशये २ पुंस्येवां
धुप्रहीकूपउदपानंतुपुंसिवा ४ नेमिस्त्रिकास्य २ वीनाहोमुखबंधनमस्ययत् । पुष्करिण्यांतु
खातंस्यात् । अखातंदेवखातकं २ पद्माकरस्तडागोस्त्रीकासारःसरसीसरः ५ वेशंतःपल्व
लंचाल्पसरः २ वापीतुदीर्घिका २ खेयंतुपरिखा २ आधारस्त्वम्भसांयत्रधारणं २ स्यादाल
वालमावालमावापः अथनदीसरित् तरंगिणीशैवलिनीतटिनीह्रादिनीधुनी स्रोतस्वतीद्वीप
वतीस्रवंतीनिम्नगापगा कूलंकषानिर्झरिणीरोधोवक्रासरस्वती गंगाविष्णुपदीजह्नुतनया १४
सुरनिम्नगाभागीरथीत्रिपथगात्रिस्रोताभीष्मसूरपि ८ कालिंदीसूर्यतनयायमुनाशमन

स्वसा ४ रेवातुनर्मदासोमोद्भवामेकलकन्यका ४ करतोयासदानीरा २ बाहुदासैतवाहिनी २
शतद्रुस्तुशुतुद्रिःस्यात् २ विपाशातुविपाट्स्त्रियाम्
शोणोहिरण्यवाहःस्यात् २ कुल्याल्पाकृत्रिमासरित् १ शरावतीवेत्रवतीचंद्रभागासरस्वती
कावेरीसरितोन्याश्च ५ संभेदःसिंधुसंगमः द्वयोःप्रणालीपयसःपदव्यां १ त्रिषुत्वतोदेवि
कायांसरय्वांचभवेदाविकसारवौ २ सौगंधिकंतुकल्हारे २ हल्लकंरक्तसंध्यकम् २ स्यादुत्प
लंकुवलयं २ अथनीलांबुजन्मचेंदीवरंचनीलेस्मिन् २ सितेकुमुदकैरवे २ शालूकमेषांकं
दःस्यात् १ वारिपर्णीतुकुंभिका जलनीलीतुशैवालंशैवलः २ अथकुमुद्वतीकुमुदिन्यां २
नडे नलिन्यांतुबिसिनीपद्मिनीमुखाः २ वापुंसिपद्मंनलिनमरविंदंमहोत्पलम् सहस्रप
त्रंकमलंशतपत्रंकुशेशयम् पंकेरुहंतामरसंसारसंसरसीरुहम् बिसप्रसूनराजीवपुष्क
राम्भोरुहाणिचनालीकंच पुंडरीकंसितांभोजे १ अथरक्तसरोरुहे रक्तोत्पलंकोकनदं २ ना

अ
को
१५
15

लानालम् १ अथास्त्रियां मृणालंबिसम् २ अब्जादिकदंबेषंडमस्त्रियाम् । करहाटः शिफा
कंदे ३ किंजल्कः केसरोस्त्रियाम् २ संवर्तिकानवदलं । बीजकोशोवराटकः ३ कर्णिकाव
इत्यमरकोशेस्वर्गादिकांडेवारिवर्गः नवमः ९ ऊर्ध्वंस्वर्व्योमदिक्कालधीशब्दादिसनाट्य
कम् पातालभोगिनरकवारिभिश्चैषांवसंगतम् इतिनामलिंगानुशासनेअमरसिंहविरचि
तेस्वर्गादिकांडः प्रथमः समाप्तः ॐ वर्गाः पृथ्वीपुरक्ष्माभृद्वनौषधिमृगादिभिः नृब्रह्मक्षत्रवि
ट्शूद्रैः सांगोपांगैरिहोदिताः ॐ भूर्भूमिरचलानंतारसाविश्वंभरास्थिरा धराधरित्रीधरणिः
क्षोणीज्याकाश्यपीक्षितिः सर्वंसहावसुमतीवसुधोर्वीवसुंधरा गोत्राकुः पृथिवीपृथ्वीक्ष्मा
वनिर्मेदिनीमही भूतधात्रीरत्नगर्भाविपुलासागरांबरारत्नवतीभारवती भाजगतीगौः
तमाइलाच मृन्मृत्तिका । प्रशस्तातुमृत्स्नामृत्सावमृत्तिका २ उर्वरासर्वसस्याढ्या । स्यादू १५
षःक्षारमृत्तिका २ ऊषवानूषरोद्वावप्यन्यलिंगौ २ स्थलंस्थली २ समानौमरुधन्वानौ २ द्वीपो

लाप्रह्लादेसमेत्रिषु २ द्योजगतीलोकोविष्टपंभुवनंजगत् लोकोयंभारतंवर्षं । शरावत्यास्तुयोवधेः
देशःप्राग्दक्षिणःप्राच्यः उदीच्यःपश्चिमोत्तरः हिमवद्विन्ध्ययोर्मध्यंयत्प्राग्विनशनादपि प्रत्यगेवप्र
यागाच्चमध्यदेशःप्रकीर्तितः प्रत्यन्तोम्लेच्छदेशःस्यात् २ मध्यदेशस्तुमध्यमः २ आर्यावर्तःपुण्य
भूमिर्मध्यंविन्ध्यहिमालयोः २ नीवृज्जनपदौ २ देशविषयौतूपवर्तनम् २ त्रिष्वगोष्ठान्नडप्राये
नड्वान्नड्वलइत्यपि २ कुमुद्वान्कुमुदप्राये २ वेतस्वान्बहुवेतसे । शाद्वलःशादहरिते २ सजम्बाले
तुपङ्किलः जलप्रायमनूपंस्यात् । पुंसिकच्छस्तथाविधः । स्त्रीशर्करा शर्करिलःशार्करःशर्क
रावति देशएवादिमा ५ एवमुन्नेयाःसिकतावति ५ देशोनद्यम्बुवृष्ट्यम्बुसंपन्नव्रीहिपालि।
तः स्यान्नदीमातृकोदेवमातृकश्चयथाक्रमम् २ सुराज्ञिदेशेराजन्वान्स्यात् ततोन्यत्रराजवा
न् । गोष्ठंगोस्थानकं । तत्तुगौष्ठीनंभूतपूर्वकम् । पर्यन्तभूःपरिसरःसेतुरालिःस्त्रियांपुमान् २
वामलूरश्चनाकुश्चवल्मीकंपुंनपुंसकम् अयनंवर्त्ममार्गाध्वपन्थानःपदवीसृतिः सरणिःपद्धति

पद्यावर्तन्येकपदीतिच २ अतिपंथाःसुपंथाश्चसत्पथश्चार्चितेध्वनि २ व्यध्वोदुरध्वोविपथःकदधः
कापथःसमाः ५ अपंथास्त्वपथं २ तुल्येशृंगाटकचतुष्पथे २ संस्थानेवत्वरंच प्रांतरंदूरशून्यो।
ध्वा। कांतारंवर्त्मदुर्गमम्। गव्यूतिःस्त्रीक्रोशयुगं। नल्वःकिष्कुचतुःशतम् घंटापथःसंसर।
णं २ तत्पुरस्योपतिष्करम् द्यावापृथिव्योरोदस्योद्यावाभूमीचरोदसीदिवस्पृथिव्योगंजातुरुमा
स्याल्लवणाकरः २ ॐइत्यमरकोशेद्वितीयकांडेभूवर्गःप्रथमः। ॐपूःस्त्रीपुरीनगर्योवापत्तनंपुट
भेदनम् स्थानीयंनिगमः अधिष्ठानंदुर्गकोट्टराजधानीव अन्यत्तयन्मूलनगरात्पुरम् तच्छाखान
गमः अधिष्ठानंदुर्गकोट्टराजधानीव अन्यत्तय नगरं। वेश्योवेश्याजनसमाश्रयः। स्यात्साकेतमयो
ध्यायां २ विदेहामिथिलापुरी २ महोदयःकान्यकुब्जःकान्यकुब्जंमहोदयम् काशीवाराणसी २ अ
वंतीविशालावोज्जयिन्यपि प्राग्ज्योतिषंकामरूपंद्वारकाद्वारवत्यपि आपणस्तुनिषद्यायां २ विप। १२
णिःपण्यवीथिका २ रथ्याप्रतोलीविशिखा २ स्याच्चयोवप्रमस्त्रियाम् २ प्राकारोवरणःसालः २

प्राचीनं प्रान्ततो वृतिः वाटो वाटी स्त्रा वेशकश्च भित्तिः स्त्री कुड्यं २ एडूकं तदन्तर्न्यस्तकीकसम्॥ ग
हं गेहोदवसितं वेश्म सद्म निकेतनम्। निशान्तपस्त्यसदनं भवनागारमन्दिरम्। गृहाः पुंसि च भूम्न्ये
व निकाय्यनिलयालयाः। वासः कुटी द्वयोः शाला सभा २ वसतिः वासने पी निवेशनं आवस
थः संस्त्यायश्च संजवनं त्विदं चतुःशालं मुनीनां तु पर्णशाला उटजो स्त्रियाम्। चैत्यमायतनं तुल्ये
२ स्तूपश्च वाजिशाला तु मन्दुरा २ आवेशनं शिल्पिशाला २ प्रपा पानीयशालिका २ मठश्छा
त्रादिनिलयः २ चोटा तु विहारो स्त्री सत्रशाला प्रतिश्रयः २ गंजा तु मदिरागृहम् २ गर्भागा
रे वासगृहं अरिष्टं सूतिकागृहम् २ कुट्टिमो स्त्री निबद्धा भूः चन्द्रशाला शिरोगृहम्। वातायनं
गवाक्षः २ मण्डपो स्त्री जनाश्रयः २ हर्म्यादि धनिनां वासः प्रासादो देवभूभुजाम्॥ सौ
धो स्त्री राजसदनं २ उपकार्योपकारिका २ स्वस्तिकः सर्वतोभद्रो नन्द्यावर्तादयोपि च वि
च्छन्दकप्रभेदादि भवन्तीश्वरसद्मनाम्। स्त्र्यागारं भूभुजामन्तःपुरं स्यादवरोधनम्। शुद्धान्तश्चा

अ वरोधस्तु ४ स्यादट्टः क्षौममस्त्रियाम् २ प्रघाणप्रघणालिन्दा बहिर्द्वारप्रकोष्ठके ३ गृहावग्रह
को णीदेहली २ अंगनं चत्वराजिरे ३ अधस्ताद्दारुणि शिला । नासा दारूपरि स्थितं । प्रच्छन्नमन्त
२ र्द्वारं स्यात् । पक्षद्वारं तु पक्षकः । वलीकनीध्रे पटलप्रान्ते । अथ पटलं छदिः २ गोपानसी तु
17 वलभीच्छादने वक्रदारुणि । कपोतपालिकायां तु विटंकं पुन्नपुंसकम् स्त्री द्वार्द्वारं प्रतीहारः
३ स्याद्वितर्दिस्तु वेदिका २ वेदीव तोरणोऽस्त्री बहिर्द्वारं २ पुरद्वारं तु गोपुरम् । कूटं पूर्द्वारि य
द्धस्तिनखस्तस्मिन् । अथ त्रिषु कवाटमररं तुल्ये । तद्विष्कम्भोऽर्गलं न ना २ परिवस्थ आरोह
णं स्यात्सोपानं २ निःश्रेणिस्त्वधिरोहिणी २ सम्मार्जनी शोधनी स्यात् २ रजोवारणी बहुक।
रीवर्धनी च संकरोऽवकरस्तथा क्षिप्ते २ मुखं निस्सरणं २ सन्निवेशो निकर्षणः समौ संवसथग्रा
मौ २ ढंगो ग्रामथाने विटंकं च वेश्मभूर्वास्तुरस्त्रियां २ ग्रामान्त उपशल्यं स्यात् २ सीमसीमे स्त्रिया १०
मुभे २ घोष आभीरपल्लिः स्यात् २ पक्कणः शबरालयः इत्यमरकोशे द्वितीयकाण्डे पुरवर्गः ॥

द्वितीयः ॥ महीध्रेशिखरिक्ष्माभृदहार्यधरपर्वताः अद्रिगोत्रगिरिग्रावाचलशैलशिलोच्चयाः ॥१

लोकालोकश्चक्रवालः १ त्रिकूटस्त्रिककुत्समौ १ अस्तस्तुचरमःक्ष्माभृत् १ उदयःपूर्वपर्वतः १।

हिमालयोगिरिराजःस्यात् १ मलयश्चंदनाचलः १ पाषाणप्रस्तरग्रावोपलाश्मानःशिलादृषत् ७

कूटोस्त्रीशिखरंशृंगंप्रपातस्त्वतटोभृगुः १ कटकोस्त्रीनितम्बोद्रेः। स्नुःप्रस्थःसानुरस्त्रियां ३।३।

उत्सःप्रस्रवणंवारिप्रवाहोनिर्झरोझरः ५ दरीतुकंदरोवास्त्री २ देवखातबिलेगुहा गह्वरं। गं

डशैलास्तुच्युताःस्थूलोपलागिरेः। खनिःस्त्रियामाकरःस्यात् २ खानिंजाच पादाःप्रत्यंतपर्व

ताः २ उपत्यकाद्रेरासन्नाभूमिः। ऊर्ध्वमधित्यका। धातुर्मनःशिलाद्यद्रेः। गैरिकंतुविशेषतः

१ निकुंजकुंजौवाक्लीबेलतादिपिहितोदरे २ इत्यमरकोशेद्वितीयकांडेशैलवर्गस्तृतीय ३

॥ अटव्यरण्यंविपिनंगहनंकाननंवनं ६ महारण्यमरण्यानीगृहारामास्तुनिष्कुटः १ अमात्य

गणिकागेहोपवनेवृक्षवाटिका। आरामःस्यादुपवनंकृत्रिमंवनमेवयत् पुमानाक्रीडउद्यानं

अ
को
१८
18

राज्ञः साधारणं वनम् २ स्यादेतदेव प्रमदावनमंतःपुरोचितम् । वीथ्यालिरावलिः पंक्तिः श्रेणी
५ लेखास्तु राजयः २ वन्या वनसमूहे स्यात् । अंकुरोऽभिनवोद्भिदि । वृक्षो महीरुहः
शाखी विटपी पादपस्तरुः अनोकहः कुटः सालः पलाशी द्रुद्रुमागमाः ।१३ अगनगौ च वानस्पत्यः
फलैः पुष्पात् । तैरपुष्पाद्वनस्पतिः । ओषधिः फलपाकांता । स्यादवंध्यः फलेग्रहिः २ वंध्योफ
लोऽवकेशी च ३ फलवान्फलिनः फली ३ प्रफुल्लोत्फुल्लसंफुल्लव्याकोशविकचस्फुटाः फु
ल्लश्चैते विकसिते स्युः ८ अवंध्यादयस्त्रिषु स्थाणुरस्त्री ध्रुवः शंकुः २ ह्रस्वशाखाशिफः क्षु
पः अप्रकांडे स्तम्बगुल्मौ २ वल्ली तु व्रततिर्लता ३ लताप्रतानिनी वीरुद्गुल्मिन्युलप इत्यपि
५ नगाद्यारोह उच्छ्राय उत्सेधश्चोच्छ्रयश्च सः ४ अस्त्री प्रकांडः स्कंधः स्यान्मूलाच्छाखावधिस्त
रोः २ समे शाखालते २ शिखा च स्कंधशाखाशाले २ शिफाजटे २ शाखाशिफावरोहः स्या १८
न्मूलाच्चाग्रं गता लता २ शिरोऽग्रं शिखरं वा ना ३ मूलं बुध्नोंऽघ्रिनामकः सारो मज्जा नरी २ त्व।

क्स्त्रीवल्कंवल्कलमस्त्रियाम् २ काष्ठंदारु २ इन्धनंत्वेधइध्ममेधःसमित्स्त्रियां ५ निष्कुहःको
टरंवाना २ वल्लरिर्मञ्जरिःस्त्रियौ २ पत्रंपलाशंछदनंदलंपर्णंछदःपुमान् ६ पल्लवोस्त्रीकिसल
ये ६ विस्तारोविस्तारोविटपोस्त्रियाम् २ वृक्षादीनांफलंसस्यं १ वृन्तंप्रसवबन्धने १ आमेफलेश
लाटुःस्यात् १ शुष्केवानम् १ उभेत्रिषु क्षारकोजालकंक्लीबे २ कलिकाकोरकःसमौ २ स्या
द्गुच्छकस्तुस्तबकः २ कुड्मलोमुकुलोस्त्रियाम् २ स्त्रियांसुमनसःपुष्पंप्रसूनंकुसुमंसुमम् ६ म
करन्दःपुष्परसः २ परागःसुमनोरजः २ द्विहीनंप्रसवेसर्वंहरीतक्यादयःस्त्रियाम् १ आश्वत्थवै
णवप्लाक्षनैयग्रोधैङ्गुदंफले ५ बार्हतंच १ फलेजम्ब्वाजम्बूःस्त्रीजम्बुजाम्बवम् २ पुष्पेजातीप्रभृत
यःस्वलिङ्गाःव्रीहयःफले विदार्याद्यास्तुमूलेपिपुष्पेक्लीबेपिपाटला: वनवर्गः बोधिद्रु
मश्चलदलः पिप्पलः कुञ्जराशनः अश्वत्थः ५ केशवावासोमङ्गल्यःश्यामलश्च अथकपि
त्थेस्युर्दधित्थग्राहिमन्मथाः तस्मिन्दधिफलःपुष्पफलदन्तशठावपि ८ उदुम्बरेजन्तुफलोय

ग्रं
का
१९
19

त्तांगोहेमपुष्पकः ४ कोविदारेचमरिकःकुद्दालोयुगपत्रकः ४ सप्तपर्णोविशालत्वक्शा
रदोविषमच्छदः ४ आरग्वधोराजवृक्षशंपाकचतुरंगुलाः आरेवतव्याधिघातकृतमाल
सुवर्णकाः ८ स्याज्जंभीरेदंतशठजंभजंभीरजंभलाः ५ वरुणोवरणःसेतुस्तिक्तशाकःकु
मारकः ५ पुंनागेपुरुषस्तुंगःकेसरोदेववल्लभः ५ पारिभद्रेनिंबतरुर्मंदारःपारिजातकः
४ तिनिशेस्यंदनोनेमीरथद्रुरतिमुक्तकः ४ वंजुलश्चित्रकृच्चाथद्वौपीतनकपीतनौ आ।
म्रातके २ मधूकेतुगुडपुष्पमधुद्रुमोवानप्रस्थमधुष्ठीलौ ४ जलजेत्रमधूलकः १ पी।
लुःगुडफलःस्रंसीतस्मिंस्तुगिरिसंभवे २ अक्षोटकंदरालौद्वौ पर्वतीयश्चफलस्नेहोश्र
ह्राश्रयः कैरेलःस्वादुमज्ज(१मज्जा)स्तुदक्ष अंकोटेतुनिकोचकः १ पलाशेकिंशुकःपर्णोवातपोथः
४ अथवेतसेरथाभ्रपुष्पविदुलशीतवानीरवंजुलाः द्वैपरिव्याधनिचुलौनादेयीचांबुवेतसे १९
२ दीर्घपत्रश्च सोभांजनेशिग्रुतीक्ष्णगंधकाक्षवमोचकाः ५ रक्तोसौमधुशिग्रुःस्यात् । अ

रिष्टः फेनिलस्समौ २ बिल्वे शाण्डिल्यशैलूषौ मालूरश्रीफलावपि ४ प्लक्षो जटी पर्कटी स्यात् २

न्यग्रोधो बहुपाद्वटः २ गालवः शावरो लोध्रस्तिरीटस्तिल्वमार्जनौ ६ आम्रश्चूतो रसालः २ असौ

सहकारोतिसौरभः ४ कामाङ्को मदिरासखः परपुष्टमहोत्सवः कुंभोलूखलकं क्लीबे कौशि।

को गुग्गुलुः पुरः ४ शेलुः श्लेष्मातकः शीत उद्दालो बहुवारकः ४ राजादनं पियालः स्यात्सन्न।

कद्रुर्धनुष्पटः ४ गंभारी सर्वतोभद्रा काश्मरी मधुपर्णिका श्रीपर्णी मधुपर्णी च काश्मर्यश्चापि

अथ द्वयोः कर्कन्धुः बदरी कोलिः ३ घोण्टा कुवलफेनिले सौवीरं बदरं कोलम् ६ अथ स्यात्स्वा

दुकंटकः विकंकतः स्रुवावृक्षो ग्रन्थिलो व्याघ्रपादपि ४ ऐरावतो नागरंगः २ नादेयी भूमि

जम्बुका २ तिंदुकः स्फूर्जकः कालस्कन्धश्च शितिसारके काकेंदुः कुलकः काकतिंदुकः काक

पीलुके ४ गोलीढो झाटलो घंटापाटलिर्मोक्षमुष्ककौ ६ तिलकः क्षुरकः श्रीमान् ३ समौ

पिचुलझावुकौ २ श्रीपर्णिका कुमुदिका कुंभी कैटर्यकट्फलौ ४ क्रमुकः पट्टिकाख्यः स्या

श्रे
को
१०
20

ह्रीलास्तापसमादनः ४ नूदस्त्वप्यथः क्रमुकोब्रह्मण्योब्रह्मदारुचतूलंचद नीपप्रियकदम्बास्तुहलि

प्रिये ४ वीरवृक्षोरुष्करोग्निमुखीभल्लातकीत्रिषु ४ गर्दभांडेकंदरालकपीतनसुपार्श्वकाः प्ल

क्षश्च ५ तिंतिडीचिंचाम्लिका ३ अथोपीतनमालके सर्जकासनबंधूकपुष्पप्रियकजीवकाः ६

सालेतुसर्जकार्श्याश्वकर्णकाः सस्यसंवरः ४ नदीसर्जोवीरतरुरिंद्रद्रुः ककुभोर्जुनः राजादनःफ

लाध्यक्षःक्षीरिकायां ३ अथद्वयोः इंगुदीतापसतरुः २ भूर्जेचर्मिमृदुत्वच्

चोपिच्छिलापूरणीमोचास्थिरायुःशाल्मलिर्द्वयोः ५ पिच्छातुशाल्मलीवेष्टे २ रोचनःकूटशाल्म

लिः २ चिरबिल्वोनक्तमालः करजश्चकरंजके ३ प्रकीर्यः पूतिकरजः पूतिकः कलिमारकः

करंजभेदाःषड्ग्रंथोमर्कट्यंगारवल्लरी ३ रोहीरोहितकःप्ली

हशत्रुर्दाडिमपुष्पकः ४ रक्तपुष्पकस्तु गायत्रीबालपत्रःस्यात्खदिरोदंतधाव

नः ४ अरिमेदोविट्खदिरे २ कदरःखदिरेश्वेते सोमवल्कोपि २ अथवाजश्रृंगगंधर्वहस्तकौ।

पेरंडउरुबूकश्चरुचकश्चित्रकश्चसः वंचुःपंचांगुलामंडवर्धमानव्यडंबकाः ॥ अल्पाःश

९

मोक्षमीरः स्यात् । शमीसक्तुफलाशिवा २ पिंडीतके मरुवकः श्वसनः करहाटकः शल्य

श्च मदने ३ शक्रपादपः पारिभद्रकः भद्रदारु द्रुकिलिमं पीतदारु च दारु च पूतिकाष्ठं च ।

सप्तस्युर्देवदारुणि १ अथ द्वयो पाटलिः पाटला मोघा काचस्थाली फलेरुहा कृष्णवृंता

कुबेराक्षी १ श्वेता स्यात्काष्ठपाटला ३ वसंतदूतीत्यम्बीकोताग्रश्चग्ध्रवासिनी कस्या की

प्रियवल्ली च श्यामा तु महिलाह्वया लता गोवंधनी गुंद्रा प्रियंगुः फलिनी फली ४ विष्व ।

क्सेना गंधवल्ली कंभा प्रियका त्वथा मंडूकपर्णीपत्तोर्णनटकट्वंगटुंटुकाः मण्डजंबोर

लुकः प्रियजीवस्थमल्लकः पृथुशिंबो जम्बुवृन्तः सल्लकोऽर्जवृन्तकः श्योनाकश्शुक

नासस्तदीर्घवृंतनकुटन्नटाः शोणाकश्चारलः ५ तिष्यफलात्वामलकी त्रिष्वमृता च ।

वयः स्याच जाती रसफलाशिवा ६ जातीरसं श्रीफलं च तिष्यं चामलकं फलम् विष्व

क्सेनागंधफलाकारिभः प्रियकाचसा ७ संवर्तकस्तुवासेनः कल्कोद्वार्योविभीत ।

ग्रं कः नाक्षस्तुषः कर्षफलो भूतावासः कलिद्रुमः ।८ अभयात्वव्यथापथ्याकायस्थापूत।
को नामृता हरीतकी हैमवती चेतकी श्रेयसी शिवा ॥ पीतद्रुः सरलः पूतिकाष्ठं २ चाथद्रुमो
२१ त्पलः कर्णिकारः परिव्याधः २ लकुचो लिकुचो डहुः २ पनसः कंटकिफल २ निचुलो हि
21 ज्जलोंबुजः २ काकोडुंबरिकाफल्गुर्मलयूर्जघनेफला ४ फलभारीश्वित्रिपथ्यामराजीफ
लवाटिका ८ काश्मीरिकारसालाचकपिलासाफलोत्तमा उत्तरापथिकाद्राक्षाप्रिया
लिसापसप्रिया ६ अरिष्टः सर्वतोभद्रो हिंगुनिर्यासमालकाः पिचुमंदश्चनिम्बः ६ अपा
पिच्छिलागुरुशिंशपा २ कपिलाभस्मगर्भासा । शिरीषस्तुकपीतनः भंडिलः २ अथचा
म्पेयश्चंपको हेमपुष्पकः २ एतस्यकलिकागंधफलीस्यात् । अथकेसरेबकुलः २ वंजु।
लोऽशोकः २ समौकरकदाडिमौ २ चांपेयः केसरो नागकेसरः कांचनाह्वयः ४ जयाज। २१
यंतीतर्कारीनादेयीवैजयंतिका ५ श्रीपर्णमग्निमंथः स्यात्कणिकागणिकारिकाजयः

१ अथकुटजःशक्रोवत्सकोगिरिमल्लिका ४ एतस्यैवकलिंगेंद्रयवभद्रयवंफले २ कृष्णपाक
फलाविग्नसुषेणाःकरमर्दके ४ कालस्कंधस्तमालःस्यात्तापिंछोपि २ अथसिंदुकः सिंदु
वारेंद्रसुरसौनिर्गुंडीन्द्राणिकेत्यपि ५ वेणीगरागरीदेवताडोजीमूतइत्यपि ४ श्रीहस्तिनीतुभू।
रुंडी १ तृणशून्यंतुमल्लिकाभूपदीशीतभीरुश्च ४ सैवास्फोतावनोद्भवा १ शेफालि।
कातुसुवहानिर्गुंडीनीलिकाचसा २ सितासौश्वेतसुरसाभूतवेशी २ अथमागधीगणि
कायूथिकाम्बष्ठा ४ सापीताहेमपुष्पिका २ अतिपुष्पापुण्यगंधाप्रणोज्ज्वलास्वर्णयूथी
हरिणीव ५ अतिमुक्तःपुंड्रकःस्याद्वासंतीमाधवीलता सुमनाःमालतीजातिः ३ एतत्तु
स्त्रीप्रियंवरालगंधानैलभाविनीव सप्तलानवमालिका १ माध्यंकुंदं १ रक्तकस्तुबंधूको
बंधुजीवकः ३ सहाकुमारीतरणिः ३ अम्लानस्तुमहासहा १ तत्रशोणेकुरबकः तत्रपी
तेकुरंटकः १ नीलाझिंटीद्वयोर्बाणादासीचार्तगलश्चसा ५ सैरेयकस्तुझिंटीस्यात् १ त

अ. को २२ स्मिन्कुरवकोरुणे । पीतेकुरंटकेझिंटी । तस्मिन्सहचरीद्वयोः । ओड्रपुष्पंजपावज्रपुष्पंपुष्पं

तिलस्ययत् प्रतिहासशतप्रासचंडाभद्रयमारकाः करवीरे ५ करीरेतुक्रकरग्रंथिलावुभौ ।

भौ २ उन्मत्तःकितवोधूर्तोधत्तूरःकांचनाह्वयः मातुलोमदनश्च । ८ सफलेमातुलपुत्र

कः । फलपूरोबीजपूरो । रुचकोमातुलुंगके ४ समीरणोमरुवकः प्रस्थपुष्पःफणिज्ज

कः जम्बीरोपि ५ अथपर्णासेकठिंजरकुठेरकौ २ सितेर्जकोत्र । पाठीतुचित्रकोवह्निसं

ज्ञकः २ अर्काह्ववसुकास्फोटगणरूपविकीरणाः मंदारश्चार्कपर्णोत्रशुक्लेलर्कप्रताप

सौ २ शिवमल्लीपाशुपतएकाष्ठीलोबुकोवसुः ५ वंदावृक्षादनीवृक्षरुहाजीवंतिकेत्य ।

पि मूर्वादेवीमधुरसामोरटातेजनीस्रवा मधूलिकामधुश्रेणीगोकर्णीपीलुपर्ण्यपि ८ पा

ठाम्बष्ठाविद्धकर्णीस्थापनीश्रेयसीरसा एकाष्ठीलापापचेलीप्राचीनावनतिक्तिका ९ क २२

टुः कटम्भराशोकरोहिणीकटुरोहिणी मत्स्यपित्ताकृष्णभेदीचक्रांगीशकुलादनी आत्म

23

गुप्ताजहाव्यंडाकंडूराप्रावृषायणी ऋष्यप्रोक्ताशूकशिम्बिः कपिकच्छुश्चमर्कटी ४ चि
त्रोपचित्रान्यग्रोधीद्रवंतीशंबरीवृषा प्रत्यक्श्रेणीसुतश्रेणीरंडामूषिकपर्ण्यपि ४ अपामा
र्गः शैखरिकोधामार्गवमयूरकौ प्रत्यक्पर्णीकेशपर्णीकिणिहीखरमंजरी ४ हंजिकाब्राह्म
णीपद्माभार्गीब्राह्मणयष्टिका अंगारवल्लीबालेयोधर्मोवर्वरकलया ४ ब्रसरीतिलया
रक्ताभार्गीचब्राह्मणीमता मंजिष्ठाविकसाजिंगीसमंगाकालमेषिका मंडूकपर्णीभं
डीयोजनवल्लिका ६३ यासोयवासोदुःस्पर्शः धन्वयासःकुनासकः रोदनीकच्छुरानंता
समुद्रांतादुरालभा ६० पृश्निपर्णीपृथक्पर्णीचित्रपर्ण्यंघ्रिपर्ण्यपि क्रोष्टुविन्नासिंहपुच्छी
कलशिर्धावनिर्गुहा ४ निदिग्धिकास्पृशीव्याघ्रीबृहतीकंटकारिका प्रचोदनीकुली
क्षुद्रादुःस्पर्शाराष्ट्रिकेत्यपि ६० नीलीकालाक्लीतकिकाग्रामीणामधुपर्णिका रंजनी
श्रीफलीतुत्थादोलाचनीलिनी ॥ अवल्गुजःसोमराजीसुवल्लिःसोमवल्लिका

अ
को
२२
23

कालमेषीकृष्णफलावाकुचीपूतिफल्यपि ८ कृष्णोपकुल्यावैदेहीमागधीचपलाकणा

उषणापिप्पलीशौंडीकोला ९ अथकरिपिप्पलीकपिवल्लीकोलवल्लीश्रेयसीवशिरः पुमा

न् ५ चव्यंतुचविका २ काकचिंचीगुंजातुकृष्णलारक्तिकाच पलंकषात्विक्षुगंधाश्वदंष्ट्रा

स्वादुकंटका गोकंटकोगोक्षुरकोवनशृंगाटइत्यपि ७ विश्वाविषाप्रतिविषातिविषाशृंगि

विषाप्रतिविषातिविषोपविषाकणा शृंगीमहौषधंच ८ अथक्षीरावीदुग्धिकासमे २ श

तमूलीबहुसुताभीरुरिंदीवरीवरी ऋष्यप्रोक्ताभीरुपत्रीनारायण्यःशतावरीअहेरुः अ

थपीतद्रुकालीयकहरिद्रवः दार्वीपचंपचादारुहरिद्रवः दार्वीपचंपचादारुहरिद्रा

पर्जनीत्यपि ७ वचोग्रगंधाषड्ग्रंथागोलोमीशतपर्विका ५ शुक्लाहैमवती १ वैद्यमातृ

सिंहौतुवाशिका वृषोटरूषःसिंहास्योवासकोवाजिदंतकः ८ आस्फोतागिरिकर्णी

स्याद्विष्णुक्रांतापराजिता ४ इक्षुगंधातुकांडेक्षुकोकिलाक्षेक्षुरक्षुराः ५ शालेयःस्या २२

तूणीनश्चिवसुद्धामधुरकाम्लिसिः सितेश्वरानएतुलापि २ अथसीडूडेशवनंडः खुकरवद्दीगृहा
समंतदुग्धा ९ अथोवेल्लममोघाचित्रतंदुलास्त्रकिमिघ्नस्त्रविडंगः पुंतनुसकम् ९ वालावा
ल्पालकः २ चंदारवानशृणएग्रंथिका १ मदीकागोलनीग्रालालवाद्दीमधुरसेतिच ५ द्दा
राहूनाच सर्वानुभूतिः सरसाविपुटाविहूनाविहत् विभांडीरोवनी ७ श्यामापालिंधोन
मृद्वेलिका कालामसरविदलाः ध्वंदाकालमेषिका ७ मधुकं क्लीतकं यष्टीमधुकंमधु
यष्टिका ४ विदारीत्नीरसुक्लेद्रगंधा २ कोष्टीनयासिता १ अम्पाक्षीरविदारीसामद्दा
श्वेतद्देगंधिका २ लांगलीक्षारदीतोयपिप्पलीशक्रलादनी ४ खराश्वाकारवीदीप्यामा
यूकेलोचमस्तकः ५ गोपीश्यामाक्षारिवास्यानदतोत्पलशारिवा ५ योगपरद्दिः सिद्धि
लक्षेयाहद्देरण्याक्याश्मे ४ कदलीवारणबुसारंभामोचांशुमत्फलाकाष्ठीली ९ मुङ्क
पर्णिकाकमुद्गासद्देत्यपि २ वार्ताकीहिंगुलीसिंहीभांडाकीदुष्प्रधर्षिणी ५ नाकुली

ग्रं
को
२४
24

स्वरसानागगास्वगंधनाकुली नकुलेष्टाभुजंगाक्षीछत्राकीसुवहाचसा ८ विदारिगंधांशु
मतीसालपर्णीस्थिराध्रुवा ५ त्रिसंधिकेरीसमुद्रांताकार्पासीवाटरेतिच ४ भारद्वाजीत्समाव।
न्या १ शृंगीतुऋषभोन्वषः ३ गांगेरुकीनागवलाझषाह्रस्वगवेधुका ४ धामार्गवोघोषकः
स्यात् २ महाजालीसपीतकः २ ज्योत्स्नीपटोलिकाजाली ३ नादेयीभूमिजंबुका २ स्या।
ल्लांगलीह्यग्निशिखा २ काकांगीकाकनासिका २ गोधापदीतुसुवहा २ मुसलीतालमू
लिका अजशृंगीविषाणीस्यात् २ गोजिह्वादार्विकेसमे २ तांबूलवल्लीतांबूलीनागव
ल्ल्यपि ३ अथद्विजाहरेणुरेणुकाकौंतीकपिलाभस्मगंधिनी ८ एलावालुकमैलेयंसुगं
धिहरिवालुकम् वालुकंच ५ अथपालंक्यांमुकुंदःकुंदकुंदरु ४ बालंह्रीबेरबर्हिष्ठो
दीच्यकेशांबुनामच ८ कालानुसार्यवृद्धाश्मपुष्पशीतशिवानितुशैलेयंनालपर्णीतुदै २४
त्यागंधकुटीसुरगंधिनी ५ गजभक्ष्यातुसुवहासुरभीरसा महेरणाकुंदुरुकीह्लादिनी

मल्लकीतिच ८ अग्निज्वालासुभिक्षेतुधातकीधातुपुष्पिका ४ पृश्नीकावंद्रवाल्लेलानि।
फुल्लिर्विड्रला ५ अथसातलोपकंविकान्तब्राकोरंगीत्रिपुरान्तदिः ५ आधिः क्रहेपारि
भवेवाण्यंपाकलन्तुपले ६ अंखिनीवेरपुष्पीस्यान्केशिनी ३ अथवितन्नकः नटामल
कटानाल्लीशिवात्वामल्लकीतिच ७ अपौंडरीकंपौंड्र्यं २ अथतुन्नः कुवेरकःकुणिः क
च्छुः कांतलकोनंदिहत्तः ६ अथराहसीचेंडाधनहरीक्षेमदुष्पत्रगणहासकाः व्याडा
युधंव्याघ्रनखंकरजेचक्रकारकम् ४ सुषिराविद्रुमलतानाकपोतांघ्रिनटीनलीधम।
न्यंजनकेशीवहन्नद्रहूविलासिनी ४ पृक्किःशंखःखरःकोलदलेनखम् ७ अथाढ
कीकाक्षीमत्स्यात्तुवरिकामत्तालकसुराष्ट्रजे ६ कटन्नंदेदाशपुरंवानेयंपरिपेलवं।
प्लवगोपुरगोनर्दकैवर्तीमस्तकानिच ८ ग्रंथिपर्णंशुकंवर्हंपुष्पंस्थौणेयकुक्कुरे ५ म
रुन्मालानिपिशुनास्पृक्कादेवीलतालघुः समुद्रांतावधूःकोटिवर्षालंकोपिकेत्य

ग्रं ॥ तपस्विनीजटीमांसीजटिलालोमशामिषी ९ त्वक्पत्रमुत्कटंभृंगंत्वचंचोचंवरांगकम् ९

को कर्चूरकोद्राविडकः काल्पकोवेधमुख्यकः ४ ओषध्योजातिमात्रेस्युरजातौसर्वमौषधम् शा

२५ काख्यंपत्रपुष्पादि । तंडुलीयोल्पमारिषः २ विशल्याग्निशिखानंताफलिनीशक्रपुष्प्यपि

25 ५ स्यादृक्षगंधाछगलांत्र्यावेगीवृद्धदारकः जुंगः ५ ब्राह्मीतुमत्स्याक्षीवयःस्थासोमव

ल्लरी ४ पटुपर्णीहैमवतीस्वर्णक्षीरीहिमावती ४ हयपुच्छीतुकांभोजीमाषपर्णीमहास

हातुंडिकेरीरक्तफलाबिंबिकापीलुपर्ण्यपि ४ बर्बराकबरीतुंगीखरपुष्पाजगंधिका

५ एलापर्णीतुसुवहारास्नायुक्तरसाचसा ४ चांगेरीचुक्रिकादंतशठाम्बष्ठाम्ललोणि

का सहस्रवेधीचुक्रोम्लवेतसः शतवेध्यपि ४ नमस्कारीगंडकालीसमंगाखदिरेत्य

पि ४ जीवंतीजीवनीजीवाजीवनीयामधुस्रवा ५ कूर्चशीर्षोमधुरकः शृंगह्रस्वांगजी। २५

वका ५ किराततिक्तोभूनिंबोनार्यतिक्तः ३ सप्तलाविमलासातलाभूरिफेनाचर्म

कसेर्वित्यपि संस्पर्शाथशटीगंधमूलषड्ग्रंथिकेत्यपि कावरोपिपलाशोपिकारवेल्लः कटिल्लकः

सुषवीचाथकुष्मांडकपोलस्थिकः पटुः कूष्मांडकस्तुकर्कारुः एर्वारुः कर्कटीस्त्रियाम् वा

यसोलीस्वादुरसावयस्था ३ अथमकूलकः निकुंभोदंतिकाप्रत्यक्छ्रेण्युदुंबरपर्ण्यपि ५ अ

जमोदातूग्रगंधाब्रह्मदर्भायवानिका ४ मूलेपौष्करकाश्मीरपद्मपत्राणिपौष्करे ३ अव्यथा

तिचरापद्याचारटीपद्मचारिणी ५ कांपिल्लः कर्कशश्चंद्रोरक्तांगोरोचनीत्यपि ५ प्रपुन्नाडु

स्त्वेडगजोदद्रुघ्नश्चक्रमर्दकः पद्माटउरणाख्यश्च ६ पलांडुस्तुसुकंदकः २ लतार्कदुद्रुमौ

तत्रहरिते २ अथमहौषधम् लशुनंगृंजनारिष्टमहाकंदरसोनकाः ६ पुनर्नवातुशो

थघ्नी २ वितुन्नंसुनिषण्णकम् २ स्याद्वातकःशीतलोपराजिताशणपर्ण्यपि ४ पारावतां

घ्रिः कटभीपण्यज्योतिष्मतीलता ५ वार्षिकंत्रायमाणास्यात्त्रायंतीबलभद्रिका ४ विष्व

क्सेनप्रियागृष्टिर्वाराहीबदरेत्यपि ४ मार्कवोभृंगराजःस्यात् २ काकमाचीतुवायसी २ सिं

अ को २९ 26

तपुष्पासितछत्रातिछत्रामधुरामिसिः अवाक्पुष्पीकारवीच १ सरणातुप्रसारणी २ त
स्यांकटंभराराजवलाभद्रवलेतिच ३ जनीजतुकाजननीजतुकृच्चक्रवर्तिनीसंस्पर्शा
६ अथशटीगंधमूलीषड्ग्रंथिकेत्यपि १ कर्चूरोपिपलाशोपि २ कारवेल्लः कटिल्लकः।
सुषवीच ३ अथकुलकंपटोलस्तिक्तकःपटुः ४ कूष्मांडकस्तुकर्कारुः १ उर्वारुःकर्क
टीस्त्रियौ इक्ष्वाकुःकटुतुंबीस्यात् । तुम्ब्यलाबूरुभेसमे २ चित्रागवाक्षीगोडुम्बा ३ विशा
लात्विंद्रवारुणी २ अर्शोघ्नःसूरणःकंदः ३ गंडीरोनासमष्ठिलाकालंब्युपोदका २ अ
स्त्रीतुमूलकंहिलमोचिका २ वास्तुकं १ शाकभेदाःस्युः ५ दूर्वातुशतपर्विकासहस्र।
वीर्याभार्गव्योरुहानंता ८ अथसासितागोलोमीशतवीर्याचगंडालीशकुलाक्षकः ४
कुरुविंदोमेघनामामुस्तामुस्तकमस्त्रियां ४ स्याद्भद्रमुस्तकोगुंद्रा २ चूडालाचक्रलोच्चटा
३ वंशेत्वक्सारकर्मारत्वचिसारतृणध्वजाः शतपर्वायवफलोवेणुमस्करतेजनाः १० केच। २९

कावेणवस्तेस्युर्येस्वनंत्यनिलोद्धता। ग्रंथिर्नापर्वपरुषी २ गुंद्रस्तेजनकःशरः ३ नडस्तु
धमनःपोटगलः ३ अथोकाशमस्त्रियाम् इक्षुगंधःपोटगलः २ पुंभूम्नितुबल्वजाः
रसालइक्षुः २ तद्भेदाःपुंड्रकांतारकादयःस्याद्वीरणंवीरतरं २ मूलेस्योशीरमस्त्रियाम्
अभयंनलदंसेव्यममृणालंजलाशयम् लामज्जकंलघुलयमवदाहेष्टकापथे नडादय
स्तृणंगर्मुच्छ्यामाकप्रमुखाअपि अस्त्रीकुशंकुथोदर्भःपवित्रं ४ अथकत्तृणंपौरसौगंधि
कंध्यामदेवजग्धकरौहिषम् ५ छत्रातिच्छत्रपालघ्नौ २ मालातृणकभूस्तृणे ५ शष्पं
बालतृणं २ घासोयवसं २ तृणमर्जुनं ४ तृणानांसंहतिस्तृण्या। नड्यातुनडसंहतिः
। तृणराजाह्वयस्तालः २ नारिकेलस्तुलांगली २ घोंटातुपूगःक्रमुकोगुवाकःखपु
रः ५ अस्यतु फलमुद्वेगमेतेचहिंतालसहितास्त्रयः खर्जूरःकेतकीतालीखर्जूरीच
तृणद्रुमाः इत्यमरकोशेद्वितीयकांडेवनौषधिवर्गःचतुर्थः ॐसिंहोमृगेंद्रःपंचास्यो

ग्रं
को
२०
27

हर्यक्षः केसरी हरिः ८ कंठेरवस्तु शार्दूलद्वीपिनौ व्याघ्रे ९ चित्रकायः पंचशिखश्च तरक्ष
स्तु मृगादनः ३ वृकश्च वराहः सूकरो घृष्टिः कोलः पोत्री किरिः किटिः दंष्ट्री घोणी स्तब्ध
रोमा क्रोडो भूदार इत्यपि ११ ऊलाल्लोमप्लादोमाखलांगलश्च कपिप्लवंगप्लवगशाखामृ
गवलीमुखाः मर्कटो वानरः कीशो वनौकाः ९ हरिः फलभुग्वा गोलांगूलश्च ऋक्षभल्ल
के ऋक्षाच्छभल्लभल्लूका ४ भाल्लूकश्च गंडके खड्गखड्गिनौ ३ व्रणसश्च लुलायो महिषो
वाहद्विषत्कासारसैरिभाः ५ रजस्वलोपि स्त्रियां शिवा भूरिमायुगोमायुमृगधूर्तकाः सृ
गालो वंचकः क्रोष्टा फेरुफेरवजंबुकाः १० फेरंडश्च ओतुर्बिडालो मार्जारो वृषदंशक आ
खुभुक ५ त्रयो गौधेरगौधेयगौधारा गोधिकात्मजे श्वावित्तु शल्यः तल्लोम्नि शललं श
लम् ३ वातप्रमीर्वातमृगः २ कोकईहामृगो वृकः ३ मृगे कुरंगवातायुहरिणाजिनयो १०
नयः ५ ऐणेयमेण्याश्चर्मादौ १ एणस्यैणमुभे त्रिषु कदली कंदली चीरचमूरुप्रियकाव

पि समरुश्चेति हरिणा अमी अजिनयोनयः १ कृष्णसाररुरुन्यंकुरंकुशम्बररोहिषाः गोक।
र्णपृषतैणर्श्यरोहिताश्चमरोमृगाः १२ गंधर्वः शरभो रामः सृमरो गवयः शशः ९ इत्यादयो
मृगेंद्राद्यागवाद्याः पशुजातयः उंदुरुर्मूषकोप्याखुः ३ खनकोपद्राशुयोगतौ टोडुषश्च छु
छुंदरी गंधमूषी दीर्घदेही तु मूषिका ४ गिरिकाबालमूषिका। छुटाकश्च सरटः कृकला
स्यात् ३ प्रतिसूर्यशयानकश्च मुसली गृहगोधिका २ लूतास्त्री तंतुवायोर्णनाभमर्कट
काः समाः ४ जालिकोजालकारश्च नीलंगुस्तु कृमिः कर्णजलौकाः शतपद्युभे २ वृश्चि
कः शूककीटः स्यात् १ अलिद्रोणौ तु वृश्चिके ३ पारावतः कलरवः कपोतः ३ अथ शशा
दनः पत्री श्येनः ३ उलूके वायसारातिपेचकौ ३ नक्तो निशाटश्च व्याघ्राटः स्याद्भरद्वाजः
१ खंजरीटस्तु खंजनः १ लोहपृष्ठस्तु कंकः स्यात् १ अथ चाषः किकीदिविः २ कलिंगभृं
गधूम्याटाः ३ अथ स्यात् शतपत्रकः दार्वाघाटः ३ अथ सारंगस्तोककश्चातकः समाः

अ॰
को॰
२८
।
28

२ कृकवाकुस्ताम्रचूडः कुक्कुटश्चरणायुधः ४ शिखीकालतश्च चटकः कलविंकः स्यात् २
तस्यस्त्रीचटका । तयोः पुमपत्येचाटकैरः । स्त्र्यपत्येचटकैवहि । कर्करेटुः करेटुः स्यात् २
कृकणक्रकरौसमौ २ वनप्रियः परभृतः कोकिलः पिकइत्यपि ४ कलकंठस्ताम्राक्षतश्च काकेतु
करटारिष्टबलिपुष्टसकृत्प्रजाः ध्वांक्षात्मघोषपरभृद्बलिभुग्वायसाअपि ।० एकदृष्टिश्चि
रंजीवीमौकलिर्द्विजद्रोणोद्रोणकाकस्तुकाकोलः २ दात्यूहः कालकंठकः २ आतापि
चिल्लौ २ दाक्षाय्यगृध्रौ । कीरशुकौसमौ २ प्रियदर्शनोविलीनांगोदीर्घजंघश्च क्रुङ्क्रौंचः २
अथबकः काह्वः २ पुष्कराह्वस्तुसारसः २ कोकश्चक्रश्चक्रवाकोरथांगाह्वयनामकः ४ ।
कादम्बः कलहंसः स्यात् २ उत्क्रोशकुररौसमौ २ हंसास्तुश्वेतगरुतश्चक्रांगामानसौक
सः ४ राजहंसास्तुतेचंचुचरणैर्लोहितैः सिताः । मलिनैर्मल्लिकाक्ष्यास्ते । धार्तराष्ट्राः सि
तेतरैः । शरारिराटिराटिश्च ३ बलाकाबिसकंठिका । शारिकागोरटीपीतरोगच हंसस्य । २८ ।

घोषिद्वयोः । सारसस्य तु लक्ष्मणा । जतुकाजिनपत्रा स्यात् । परोष्णी तैलपायिका २ व

खविरा वल्गुलिका निशाटनी च वर्वणा मक्षिका नीला २ सरघा मधुमक्षिका २ पतङ्गि

का पुत्रिका स्यात् । दंशस्तु वनमक्षिका दंशी तज्जातिरल्पा स्यात् । गन्धोली वरटा द्वयोः

भृङ्गारी चीरुका चीरी झिल्लिका च समा इमाः ४ समौ पतङ्गशलभौ २ खद्योतो ज्योतिरिं

गणः २ इन्द्रगोपकः ज्योतिर्माली कीटमणिश्च मधुव्रतो मधुकरो मधुलिड् मधुपालिनः

द्विरेफपुष्पलिड्भृङ्गषट्पदभ्रमरालयः मसल्लश्चञ्चरीकस्वरोलम्बेन्दिन्दिरावपि मयूरो बर्हिणो

बर्हीनीलकण्ठो भुजङ्गभुक् शिखावलः शिखी केकी मेघनादानुलास्यपि ५ केका

वाणी मयूरस्य । समौ चन्द्रकमेचकौ २ शिखा चूडा २ शिखण्डस्तु पिच्छबर्हे नपुंसके २

प्रचलाकः कलापश्च खगे विहङ्गविहगविहङ्गमविहायसः शकुन्तपक्षिशकुनिश

कुन्तिशकुनद्विजाः पतत्रिपत्रिपतगपतत्पत्ररथाण्डजाः नगौकोवाजिविकिरवि

अ विष्किरपतत्रयः नीडोद्भवा गरुत्मन्तः पित्सन्तो नभसंगमाः २० तेषां विशेषा हारीतो मद्गुः का
को रंडवः प्लवः तित्तिरिः कुक्कुभो २ लावो जीवंजीवश्चकोरकः कोयष्टिकष्टिट्टिभको वर्तको
१९ वर्तिकादयः ० आदिना शारिकादयः गरुत्पक्षच्छदाः पत्रं पतत्रं च तनूरुहम् ८ स्त्री पक्ष
२ तिः पक्षमूलं १ चंचुस्त्रोटिरुभे स्त्रियौ २ डीनंच प्रडीनोड्डीनसंडीनान्येताः खगगतिक्रियाः
३ पेशीकोशौ द्विहीनेंडे १ कुलायो नीडमस्त्रियाम् २ पोतः पाकोर्भको डिम्भः पृथुकः शा
वकः शिशुः ० स्त्रीपुंसौ मिथुनं १ द्वंद्वं युग्मं तु युगलं युगं ४ समूहनिवहव्यूहसंदोहविस
रव्रजाः स्तोमौघनिकरव्रातवारसंघातसंचयाः समुदायः समुदयः समवायश्चयो गणः
स्त्रियां तु संहतिर्वृंदं निकुरंबं कदंबकम् १९ वृंदभेदाः समैर्वर्गः १ संघसार्थौ तु जंतुभिः २
सजातीयैः कुलं १ यूथं तिरश्चां पुंनपुंसकम् १ पशूनां समजः १ अन्येषां समाजः १ अथ सध १९
र्मिणां स्यान्निकायः पुंजराशी तूत्करः कूटमस्त्रियाम् ४ कापोतशौकमायूरतैत्तिरादीनि त २

28

इणे ४ गद्दाससक्ताः पदिरगाह्वे कालेरद्रकायते इत्यमरकोशे द्वितीयकांडे सिंहादि

वर्गः पंचमः ५ ॐ मनुष्या मनुजा मर्त्या मानुषा मानवा नराः ६ स्युः पुमांसः पंचजनाः पुरु

षाः पूरुषा नरः ५ स्त्री योषिदबला नारी योषा सीमंतिनी वधूः प्रतीपदर्शिनी वामा वनि

ता महिला तथा ॥ विशेषास्त्वंगना भीरुः कामिनी वामलोचना प्रमदा मानिनी कां

ता ललना च नितंबिनी सुंदरी रमणी रामा ॥१ कोपना सैव भामिनी १ वरारोहा मत्तका

शिन्युत्तमा वरवर्णिनी ४ कृताभिषेका महिषी १ भोगिन्योऽन्या नृपस्त्रियः । पत्नी पाणि

गृहीती च १ द्वितीया सहधर्मिणी भार्या जाया च पुंभूम्नि दाराः सहचरी च स्यात्तु कुटुं

बिनी पुरंध्री १ सुचरित्रा तु सती साध्वी पतिव्रता ४ कृतसापत्निकाध्यूढाधिविन्ना १ स्व

यंवरा पतिंवरा वर्या च १ कुलस्त्री कुलपालिका १ कन्या कुमारी १ गौरी तु न

ग्निकानागतार्तवा १ स्यान्मध्यमा दृष्टरजाः १ तरुणी युवतिः समे १ समाः स्नुषा जनी

अ को ४८ ३ 30 २

वधः २ वधूटीव चिरंटीतुसुवासिनी २ इच्छावतीकामुकास्यात् २ वृषस्यंतीतुकामुकी

२ कांतार्थिनीतुयायातिसंकेतंसाभिसारिका । पुंश्चलीधर्षणीबंधकासतीकुलटेत्वरी

स्वैरिणीपांसुलाचस्यात् ८ अशिश्वीशिशुनाविना । अवीरानिष्पतिसुता । विश्वस्ता

विधवेसमे २ आलिःसखीवयस्याथ २ सध्रीच पतिवत्नीसभर्तृका २ वृद्धापलिक्नी २

प्राज्ञीतुप्रज्ञा २ प्राज्ञातुधीमती २ शूद्रीशूद्रस्यभार्यास्यात् । शूद्रातज्जातिरेगना । आ

भीरीतुमहाशूद्रीजातिपुंयोगयोःसमाः २ अर्याणीस्वयमर्यास्यात् २ क्षत्रियाक्षत्रिया

ण्यपि २ उपाध्यायाप्युपाध्यायी २ स्यादाचार्यापिचस्वतः । आचार्यानीतुपुंयोगे । स्या

दर्यीक्षत्रियीतथा २ उपाध्यान्युपाध्यायीपोटास्त्रीपुंसलक्षणावीरपत्नीवीरभार्या

२ वीरमातुवीरसूः २ जीवत्सुजीवतोकाकुनेटाचकूटवादिनी जातापत्याप्रजाताचप्र ४८

सूताचप्रसूतिका ४ स्त्रीनग्निकाकोटवीस्यात् २ दूतीसंचारिकेसमे २ कात्यायन्यर्ध २

वृद्धायाकंषायवसनाधवा । सैरंध्रीपरवेश्मस्था । स्ववशाशिल्पकारिका । असिक्नीस्या।
दवृद्धायाप्रेष्यांतःपुरचारिणी २ वारस्त्रीगणिकावेश्यारूपाजीवापण्यस्त्रीपण्यस्त्रीव अ।
थरजस्वला स्त्रीधर्मिण्यावीरात्रेयीमलिनीपुष्पवत्यपि ऋतुमत्यप्युदक्यापि ८ पुष्पिताव
स्याद्रजःपुष्पमार्तवम् ३ श्रद्धालुर्दोहदवती २ निष्कलाविगतार्तवा २ आपन्नसत्वा
स्याद्गुर्विण्यंतर्वत्नीचगर्भिणी ४ गणिकादेस्तुगाणिक्यंगार्भिणंयौवतंगणे २ पुनर्भू।
र्दिधिषूरूढाद्विस्तस्यादिधिषुःपतिः । सतुद्विजोग्रेदिधिषूसैवयस्यकुटुंबिनी । का
नीनःकन्यकाजातःसुतः । अथसुभगासुताःसौभागिनेयःस्यात् २ पारस्त्रैणेयस्तुपर
स्त्रियाः । पैतृष्वसेयःस्यात्पैतृष्वस्रीयश्चपितृष्वसुः सुतः २ मातृष्वसुश्चैवं २ वैमात्रेयोवि
मातृजः २ साम्मातुरस्तुभयमातृकः अथबांधकिनेयस्याद्बन्धुलश्चासतीसुतः कौ
लटेयःकौलटेरः ५ भिक्षुकीतुसतीयदि तदाकौलटिनेयःस्यात्कौलटेयोपिचात्मज :

अ
को
म्सं
दू:
४ 30

१ आत्मजस्तनयः सूनुः सुतः पुत्रः ५ दारकदायादौ च स्त्रियां त्वमी आहुर्दुहितरं सर्वे ५ अ
पत्यं तोकं तयोः समे संततिः संतानः प्रजा स्वजाते त्वौरसोरस्यौ १ तातस्तु जनकः पिता ३ व
प्ता च जनयित्री प्रसूर्माता जननी ३ भगिनी स्वसा १ ननांदा तु स्वसा पत्युः १ नप्त्री पौत्री सुता
त्मजा ३ भार्यास्तु भ्रातृवर्गस्य यातरः स्युः परस्परम् प्रजावती भ्रातृजाया १ मातुलानीव
ली २ पतिपत्न्योः प्रसूः श्वश्रूः १ श्वशुरस्तु पिता तयोः पितुर्भ्राता पितृव्यः स्यात् १ मातुर्भ्रा
ता तु मातुल १ स्यालास्तु भ्रातरः पत्न्याः स्वामिनो देवृदेवरौ २ स्वस्रीयो भागिनेयः स्यात्
२ जामाता दुहितुः पतिः १ पितामहः पितृपिता १ तत्पिता प्रपितामहः १ मातुर्मातामहा
द्येवं १ सपिंडास्तु सनाभयः २ समानोदर्यसोदर्यसगर्भसहजाः समाः ४ सगोत्रबांधवज्ञा
तिबंधुस्वस्वजनाः समाः ६ ज्ञातेयं बंधुता तेषां क्रमाद्भावसमूहयोः २ धवः प्रियः पतिर्भ
र्त्ता वरयिता वरः ७ आर्यपुत्रः प्रियो नाथो २ जारस्तूपपतिः समौ १ [illegible]नारबोः केउः १स

स्स
दू:

तेभर्तरिगोलकः । भ्रात्रेयोभ्रातृजः २ भ्रातृभगिन्योभ्रातरावुभौ २ गणंपतल्लोपेस्मार्गौ
स्याद्दकजंतोस्समर्थनः सारवौविंशतीत्रिंशतः स्वैरकेयगल्लोपनः योकयोः क्लीवपे
कोस्यान्नपुंनिपट्टनीपट्टन्यदादीनामसयोगेपेकोतौतौचतेत्रिषु पुवामित्यादिके
त्वेषांस्वैर्योगोपरश्लेषतः मातापितरौपितरौमातरपितरौप्रसूजनयितारौ ४ श्वश्रू
श्वश्वरौश्वशुरौ २ पुत्रौपुत्रश्चदुहिताच दंपतीजंपतीभार्यापतीजायापतीच ४ गर्भा
शयोजरायुःस्यादुल्बंकललोस्त्रियाम् ४ सूतिमासोवैजननः २ गर्भोभ्रूणइमौ
समौ २ तृतीयाप्रकृतिःषंढः क्लीवःपंडोनपुंसकं ५ षंढः षंडोपीतिस्वामीपंडःपं
डुस्येतिच शिशुत्वंशैशवंबाल्यंतारुण्यंयौवनंसमे २ स्यात्स्थाविरंतुवृद्धत्वं २ वृ
द्धसंघेपिवार्द्धकं । पलितंजरसाशौक्ल्यंकेशादेः । विस्रसाजरा २ स्यादुत्तानशयो
डिंभः स्तनपोपिस्तनंधयः ४ बालस्तुस्यान्माणवकः वयःस्थस्तरुणोयुवा २ प्र।

अ
को
३१
31

वयाः स्थविरोवृद्धोजीनोजीर्णोजरन्‌ ६ अथ वर्षीयान्दशमीज्यायान्‌ ३ पूर्वजस्त्वग्रियो

ग्रजः ३ ज्येष्ठश्च जघन्यजेस्युः कनिष्ठयवीयोवरजाः ५ अमांसोदुर्वलश्छातः ३ बलवान्मां

सलोंसलः ३ तुंदिभस्तुंदिलस्तुंदीबृहत्कुक्षिः पिचंडिलः ५ उदरिलश्च अवटीटवनाटश्चा

वभ्राटोनतनासिके ३ केशवः केशिकः केशी ३ वलिनोवलिभः समौ २ विकलां

गस्त्वपोगंडः २ खर्वोह्रस्वश्चवामनः ३ निखर्वः खरजश्च खरणाः स्यात्खरणसो २

विग्रस्तुगतनासिकः १ खुरणाः स्यात्खुरणसः २ ह्रस्वणाः ह्रस्वनासिकः प्रज्ञुः प्रग

तजानुकः २ ऊर्ध्वज्ञुरूर्ध्वजानुः स्यात्‌ २ संज्ञुः संहतजानुकः २ स्यादेडोवधिरः १ कु

ब्जेगडुलः १ कुकरेकुणिः २ पृश्निरल्पतनौ २ श्रोणः पंगौ २ मुंडस्तुमुंडिते २ कलंवक

लवाकुकर्णिः १ खलतिस्त्वेइल्लशिकः २ वलिरः केकरे २ खोडेखंजः २ विनयश्च ३१

त्रिषुजरावराः जडुलः कालकः पिप्लु ३ तिलकस्तिलकालकः अनामयंस्यादा

रोगघ्नम् चिकित्सा रुक्प्रतिक्रिया २ भेषजौषधभैषज्यान्यगदो जायुरित्यपि ५ स्त्री रुक्(

जा चोपतापरोगव्याधिगदामयाः ७ पुमान्यक्ष्मा क्षयः शोषः ३ प्रतिश्यायस्तु पीनसः

२ स्त्री क्षुत्क्षुतं क्षवः पुंसि २ कासस्तु क्षवथुः पुमान् २ शोफस्तु श्वयथुः शोथः ३ पाद

स्फोटो विपादिकः किलाससिध्मे २ कच्छ्वां तु पामपामाविचर्चिका ४ कण्डूः खर्जूश्च कण्डू

या ३ विस्फोटः पिटकस्त्रिषु २ व्रणोऽस्त्रियामीर्ममरुः क्लीबे नाडीव्रणः पुमान् ४ को

ठो मण्डलकं २ कुष्ठश्वित्रे २ दुर्नामकार्शसी २ गुदजे गुदकीलकं च आनाहस्तु विब

न्धः स्यात् २ ग्रहणी रुक्प्रवाहिका २ प्रच्छर्दिका वमिश्च स्त्री पुमांस्तु वमथुः समाः ३ व्र

द्धौ वृद्धिश्च व्याधिभेदा विद्रधिः स्त्री ज्वरमेहभगन्दराः ४ अश्मरी मूत्रकृच्छ्रं स्यात् २ पू

र्वे शुक्रावधेस्त्रिषु रोगहार्यगदंकारौ भिषग्वैद्यौ चिकित्सके ५ वार्तो निरामयः क

ल्य ३ उल्लाघो निर्गतो गदात् । ग्लानग्लास्नू आमयावी विकृतो व्याधितोऽपटुः आतुरोऽभ

अ
को
ग्र
32

सितोऽंगनः १ समौ पामनकच्छुरौ २ दद्रुणो दद्रुरोगी स्यात् २ अर्शोरोगयुतोऽर्शसः २ वात
कीवातरोगी स्यात् २ सातिसारोऽतिसारकी २ स्युः क्लिन्नाक्षे चुल्लचिल्लपिल्लाः ४ क्लिन्ने
ऽक्ष्णि चाप्यमी ४ उन्मत्त उन्मादवति १ श्लेष्मणः श्लेष्मलः कफी ३ न्युब्जो भुग्ने रुजा २ कुब्ज
स्य वृद्धनाभौ तुंडिलतुंडिभौ २ किलासी सिध्मलः २ अंधः अदृक् २ मूर्छाले मूर्तमूर्छि
तौ ३ शुक्रं तेजो रेतसी च बीजवीर्येंद्रियाणि च ८ मायुः पित्तं १ कफः श्लेष्मा २ स्त्रियां तु
त्वगसृग्धरा १ पिशितं तरसं मांसं पललं क्रव्यमामिषम् ६ उत्तप्तं शुष्कमांसं स्यात् त
द्वल्लूरं त्रिलिंगकम् २ रुधिरेऽसृग्लोहितास्ररक्तक्षतजशोणितम् ७ बुक्काग्रमांसं २
हृदयं हृत् २ मेदस्तु वपा वसा २ पश्चाद्ग्रीवासिरा मन्या १ नाडी तु धमनिः सिरा ३ ति
लकं क्लोम १ मस्तिष्कं गोर्दं २ किट्टं मलोऽस्त्रियाम् २ अंत्रं पुरीतत् २ गुल्मस्तु प्ली ३५
हा पुंसि अथ वस्नसा स्नायुः स्त्रियां २ कालखंडयकृती तु समे इमे २ सृणिका स्यं।

रिनीलाला २ दूषिकानेत्रयोर्मलम् । दूषीकाव मूत्रंप्रस्रावः १ उच्चारावस्करौशमलंश
कृत् पुरीषंगूथवर्चस्कमस्त्रीविष्ठाविशौस्त्रियौ ४ स्यात्कर्परः कपालोस्त्री १ कीकसंकु
ल्यमस्थिच २ स्याच्छरीरास्थिकंकालः । करंकश्च पृष्ठास्थ्नितुकशेरुका । शिरोस्थ
निकरोटिः स्त्री । करटंच पार्श्वास्थनितुपर्शुका १ पर्शुश्च अंगंप्रतीकोवयवोपघनः
४ अथकलेवरं गात्रंवपुः संहननंशरीरंवर्ष्मविग्रहः कायोदेहः क्लीबपुंसोः स्त्रियांमू
र्तिस्तनुस्तनूः १२ पादाग्रंप्रपदं १ पादः पदंघ्रिश्चरणोस्त्रियाम् ४ तद्ग्रन्थीघुटिकेगुल्फौ
२ पुमान्पार्ष्णिस्तयोरधः । जंघातुप्रसृता १ जानूरुपर्वाष्ठीवदस्त्रियाम् २ सक्थिक्लीबेपु
मानूरुः २ तत्संधिः पुंसिवंक्षणः १ गुदंत्वपानंपायुर्ना ३ वस्तिर्नाभेरधोद्वयोः । क
टोनाश्रोणिफलकं २ कटिः श्रोणिः ककुद्मती ३ कटीरश्चपश्चान्नितम्बः स्त्रीकट्याः
। क्लीबेतुजघनंपुरः । कूपकौतुनितम्बस्थौद्वयहीनेकुकुन्दरे स्त्रियांस्फिचौकटीप्रोथौ २

अ
को
२२
33

२ प्रतस्तु उपस्थोवक्ष्यमाणयोः । भगंयोनिर्द्वयोः २ स्त्रीविह्नं स्मरसद्मं च शिश्नोमेढ्रोमेह
मेहनशेफसी ४ मुष्कः साधनं च मुष्कोऽण्डकोशो वृषणः २ पेलं च पृष्ठवंशाधरे त्रिकं । पि
चंडकुक्षी जठरोदरं तुंदम् ५ तंदिमं स्तनौ कुचौ २ चूचुकं तु कुचाग्रं स्यात् न नाक्रोडं भु
जांतरम् उरो वत्सं च वक्षश्च ५ पृष्ठं तु चरमं तनोः । स्कंधो भुजशिरोंसोस्त्री २ संधी तस्यैव जत्रु
णी । बाहुमूले उभे कक्षौ २ पार्श्वमस्त्री तयोरधः । मध्यमं चावलग्नं च मध्योऽस्त्री २ द्वौ ।
परौ द्वयोः भुजबाहू प्रवेष्टो दोः स्यात् ४ कफोणिस्तु कूर्परः २ अस्योपरि प्रगंडः स्यात्
। प्रकोष्ठस्तस्य चाप्यधः । मणिबंधादाकनिष्ठं करस्य करभो बहिः । पंचशाखः शयः
पाणिः २ हस्तः करश्च तर्जनी स्यात्प्रदेशिनी २ अंगुल्यः करशाखाः स्युः २ पुंस्यंगुष्ठः प्र
देशिनी मध्यमानामिका चापि कनिष्ठा चेति ताः क्रमात् ५ पुनर्भवः कररुहो नखो २२
ऽस्त्री नखरोऽस्त्रियाम् ४ कारंकशोऽपि प्रादेशतालगोकर्णास्तर्जन्यादियुते तते अंगुष्ठे

२ सकनिष्ठे स्याद्वितस्तिर्द्वादशांगुलः १ पाणौ चपेटप्रतलप्रहस्ता विस्तृतांगुलौ ३ द्वौ

संहतौ सिंहतलप्रतलौ वामदक्षिणौ । पाणिर्निकुब्जः प्रसृतिस्तौ युतावंजलिः पुमान् ।

प्रकोष्ठे विस्तृतकरे हस्तः । मुष्ट्या तु बद्धया सरत्निः स्यात् । अरत्निस्तु निष्कनिष्ठेन मुष्टिना ।

व्यामो बाह्वोः सकरयोस्ततयोस्तिर्यगन्तरम् । ऊर्ध्वविस्तृतदोःपाणिनृमाने पौरुषं त्रिषु । कं

ठे गलः । अथ ग्रीवायां शिरोधिः कंधरेत्यपि ३ कंबुग्रीवा त्रिरेखा सा १ अवटुर्घाटा कृका

टिका ३ वक्त्रास्ये वदनं तुंडमाननं लपनं मुखम् ७ क्लीबे घ्राणं गंधवहा घोणा नासा च ना

सिका ५ कल्याणं खिनीच ओष्ठाधरौ तु रदनच्छदौ दशनवाससी ४ अधस्ताच्चिबुकं । गं

डौ कपोलौ १ तत्परो हनुः १ रदना दशना दंता रदाः ४ तालु तु काकुदम् २ रसज्ञा रसना

जिह्वा ३ लोलाचंदिका गलशुंडिका च प्रांतावोष्ठस्य सृक्किणी १ ललाटमलिकं गोधिः

३ ऊर्ध्वे दृग्भ्यां भ्रुवौ स्त्रियाम् । कूर्चमस्त्री भ्रुवोर्मध्ये । तारकाक्ष्णः कनीनिका २ लोच

अ
को
३४
34

नेनयनं नेत्रमीक्षणं चक्षुरक्षिणी दृग्दृष्टी च ९ अस्त्रु नेत्राम्बु रोदनं चास्रमश्रु च ५ वाष्पश्च
अपांगौ नेत्रयोरंतौ १ कटाक्षोऽपांगदर्शने १ कर्णशब्दग्रहौ श्रोत्रं श्रुतिः स्त्री श्रवणं श्रवः ६ उ
त्तमांगं शिरः शीर्षं मूर्धा ना मस्तकोऽस्त्रियाम् ५ वृजिनं च चिकुरः कुंतलो वालः कचः केशः।
शिरोरुहः ९ शिरसिजश्च तद्वृंदे कैशिकं कैश्यं अलकाश्चूर्णकुंतलाः २ कुरलाश्च ते ल
लाटे भ्रमरकाः १ काकपक्षः शिखंडकः २ कबरी केशवेशः १ अथ धम्मिल्लाः संयताः क
चा। शिखा चूडा केशपाशी ३ व्रतिनस्तु कलापार्थाः कचान्तरे ३ तनूरुहं रोम लोम ३
तद्वृद्धौ श्मश्रु पुंमुखे १ आकल्पवेषौ नेपथ्यं प्रतिकर्म प्रसाधनम् ५ दशैते त्रिष्वलंकर्ता।
लंकरिष्णुश्च मंडितः ३ प्रसाधितोऽलंकृतश्च भूषितश्च परिष्कृतः ४ विभ्राड् भ्राजिष्णुरो
चिष्णू ३ भूषा तु स्यादलंक्रिया २ अलंकारस्त्वाभरणं परिष्कारो विभूषणम् मंडनं च ५
अथ मुकुटं कर्णवेष्टनम् २ कुंडलं च ग्रैवेयकं कंठभूषा २ लंबनं ल्ललंतिका २ स्वर्णैः। ३४

प्रालंविका १ अथोरःसूत्रिकामौक्तिकैःकृता। हारोमुक्तावली १ देवछंदोसौशत
यष्टिकः। हारभेदायष्टिभेदाद्गुछगुछार्धगोस्तनाः १ अर्धहारोमाणवकः। एका
वल्येकयष्टिका १ सैवनक्षत्रमालास्यात्सप्तविंशतिमौक्तिकैः। आवापकःपारिहार्यः
कटकोवलयोस्त्रियां ४ केयूरमंगदंदोर्भूषा २ अंगुलीयकमूर्मिका १ साक्षरांगुलि
मुद्रास्या। कंकणंकरभूषणम् १ स्त्रीकट्यांमेखलाकांचीसप्तकीरशनाःस्त्रियाम् ४
क्षिंजिनीकलापश्च क्लीवेसारसनंउभयोनीच वाच्यपुंस्कट्यांशृंखलंत्रिषु। पादांगदं
तुलाकोटिर्मंजीरोनूपुरोस्त्रियांहंसकःपादकटकः ४ किंकिणीक्षुद्रघंटिका १ त्व।
क्फलकृमिरोमाणिवस्त्रयोर्नुगम्। पत्रोर्णंधौतकौशेयं। बहुमूल्यंमहाधनम् १ क्षौ
मंदुकूलंस्यात् १ द्वेतुनिवीतंप्रावृतंत्रिषु २ स्त्रियांबहुत्वेवस्त्रस्यदशाःस्युर्वस्तयोर्द्वयोः
२ दैर्घ्यमानाहआयामः २ परिणाहोविशालता १ विलासस्त्वपरस्त्रंजीर्णवस्त्रं १ स।

अ
को
२५
35

२ समौनक्तककर्पटौ २ वस्त्रमाछादनंवासश्चेलंवसनमंशुकम् ८ वीनेच सुचेल
कःपटोऽस्त्रीनावरासिः स्थूलशाटकः २ अंतरीयोपसंव्यानपरिधानान्यधोंऽशुके ४ द्वौ
प्रावारोत्तरासंगौसमौबृहतिकातथा संव्यानमुत्तरीयंचचोलः कूर्पासकोऽस्त्रियाम् ५
निचोलःप्रछदपटः २ समौरल्लककम्बलौ २ नीशारस्स्यात्प्रावरणेहिमानिलनिवा
रणे १ अर्धोरुकेवरस्त्रीणांस्याच्चंडातकमंशुकम् । स्यात्त्रिष्वाप्रपदीनंतत्प्राप्नोत्याप्रप
दंहियत् । अस्त्रीवितानमुल्लोचः २ दूष्याद्यंवस्त्रवेश्मनि । अथशाह्वान्पटकुटीगुणल
यिनीस्यान्नेचप्रतिसीराजवनिकास्यात्तिरस्करिणीतिच २ परिकर्मांगसंस्कारः २।
स्यान्मार्ष्टिर्मार्जनामृजा २ पर्यंकिकापरिकरःपर्यंकश्चावसक्तिका उद्वर्तनोत्सादने
द्वेक्लीबे २ आप्लावआप्लवःस्नाने २ मज्जनेच चर्चातुचार्चिक्यंस्थासकः २ अथप्रबोधने।
अनुबोधः पत्रलेखापत्रांगुलिरिमेस्त्रियाम् २ तमालपत्रतिलकचित्रकाणिविशे २५

धकम् ४ द्वितीयंचतुरीयंचनस्त्रियाम् पुंड्रंच अथकुंकुमे कश्मीरजन्माग्निशिखंवरं।
कश्मीरजन्माग्निशिखंवरंबाह्लीकपीतनेरक्तसंकोचपिशुनेधीरलोहितचंदने ।· घुसृणे
व लाक्षाराक्षाजतुक्लीबेयावोलक्तोद्रुमामयः ६ लवंगंदेवकुसुमंश्रीसंज्ञं ३ अथजाय
कंकालीयकंचकालानुसार्यंच ३ अथसमर्थकंवंशिकागुरुराजार्हंलोहंकृमिजं।
जोंगकम् कालागुर्वगुरुस्यात २ मंगल्यमल्लिगंधियत् । यक्षधूपःसर्जरसोरालसर्व
रसावपिबहुरूपोपि ५ अथवृकधूपकृत्रिमधूपकौ तुरुष्कःपिंडकःसिल्होयावनोपि ५
अथपायसश्रीवासोवृकधूपोपिश्रीवेष्टसरलद्रवौ ५ मृगनाभिर्मृगमदःकस्तूरीच ३ अ
थकोलकंकक्कोलकंकोशफलं ३ अथकर्पूरमस्त्रियाम् घनसारश्चंद्रसंज्ञःसिता
भ्रोहिमवालुका ५ गंधसारोमलयजोभद्रश्रीश्चंदनोस्त्रियाम् ४ तैलपर्णिकगोशी
र्षेहरिचंदनमस्त्रियां ३ श्रीखंडंच तिलपर्णीतुपत्रांगंरंजनंरक्तचंदनंच।

अ
को
२९
36

५ अथजातीकोशआह्वीविलेपने २ चूर्णानिवासयोगाःस्युः २ भावितंवासितंत्रिषु २ संस्कारो
गंधमाल्याद्यैर्यःस्यात्तदधिवासनम् । माल्यंमालास्रजौमूर्ध्नि २ केशमध्येतुगर्भकः प्रभ
ष्टकंशिखालंबि । पुरोन्यस्तंललामकम् । प्रालंबमृजुलंबिस्यात् कंठात् । वैकक्षिकं
तुतत् यत्तिर्यक्क्षिप्तमुरसि । शिखास्वापीडशेखरौ २ उत्तंसश्च रचनास्यात्परिस्पंदः २
आभोगःपरिपूर्णता २ उपधानंतूपबर्हः २ शय्यायांशयनीयवत् शयनं २ तूलिकाच ।
मंचपर्यंकपल्यंकाःखट्वयासमाः ४ गेंडुकःकंदुकं २ वीटागिरिस्तु दीपःप्रदीपः २ पी
ठमासनम् २ समुद्गकःसंपुटकः २ प्रतिग्राहःपतद्ग्रहः २ प्रसाधनीकंकतिका २ पिष्टातः
पटवासकः २ दर्पणेमुकुरादर्शौ २ आत्मदर्शश्च व्यजनंतालवृंतकम् इत्यमरकोशेद्वि
तीयकांडेनृवर्गःषष्ठः ६ ॐ संततिर्गोत्रजननकुलान्यभिजनान्वयौ वंशोन्ववायः २९
संतानः ९ वर्णास्युर्ब्राह्मणादयः । विप्रक्षत्रियविट्शूद्राःचातुर्वर्ण्यमितिस्मृतं । राज

वीजीतस्तु वंश्यः २ वीज्यस्तु कुलसंभवः २ महाकुलकुलीनार्य्यसभ्यसज्जनसाधवः ६ ब्र
ह्मायनः पुण्यजनस्तु ब्रह्मचारी गृही वानप्रस्थो भिक्षुः चतुष्टये आश्रमोऽस्त्री । द्विजात्यग्र
जन्मभूदेववाडवाः विप्रश्च ब्राह्मणः ६ असौ षट्कर्मा यागादिभिर्युतः । विद्वान्विपश्चिद्दो
षज्ञः सन्सुधीः कोविदो बुधः धीरो मनीषी ज्ञः प्राज्ञः संख्यावान्पण्डितः कविः धीमान्सूरिः
कृती कृष्टिर्लब्धवर्णो विचक्षणः दूरदर्शी दीर्घदर्शी २२ श्रोत्रियच्छान्दसः समौ २ उपाध्या
योऽध्यापकः अथ स्यान्निषेकादिकृद्गुरुः २ मंत्रव्याख्याकृदाचार्यः । आदेष्टा त्वध्वरे व्रती
यष्टा च यजमानः ३ अथ स सोमवति दीक्षितः २ इज्याशीलो यायजूकः २ यज्वा तु विधिने
ष्टवान् । बृहस्पतीष्ट्या स्थपतिः । सोमपीथी तु सोमपः २ सर्ववेदाः स येनेष्टः क्रतुः सर्वस्व
दक्षिणः । अनूचानः प्रवचने सांगेऽधीती २ गुरोस्तु यो लब्धानुज्ञः समावृत्तः । सुत्वा त्वभि
षवे कृते । छात्रान्तेवासिनौ शिष्ये २ शैक्षाः प्राथमकल्पिकाः २ एकब्रह्मव्रताचारा मिथः

अं
को
२
37

सब्रह्मचारिणः । सतीर्थ्यास्त्वेकगुरवः । चितवानग्निमग्निचित् । पारम्पर्योपदेशेस्यादैतिह्य
मितिहाव्ययम् २ मीमांसकोजैमिनीयोवेदान्तीब्रह्मवादिनि वैशेषिकःस्यादैतिह्यमितिहा
व्ययम् २ मीमांसकोजैमिनीयेवेदौलूक्यः २ सौगतःशून्यवादिनि २ नैयायिकस्त्वाक्षपादः
। स्यात्स्याद्वादिकआर्हतः २ चार्वाकलौकायतिकौ २ सत्कार्येसांख्यकापिलौ २ उपज्ञा ।
ज्ञानमाद्यंस्यात् । ज्ञात्वारम्भउपक्रमः । यज्ञःसवोऽध्वरोयागः सप्ततन्तुर्मखःक्रतुः २ पाठोहो ।
मश्चातिथीनांसपर्यातर्पणंबलिः एतेपंचमहायज्ञाब्रह्मयज्ञादिनामकाः ५ समज्यापरिष
द्गोष्ठीसभासमितिसंसदः आस्थानीक्लीवमास्थानंस्त्रीनपुंसकयोःसदः ४ प्राग्वंशःप्रा
ग्घविर्गेहात् । सदस्याविधिदर्शिनः २ सभासदःसभास्ताराः सभ्याःसामाजिकाश्चते ४ पा
र्षद्याःश्चास्य अध्वर्यूद्गातृहोतारोयजुःसामर्ग्विदःक्रमात् २ अग्नीध्राद्याधनैर्वार्याऋत्विजो
याजकाश्चते २ वेदिःपरिष्कृताभूमिः । समेस्थण्डिलचत्वरे २ चषालोयूपकटकः २ कुम्भा १२

स्रुगद्रुनाहुतिः। यूपाग्रं तर्म निर्मथ्यदारुणि त्वरणिर्द्वयोः। दक्षिणाग्निर्गार्हपत्याहवनीयौ त्रे।
योग्नयः २ अग्नित्रयमिदं त्रेता। प्रणीतः संस्कृतोनलः समूह्यपरिचाय्योपचाय्याग्नौप्रयो
ग्नयः २ अग्नित्रयमिदं त्रेता। प्रणीतः संस्कृतोनलः समूह्यपरिचाय्योपचाय्याग्नौप्रयोगिणः
२ योगार्हपत्यादानीयदक्षिणाग्निः प्रणीयते तस्मिन्नानाय्यः। अग्नायीस्वाहाचहुतभुक्
प्रियाऋक्सामिधेनीधाय्याचयास्यादग्निसमिंधनी। गायत्रीप्रमुखंछंदो। हव्यपाकेचरुः
पुमान्। आमिक्षासाशृतोष्णेयाक्षीरेस्याद्दधियोगतः। धवित्रंव्यजनंतद्यद्रचितंमृगचर्म
णा। पृषदाज्यंसदध्याज्ये। परमान्नंतुपायसम् २ हव्यकव्येदैवपित्र्येअन्ने २ पात्रंस्रुवा।
दिकं। ध्रुवोपभृज्जुहूर्नतुस्रुवोभेदाः स्रुचः स्त्रियः उपाकृतः पशुरसौयोभिमंत्र्यक्रतौ।
हतः। परंपराकंशमनंप्रोक्षणं च वधः २ वाच्यलिंगाः प्रमीतोपसंपन्नप्रोक्षिताहते
सांनाय्यंहविः २ अग्नौतुहुतंत्रिषुवषट्कृतं। दीक्षांतोवभृथोयज्ञे। तत्कर्मार्हंतुयज्ञि

अ
को
१९
२८

यं त्रिषु । अथ क्रतुकर्मेष्टं । पूर्तं खातादिकर्म यत् । अमृतं विघसो यज्ञशेषभोजनशेषयोः ॥ त्या
गो विहायितं दानमुत्सर्जनविसर्जने विश्राणनं वितरणं स्पर्शनं प्रतिपादनम् प्रादेशनं निर्वप
णमपवर्जनमंहतिः ॥ उत्सर्गश्च मृतार्थं तदहे दानं त्रिषु स्यादौर्ध्वदेहिकं पितृदानं निवापः स्या
त् ॥ श्राद्धं तत्कर्म शास्त्रतः । अन्वाहार्यं मासिके । अंशोऽष्टमोऽह्नः कुतपोऽस्त्रियाम् । पर्येषणा
परीष्टिश्चान्वेषणा च गवेषणा ॥ याच्ञाभिशस्तिर्याचनार्थना ॥ षट् तु त्रिषु अर्घ्यमर्घार्थे ।
पाद्यं पादाय वारिणि । क्रमादातिथ्यातिथेये अतिथ्यर्थेऽत्र साधुनि ॥ स्यादावेशिक आगन्तु
रतिथिर्ना गृहागते ॥ प्राघुणाभ्युत्थानं तु गौरवम् ॥ पूजा नमस्यापचितिः सपर्यार्चार्हणाः स
माः वरिवस्या तु शुश्रूषा परिचर्याप्युपासनम् ॥ परिव्रज्या तु पर्यटनं भवेद्व्रज्या विशाखिका व्र
ज्याटाट्या पर्यटने ॥ चर्या त्वीर्यापथस्थितिः । उपस्पर्शस्त्वाचमनम् ॥ अथ मौनमभाषणम् १९
॥ प्राचेतसश्चादिकविः स्यान्मैत्रावरुणिश्च सः वाल्मीकिश्च ॥ अथ गाधेयो विश्वामित्रश्च ।

कौशिकः २ व्यासो द्वैपायनः पाराशर्यः सत्यवतीसुतः ४ आनुपूर्वी स्त्रियां वावृत्परिपा
टी अनुक्रमः पर्यायश्च ५ अतिपातस्तु पर्यय उपात्ययः ३ क्रमोल्लंघनमतिक्रमश्च नि
यमो व्रतमस्त्री २ तच्चोपवासादि पुण्यकम्। औपवस्तं तूपवासः २ विवेकः पृथगा
त्मता २ स्याद्ब्रह्मवर्चसं वृत्ताध्ययनर्द्धिः। अथांजलिः। पाठे ब्रह्मांजलिः। पाठे विप्रु
षो ब्रह्मबिंदवः। ध्यानयोगासने ब्रह्मासनम्। कल्पे विधिक्रमौ मुख्यः स्यात्प्रथमः क
ल्प। अनुकल्पस्तु ततोऽधमः। संस्कारपूर्वं ग्रहणं स्यादुपाकरणं श्रुतेः। समे तु पादग्र
हणमभिवादनमित्युभे २ भिक्षुः परिव्राट् कर्मंदी पाराशर्यपि मस्करी ५ तपस्वी ता
पसः पारिकांक्षी २ वाचंयमो मुनिः २ तपःक्लेशसहो दांतः २ वर्णिनो ब्रह्मचारिणः २
ऋषयः सत्यवचसः। स्नातकस्त्वाप्लुतो व्रती २ ये निर्जितेंद्रियग्रामा यतिनो यतयश्च
ते २ यः स्थंडिले व्रतवशाच्छेते स्थंडिलशाय्यसौ स्थांडिलश्च २ अथ विरजस्तमसः स्यु

श्री
को
४९
39

द्वयातिगाः २ पवित्रः प्रयतः पूतः २ शुचिः शुद्धः पावनश्च पाषंडाः सर्वलिंगिनः २
पालाशो दंड आषाढो व्रते । रंभस्तु वैणवः । अस्त्री कमंडलुः कुंडी २ व्रतिनामासनं वृ
सी । अजिनं चर्म कृत्तिः स्त्री भैक्षं भिक्षाकदंबकम् । स्वाध्यायः स्याज्जपः २ सुत्याभिषवः
सवनं च सा २ सर्वैनसामपध्वंसि जप्यं त्रिष्वघमर्षणम् । दर्शश्च पौर्णमासश्च यागौ ।
पक्षांतयोः पृथक् २ शरीरसाधनापेक्षं नित्यं यत्कर्म तद्यमः । नियमस्तु स यत्कर्म
नित्यमागंतुसाधनं । शैवः शैवोर्ध्वस्रोतसिकः सिद्धांती शुद्धमार्गिकः पांवालिकः पा
शुपतो नाकुलोय महाव्रती कपाली सोमसिद्धांती तांत्रिकः स्याद्विशेषहृत्क यामलो
द्वयमार्गः स्यात्त्रिकवेदी षडर्विकः पूर्वाम्नायी महामार्गी भैरवी दक्षिणागमी श्रा
क्तो वामस्रोतसिकः कौलश्चाम्नायिकः पूर्वी समी एकायनः सात्वतश्च वैष्णवः पां ४९
चरात्रिकः रक्तांबरो भदंतश्च श्रमणः क्षपणः श्रवणभिक्षुकाः भिक्षुः श्वेतः श्वेतपटः क्षपण

स्मोदिगंबरः नग्नाटःश्रावकोऽन्तेवासीकोनिर्ग्रंथोजीवजीवकौ तौरंतभट्टाकरणेन
दंतेनपवनेनविधु ४ कन्थापटीचकौपीनंचगटीवल्लीतिलक्षणः ५ उपवीतंयज्ञसूत्रं।
प्रोद्धृतेदक्षिणेकरे २ प्राचीनावीतमन्यस्मिन्। निवीतंकण्ठलंबितं। अङ्गुल्यग्रेतीर्थं।
दैवं। स्वल्पाङ्गुल्योर्मूलेकायं २ मध्येऽङ्गुष्ठाङ्गुल्योःपित्र्यं। मूलेत्वङ्गुष्ठस्यब्राह्मं स्या
द्ब्रह्मभूयंब्रह्मत्वंब्रह्मसायुज्यमित्यपि २ देवभूयादिकंतद्वत् कृच्छ्रंसांतपनादिकम्
संन्यासवत्यनशनेपुमान्प्रायः। अथवीरहानष्टाग्निः २ कुहनाल्लोभान्मिथ्येर्या।
पथकल्पना व्रात्यःसंस्कारहीनःस्यात् २ अस्वाध्यायोनिराकृतिः २ धर्मध्वजीलिं
गवृत्तिः अवकीर्णीक्षतव्रतः २ सुप्तेयस्मिन्नस्तमेतिसुप्तेयस्मिन्नुदेतिच अंशुमान
भिनिर्मुक्ताभ्युदितौचयथाक्रमम् २ परिवेत्तानुजेऽनूढेज्येष्ठेदारपरिग्रहात्। प
रिवित्तिस्तुतज्ज्यायान्। विवाहोपयमौसमौ तथापरिणयोद्वाहोपयामाःपाणि

अ
को
५.
50

पीडनम् ८ व्यवायो ग्राम्यधर्मो मैथुनं निधुवनं रतम् ५ सुरतं मोहनं संप्रयोगश्च त्रिवर्गो
धर्मकामार्थैः। चतुर्वर्गः समोक्षकैः। सबलैस्तैश्चतुर्भद्रम्। जन्याः स्निग्धा वरस्य ये
इत्यमरकोशे द्वितीयकाण्डे ब्रह्मवर्गः सप्तमः ७ मूर्धाभिषिक्तो राजन्यो बाहुजः क्षत्रि
यो विराट् ५ राजा राट् पार्थिवक्ष्माभृन्नृपभूपमहीक्षितः ७ राजा तु प्रणताशेषसामन्तः
स्यादधीश्वरः चक्रवर्ती सार्वभौमः ३ रामो दाशरथी रावणारिः काकुत्स्थ राघवः सौ
मित्रिर्लक्ष्मणो लङ्कापतिः पौलस्त्यः रावणः दशास्यः ४ अथेन्द्रजिन्मेघनादो मन्दो
दरीसुतः ३ किष्किन्धाधिपः सुग्रीवो १ हनुमान्मारुतात्मजे १ हैडम्बस्तु घटोत्कचो १ अ
जातशत्रुः शल्यारिर्धर्मपुत्रो युधिष्ठिरः ४ राधेयोऽङ्गाधिपः कर्णो ३ भीमसेनो हिडिम्ब
भित् मारुतिः कीचकारातिर्बकवैरी वृकोदरः ८ धनंजयोऽर्जुनः पार्थः विजयः श ५.
क्रनन्दनः गाण्डीवी फाल्गुनः सव्यसाची मध्यमपाण्डवः जिष्णुः किरीटी बीभत्सुः श्वेत।

वानीकपिध्वजः ।४ पृथाऽऽकुंतीनकुलसान्नपांचालीयात्तसेन्यपिद्रौपदीविक्रमादित्यः सा
हसांकः शकांतकः ।२ सूद्रकस्त्वग्निमित्रोनाहालः स्यात्सालवाहनः ।४ वैरोचनिर्बलिः ।२
कार्त्तवीर्योर्जुनः सहस्रदोः ।२ नृपोन्योमंडलेश्वरः ।१ येनेष्टंराजसूयेनमंडलस्येश्वरश्चयः शा
स्तियश्चाज्ञयाराज्ञः ससम्राट् ।१ अथराजकंराजन्यकंचनृपतिक्षत्रियाणांगणेक्रमात् ।१
मंत्रीधीसचिवोमात्यः सामवायिकोपि अन्येकर्मसचिवास्ततः ।१ महामात्राः प्रधानानि
पुरोधास्तुपुरोहितः ।२ द्रष्टरिव्यवहाराणांप्राड्विवाकाक्षदर्शकौ ।२ धर्माधिकरणिकः ।
स्थानपाटलिकश्च प्रतीहारोद्वारपालद्वास्थद्वास्थितदर्शकाः ।५ दंडीदौवारिकोवेत्री
।३ उद्रावकस्थरादिवर्गस्त्वनीकस्थः ।१ अथाध्यक्षाधिकृतौसमौ स्थायुकोधिकृतोग्रामे ।
गोपोग्रामेषुभूरिषु ।१ भौरिकः कनकाध्यक्षे ।२ रूप्याध्यक्षस्तुनैष्किकः ।२ अंतःपुरेत्वधि
कृतः स्यादंतर्वंशिकोजनः ।१ सौविदल्लाः कंचुकिनः स्थापत्याः सौविदाश्चते ।४ षंढोव

अ
को
८।

ढवरस्तुल्यौ २ शंठश्च सेवकार्थ्यनुजीविनः २ विषयानंतरो राजा शत्रुः १ मित्रमतः परं। उ-
दासीनः परतरः। तद्यस्तु पार्ष्णिग्राहस्तु पृष्ठतः। रिपौ वैरिसपत्नारिसपत्नारिद्विषद्द्वेषणदु-
र्हृदः द्विड्विपक्षाहितामित्रदस्युशात्रवशात्रवः अभिघातिपरारातिप्रत्यर्थिपरिपंथिनः
१९ आत्स्थासहनद्वेषिविजिंगाह्वसमनीकिनस्तु वयस्यः स्निग्धसवया २ अथ मित्रं सखा सुहृ-
त् २ सख्यं साप्तपदीनं स्यात् २ सौहार्दं सौहृदं सौहृदख्यं अनुरोधोनुवर्तनं य-
थार्हवर्णः प्रणिधिरपसर्पश्चरः स्पशः चारश्च गूढपुरुषः १ आप्तः प्रत्ययितस्त्रिषु २ सां-
वत्सरो ज्योतिषिको दैवज्ञगणकावपि स्युर्मौहूर्तिकमौहूर्तज्ञानिकार्तान्तिका अपि ८
तांत्रिको ज्ञातसिद्धांतः २ सत्री गृहपतिः समौ २ लिपिकारोक्षरचणोक्षरचुञ्चुश्च लेखके
४ लिखिताक्षरविन्यासे लिपिर्लिबिरुभे स्त्रियौ २ स्यात्संदेशहरो दूतः २ दूत्यं तद्भावकर्म ८।
णि। अध्वनीनोध्वगोध्वन्यः पांथः पथिक इत्यपि ५ स्वाम्यमात्यसुहृत्कोशराष्ट्रदुर्गबला

निचराज्यांगानि ७ प्रकृतयः पौराणां श्रेणयोपि च । संधिर्नाविग्रहो यानमासनं द्वैधमाश्र

यः षड्गुणाः ६ शक्तयस्तिस्रः प्रभावोत्साहमंत्रजाः ३ क्षयः स्थानं च वृद्धिश्च त्रिवर्गो नीति।

वेदिनाम् स प्रतापः प्रभावश्च यत्तेजः कोशदंडजम् २ सामदाने भेददंडावित्युपायचतुष्ट

यम् ४ साहसं तु दमो दंडः २ साम सान्त्वं २ अथो समौ भेदोपजापौ २ उपधा धर्माद्यैर्यत्परी

क्षणम् । पंच त्रिषु अषडक्षीणो यस्तृतीयाद्यगोचरः । विविक्तविजनच्छन्ननिःशलाका

स्तथा रहः रहश्चोपांशु चालिंगे ७ रहस्यं तद्भवे त्रिषु । समौ विस्रंभविश्वासौ २ आश्वासस्तु

भ्रेषो भ्रंशो यथोचितात् । अभ्रेषन्यायकल्पास्तु देशरूपं समंजसम् ५ युक्तमौपयिकं

लभ्यं भजमानाभिनीतवत् न्याय्यं च त्रिषु षट् ६ संप्रधारणा तु समर्थ

नम् २ अववादस्तु निर्देशो निदेशः शासनं च सः शिष्टिश्चाज्ञा च ६ संस्था तु मर्यादा धार

णा स्थितिः ४ आगोऽपराधो मंतुश्च ३ समे तु दानबंधने २ द्विपाद्यो द्विगुणो दं

अ
को
४२

52

शे। भागधेयः करो बलि २ घट्टादिदेयं शुल्कोस्त्री। प्राभृतं तु प्रदेशनम् उपायनमुपग्रा
ह्यमुपहारस्तथोपदा ६ कौशलिका ढौकनं च यौतकादि तु यद्देयं सुदायो हरणं च तत्
२ तत्कालस्तु तदात्वं स्यात् २ स्यादायतिः काल उत्तरः सांदृष्टिकं फलं सद्य उदर्कः फलमु
त्तरं। अदृष्टं वह्नितोयादि दृष्टं स्वपरचक्रजम्। महीभुजामहिभयं स्वपक्षप्रभवं भयम्।
प्रक्रिया त्वधिकारः स्यात् २ चामरं तु प्रकीर्णकं नृपासनं तु यद्भद्रासनं २ सिंहासनं तु तत्।
हैमं। छत्रं त्वातपत्रं २ राजस्तु नृपलक्ष्म तत्। भद्रकुंभः पूर्णकुंभः २ भृंगारः कनकालु
का २ निवेशः शिबिरं षंढे २ स्कंधावारः सैन्यावासश्च सज्जनं तूपरक्षणम् २ गुल्मक
म् हस्त्यश्वरथपादातं सेनांगं स्याच्चतुष्टयम् दंती दंतावलो हस्ती द्विरदोनेकपो द्विपः
मतंगजो गजो नागः कुंजरो वारणः करी इभः स्तंबेरमः पद्मी १५ सामजः सिंधुरः कुंभी
व यूथनाथस्तु यूथपः २ मदोत्कटो मदकलः २ कलभः करिशावकः २ प्रभिन्नो गर्जि
४२

नोमत्तो ३ समावुद्वांतनिर्मदौ २ हास्तिकंगजतावृंदे १ करिणीधेनुकावशा ३ गंडःकटोम
दोदानं ४ दंतिनाः वमथुःकरशीकरः २ कुंभौतुपिंडौशिरसः २ तयोर्मध्येविदुःपुमान् । अ
वग्रहोललाटंस्यात् ४ ईषिकात्वक्षिकूटकम् । अपांगदेशोनिर्याणं । कर्णमूलंतुचूलि
का । अधःकुंभस्यवाहित्थंप्रतिमानमधोस्यच । आसनंस्कंधदेशःस्यात्पद्मकंबिंदुजा
लकम् । पक्षभागःपार्श्वभागो २ दंतभागस्तुयोग्रतः । द्वौपूर्वपश्चाज्जंघादिदेशौगात्राव
रेक्रमात् २ तोत्रंवैणुकंआलानंबंधस्तंभे २ अथशृंखलेअंदुकोनिगडोस्त्रीस्यात् ३ अं
कुशोस्त्रीसृणिःस्त्रियाम् दूष्याकक्ष्यावरत्रास्यात् ३ कल्पनासज्जनासमे २ प्रवेण्यास्तरणे
वर्णः परिस्तोमःकुथोद्वयोः ५ वीतंत्वसारंहस्त्यश्वं । वारीतुगजबंधनी २ घोटकेवी
तितुरगतुरंगाश्वतुरंगमाः वाजिवाहार्वगंधर्वहयसैंधवसप्तयः ।१३ आजानेयाःकु
लीनाःस्युः २ विनीताःसाधुवाहिनः २ वनायुजाःपारसिकाःकंबोजाबाह्लिकाहयाः

अ ४ वाह्लीकयवुरश्वोश्वमेधीयः । जवनस्तुजवाधिकः २ प्रजवीच पृष्ठ्यः स्थौरी २ सितः
को कर्कः । रथ्योवोढारथस्ययः । बालः किशोरः वाम्यश्वावडवा ३ वाडवंगणे २ त्रिह्याश्वी
५२ 53 नेयदश्वेनदिनेनैकेनगम्यते । कश्यंतुमध्यमश्वानां । हेषाह्रेषाचनिःस्वनः । निगाल
स्तुगलोद्देशः । वृंदेत्वश्वीयमाश्ववत् २ पर्याणंपल्ययनकं २ वल्गारश्मिकशासमाः
३ आस्कंदितंधौरितकंवल्गितंरेचितंप्लुतम् गतयोमूःपंचधाराः ५ घोणातुप्रोथमस्त्रि
याम् २ कविकातुखलीनोस्त्री २ शफंक्लीवेखुरःपुमान् २ पुच्छोस्त्रीलोमलांगूले ३
वालहस्तश्चवालधिः २ त्रिषुपावृत्तलुठितौपरावृत्तेमुहुर्भुवि २ यानेचक्रिणियुद्धार्थे
शतांगः स्यंदनोरथः ४ असौपुष्परथश्चक्रयानंनसमराययत् । कर्णीरथः प्रवहणंडु
यनंचसमंत्रयम् क्लीवेनःशकटोस्त्रीस्यात् । गंत्रीकम्बलिवाह्यकम् २ शिविका। ५२
याप्ययानंस्यात् २ दोलाप्रेंखादिकाःस्त्रियाम् २ उभौतुद्वैपवैयाघ्रौद्वीपिचर्मावृतेरथे

पांडुकंबलसंवीतः स्यंदनः पांडुकम्बली । योग्योरथो वैनयिकस्याध्वगः पारियात्रिकः ४
रथे काम्बलवास्त्राद्याः कम्बलादिभिरावृते । अस्त्रो चूल्लावचूलावचूलाख्याद्धीधोंग्राव
क्षचेको २ त्रिषु द्वैपादयो रथ्यौ रथकट्या रथव्रजे २ धूःस्त्री क्ले यानमुखं २ स्याद्रथांगमप
स्करः २ चक्रं रथांगं २ तस्यांते नेमिः स्त्री स्यात्प्रधिः पुमान् २ पिंडिका नाभिः २ अक्षाग्रकी
लके तु द्वयोरणिः । रथगुप्तिर्वरूथो ना २ कूबरस्तु युगंधरः २ अनुकर्षो दार्वधःस्थम् । प्रा
संगो ना युगाद्युगः । सर्वं स्याद्वाहनं यानं युग्यं पत्रं च धोरणम् परम्पराहनं यत्स्याद्वैनीतक
मस्त्रियाम् । आधोरणा हस्तिपका हस्त्यारोहा निषादिनः ४ नियंता प्राजिता यंता सूतः
का हस्त्यारोहा निषादिनः ४ नियंता प्राजिता यंता सूतः क्षत्ता च सारथिः सव्येष्ठदक्षिणस्थौ च
संज्ञा रथकुटुंबिनः ८ रथिनः स्यंदनारोहाः २ अश्वारोहास्तु सादिनः २ भटा योधाश्च योद्धा
रः २ सेनारक्षास्तु सैनिकः २ सेनायां समवेता ये सैन्यास्ते सैनिकाश्च ते बलिनो ये सहस्रे

अ णतेसहस्राःसहस्रिणः १ परिधिस्थःपरिचरः १ सेनानीर्वाहिनीपतिः १ कंचुकोवारबा।
को णोस्त्री १ यत्तुमध्येसकंचुकाः बध्नंतितत्सारसनमधिकांगः १ अथशीर्षकंशीर्षण्यंचशिर
४४ स्त्रेथ १ तनुत्रंवर्मदंशनं उरश्छदःकंकटकोजगरःकवचोस्त्रियाम् २ आमुक्तःप्रतिमुक्त
45 श्चपिनद्धवत् ४ सन्नद्धोवर्मितःसज्जोदंशितोव्यूढकंकटः ५ त्रिष्वामुक्तादयःवर्मभृतांका
वचिकंगणे १ पदातिपत्तिपदगपादातिकपदाजयः पद्गश्चपदिकश्च २ अथपादातंपत्तिसंहतिः १ श
स्त्राजीवीकांडपृष्ठायुधीयायुधिकाःसमाः ४ कृतहस्तःसुप्रयोगविशिखःकृतपुंखव
त् १ अपराद्धपृषत्कोसौलक्ष्याद्यःच्युतसायकः धन्वीधनुष्मान्धानुष्कोनिषंग्यस्त्रीधनुर्ध
रः ५ स्यात्कांडवान्कांडीरः शाक्तीकःशक्तिहेतिकः १ याष्टीकपारश्वधिकौयष्टिप
र्श्वधहेतिकौनैस्त्रिंशिकोसिहेतिःस्यात् १ समौप्रासिककौंतिकौ १ चर्मीफलकपा। ४४
णिःस्यात् १ पताकीवैजयंतिकः १ अनुप्लवःसहायश्चानुचरोभिचरःसमाः ४ पुरोगाग्रे

सरप्रष्ठाग्रतःसरपुरःसरः पुरोगमः पुरोगामी ७ मंदगामी तु मंथरः जंघालोतिजवस्तुल्यौ र

जंघाकरिकजांघिकौ २ तरस्वी त्वरितो वेगी प्रजवी जवनो जवः ६ जय्यो यः शक्यते जेतुं ।

जेयो जेतव्यमात्रके । जैत्रस्तु जेता २ यो गच्छत्यलं विद्विषतः प्रति सोऽभ्यमित्रोऽभ्यमित्रीयो

ऽप्यभिमित्रीण इत्यपि ३ ऊर्जस्वलः स्यादूर्जस्वी य ऊर्जोतिशयान्वित । २ स्यादुरस्वानुरसि

लः २ रथिको रथिनो रथी ३ कामंगाम्यनुकामीनो ऽपि २ अत्यंतीनस्तथाभृशगाम् । शूरो वी

रश्च विक्रांतो ३ जेता जिष्णुश्च जित्वरः ३ सांयुगीनो रणे साधुः । शस्त्राजीवोदयधिष्ठ ध

जिनी वाहिनी सेना पृतनानीकिनी चमूः वरूथिनी ७ बलं सैन्यं चक्रं चानीकमस्त्रियाम् व्यू

हस्तु बलविन्यासः । भेदा दंडादयो युधि ४ प्रत्यासारो व्यूहपार्ष्णिः २ सैन्यपृष्ठे प्रति

ग्रहः । एकेभैकरथा त्र्यश्वा पत्तिः पंचपदातिका । पत्यंगैस्त्रिगुणैः सर्वैः क्रमादाख्या यथोत्त

रं सेनामुखं । गुल्मगणौ २ वाहिनी । पृतना । चमूः । अनीकिनी । दशानीकिन्यक्षौहि

अमरे को ४५ 45

ली। १ अथसंपदिसंपत्तिः श्रीश्चलक्ष्मीश्च ४ विपत्त्यांविपदापदौ ३ आयुधंतुप्रहरणंश।
स्त्रमस्त्रं ५ हेतिश्च अथास्त्रियौ धनुश्चापौधन्वशरासनकोदंडकार्मुकम् इष्वासोपि ७ अ।
स्य अर्थकर्णस्यकालपृष्ठंशरासनम्। कपिध्वजस्यगांडीवगांडिवौपुंनपुंसके १ को
टिरस्याटनिः १ गोधातलेज्याघातवारणे १ लस्तकस्तुधनुर्मध्यं। मौर्वीज्याशिंजिनीगुणः
४ स्त्रीबाव स्यात् प्रत्यालीढमालीढमित्यादिस्थानपंचकम् लक्षंलक्ष्यंशरव्यंच ३ श
राभ्यासउपासने पृषत्कबाणविशिखा अजिह्मगखगाशुगाः कलम्बमार्गणशराः पत्री
रोपइषुर्द्वयोः कलम्बोवत्सदंतश्चवाजीभल्लश्चवानवान् शिलीमुखः स्वर्णपुंखः साय
कोयोस्त्रवःशरः निकृतेल्लीदणमार्गोपिक्षुरश्चवर्माचसायकः प्रक्ष्वेडनास्तुनाराचाः २
पक्षोवाजः १ त्रिषूत्तरे निरस्तःप्रहितेबाणे। विषाक्तेदिग्धलिप्तकौ १ तूणोपासंगतूणी ४५
रनिषंगाइषुधिर्द्वयोः तूण्यां ६ कलापश्च खड्गेतुनिस्त्रिंशचंद्रहासासिरिष्टयः कौक्षेयको

मंडलाग्रः करवालः कृपाणवत् त्सरुः खड्गादिमुष्टौ स्यात्। मेखलातन्निबंधनम्। फ
लकोस्त्रीफलंचर्म ३ संग्राहोमुष्टिरस्ययः १ द्रुघणोमुद्गरघनौ ३ स्यादेलीकरवालिका
२ भिंदिपालःसृगस्तुल्यौ २ परिघःपरिघातनः द्वयोःकुठारःपरशुःस्वधितिस्तुपरश्वधः
४ स्यात्शस्त्रीचासिपुत्रीचछुरिकाचासिधेनुका ४ वापुंसिशल्यंशंकुर्नासर्वलातोमरो
ऽस्त्रियां प्रासस्तुकुंतःकोणस्तुस्त्रियःपाल्यश्रिकोटयः ४ सर्वाभिसारःसर्वौघःसर्वसन्न
हनार्थकः २ लोहाभिसारोस्त्रभृतांराज्ञांनीराजनाविधिः। यत्सेनयाभिगमनमरौस्याद
भिषेणनं। यात्राव्रज्याभिनिर्याणंप्रस्थानंगमनंगमः ६ स्यादासारःप्रसरणं २ प्रचक्रंच
लितार्थकम् २ अहितान्प्रत्यभीतस्यरणेयानमभिक्रमः। वैतालिकाबोधकराः चा
क्रिकाघंटिकार्थकाः २ स्युर्मागधास्तुमगधा २ बंदिनःस्तुतिपाठकाः २ संशप्तकास्तु
समयात्संग्रामादनिवर्तिनः। रेणुर्द्वयोःस्त्रियांधूलिःपांसुर्नानद्वयोरजः ४ चूर्णेक्षोदः २

अ समुत्पिंजपिंजलौभृशमाकुले ॥ पताकावैजयंतीस्यात्केतनंध्वजमस्त्रियाम् ४ सावीरा
को शंसनंयुद्धभूमिर्यातिभयप्रदा अहंपूर्वमहंपूर्वमित्यहंपूर्विकास्त्रियाम् । आहोपुरुषिका
४८ दर्पाद्यास्यात्संभावनात्मनि । अहमहमिकातुसास्यात्परस्परंयोभवत्यहंकारः । द्रविणं
96 तरःसहोबलशौर्याणिस्थामशुष्मंच ७ शक्तिःपराक्रमःप्राणः २ विक्रमस्त्वतिशक्तिता
। वीरपाणंतुयत्पानंवृत्तेभाविनिवारणे १ युद्धमायोधनंजन्यंप्रधनंप्रविदारणम् मृधमा
स्कंदनंसंख्यंसमीकंसाम्परायिकम् अस्त्रियांसमरानीकरणाःकलहविग्रहौसंप्रहारा
भिसंपातकलिसंस्फोटसंयुगाः अभ्यामर्दसमाघातसंग्रामाभ्यागमाहवाः समुदायः।
स्त्रियांसंयत्समित्याजिसमिद्युधः । नियुद्धंबाहुयुद्धेस्यात् । तुमुलंरणसंकुले । क्ष्वेडातु।
सिंहनादःस्यात् १ करिणांघटनाघटा । क्रंदनंयोधसंरावः २ बृंहितंकरिगर्जितंविस्फा ४८
रोधनुषःस्वानः । पटहाडंबरौसमौ १ प्रसभंतुबलात्कारोहठः १ अप्यवमर्दस्तुपीडनम् ४

भ्यवस्कंदनंत्वभ्यासादनं १ विजयोजयः १ वैरशुद्धिःप्रतीकारोवैरनिर्यातनंचसा ३ प्र
द्रावोद्द्रावसंद्रावाःसंदावोविद्रवोद्रवः अपक्रमोपयानंच ८ रणेभंगःपराजयः १ पराभ
वस्तु पराजितपराभूतौत्रिषु १ नष्टतिरोहितौ १ प्रमापणंनिबर्हणंनिकारणंविशारणंप्र
वासनंपरासनंनिषूदनंनिहिंसनम् निर्वासनंसंज्ञपनंनिर्ग्रन्थनमपासनं निस्तर्हणं
निहननंक्षणनंपरिवर्जनम् निर्वापणंविशसनंमारणंप्रतिघातनम् उद्वासनंप्रमथ
नक्रथनोज्जासनानिच आलंभपिंजविशरघातोन्मथवधाअपि २ व्यापादनंविशस
नंकिटनंचनिर्बर्हणं ४ स्यात्पंचताकालधर्मोदिष्टान्तःप्रलयोत्ययः अंतोनाशोद्व
योर्मृत्युःमरणंनिधनोस्त्रियाम् प्रमयोक्षीदीर्घनिद्राहिंसासंस्थानिमीलनं ५ प
रासुप्राप्तपंचत्वपरेतप्रेतसंस्थिताः मृतप्रमीतौत्रिष्वेते २ चिताचित्याचितिःस्त्रियां
२ कबंधोस्त्रीक्रियायुक्तमपमूर्धकलेवरम् श्मशानंस्यात्पितृवनं १ कुणपःशवा

अ
को
४०
47

स्यादे ध्रुतवासः प्रेतवने २ क्षणपः शवमस्त्रियाम् २ प्रग्रहोपग्रहौ बंद्यां २ कारास्याद्
बंधनालये । पुंसिभूम्न्यसवः प्राणाश्चैवं । जीवोसुधारणं जीवाच आयुर्जीवितकालो ना
२ जीवातुर्जीवनौषधम् २ इत्यमरकोशे द्वितीयकांडे क्षत्रियवर्गः अथ ॐ ऊरव्या
ऊरुजा आर्या वैश्या भूमिस्पृशो विशः आजीवो जीविका वार्ता वृत्तिर्वर्तनजीवने ८ स्त्रियां
कृषिः । पाशुपाल्यं । वाणिज्यं च । इति वृत्तयः सेवाश्ववृत्तिः अनृतं कृषिः । उञ्छशिलमृत
म् २ द्वे याचितायाचितयोर्यथासंख्यं मृतामृते २ सत्यानृतं वणिग्भाव २ स्यादृणं पर्युदंच
नं उद्धारः २ अर्थप्रयोगस्तु कुसीदं वृद्धिजीवने २ याच्ञयाप्तं याचितकं २ निमयादापमित्य
कम् । उत्तमर्णाधमर्णौ द्वौ प्रयोक्तृग्राहकौ क्रमात् हावलम् २ प्रस्फोटनं शूर्पमस्त्री । चा
लनं तितउः पुमान् २ परिपवनं च स्यूतप्रसेवौ २ प्रसेवकस्य कंडोलपिटौ २ पिटकस्तु क ४०
टकि लिंजरौ समानौ २ रसवत्यां तु पाकस्थानं महानसे २ पौरोगवस्तदध्यक्षः २ सूपका

गल्लवल्लवाः २ आरालिकाआंधासिकाः सूदाऔदनिकागुणाः ५ भक्षकाराश्च आपूपिकः कां
दविको भक्ष्यकारः ३ इमे त्रिषु अश्मंतमुद्धानमधिश्रयणी चुल्लिरंतिका ५ अंगारधानिकां
गारशकटस्यपि हसंतिका हसंत्यपि ४ मग्नाग्निकाच अथन स्त्री स्यादंगारः अलातमुल्मुक
मू २ क्लीवेम्बरीषं भ्राष्ट्रो ना २ कंडुर्वा स्वेदनी स्त्रियाम् २ अलिंजरः स्यान्मणिकं २ कर्करीयालू
र्गलंतिका पिठरः स्थाल्युखाकुंडं ४ कलशस्तु त्रिषु द्वयोः घटः कुटो निपावस्त्री ४ शरावो
वर्धमानकः २ थालाजिरश्च ऋजीषं पिष्टपचनं २ कंसो ऽस्त्री पानभाजनं २ मल्लिकाचीटि
काच पात्रामत्राचभाजनम् ३ दर्विः कंविः खजाकाच ३ स्यात्तर्दूर्दारुहस्तकः १ अस्त्री
शाकं हरितकं शिग्रुः ३ अस्यतु नालिका कडम्बश्च कलम्बश्च ३ वेषवार उपस्करः २ तिं
तिडीकं चत्रं चुक्रं च वृक्षाम्लं ३ अथ वेल्लजं मरिचं कोलकं कृष्णमूषणं धर्मपत्तनम् ६ जीरको
जीरणो ऽजाजी कणा ४ कालेजाजी तु सुषवी कारवी पृथ्वी पृथुः कालोपकुंचिका ८ आर्द्र

अ कंशृंगवीरंस्यात् १ अथच्छत्रावितन्नकंकुस्तुंबुरुचधान्याकं ४ अथशुंठीमहौषधं स्त्रीनपुंस
को कयोर्विश्वंनागरंविश्वभेषजं आरणालकसौवीरकुल्माषाभिषुतानिच अवंतिसोमधान्या
५८ म्लकुंजलानिचकांजिकं ८ कांजिकंच सहस्रवेधिजतुकंबाह्लीकेहिंगुरामठम् ५ अथ
48 ह्वंगंधस्य तत्पत्रीकारवीपृथ्वीवाष्पिकाकवरीपृथुः ५ निशाख्याकांचनीपीताहरिद्राव
रवर्णिनी ५ रजनीच सामुद्रंयत्तुलवणमक्षीवंवशिरंचतत् १ सैंधवोस्त्रीशीतशिवंमाणि
मन्थंचसिंधुजम् शिलातकंच रौमकेवसुके १ पाक्यंविडंचकृतकेद्वयं १ सौवर्चलेक्षरु।
चके १ तिलकंतत्रमेचके १ मत्स्यण्डीफाणितंखंडविकारे १ शर्करासिता १ कूर्चिकाक्षीर।
विकृतिः १ स्याद्रसालातुमार्जिता १ स्यात्तेमनंतुनिष्ठानं १ अंजनेच त्रिलिंगावासितावधेः
शूलाकृतंभटित्रंचशूल्यं १ भक्तउकंभरहूंच उख्यंतुपैठरम् १ प्रणीतमुपसंपन्नं १ प्रयस्तं ५८
स्यात्सुसंस्कृतम् १ संस्कृतेसर्पिषादआसापिंकेदापिकेक्रमात् स्यात्पिच्छिलंतुविजिलं १

संसृष्टं शोधितं समे १ चिक्कणं मसृणं स्निग्धं २ समे भावितं वासिते १ आपक्वं पौलिरभ्यू
षः २ लाजाः पुंभूम्नि चाक्षताः १ पृथुकः स्याच्चिपिटकः १ धाना भृष्टयवे स्त्रियः । पूपोऽपू
पः पिष्टकः स्यात् २ करंभो दधिसक्तवः । भिस्सा स्त्री भक्तमंधोन्नमोदनोस्त्री स दीदिविः २
घारणात्तस्य भिस्सटा दग्धिका १ सर्वरसाग्रे मंडमस्त्रियाम् मासराचामनिस्रावा मंडे
भक्तसमुद्भवे २ यवागूरुष्णिका श्राणा विलेपी तरला च सा ४ गव्यं त्रिषु गवां सर्वं । गोवि
ड्गोमयमस्त्रियाम् १ तत्तु शुष्कं करीषोस्त्री १ दुग्धं क्षीरं पयः समम् २ पयस्यमाज्य
दध्यादि । द्रप्सं दधि घनेतरत् । घृतमाज्यं हविः सर्पिः ४ हविष्यं च नवनीतं नवो
द्धृतम् तत्तु हैयंगवीनं यद्ध्योगोदोहोद्भवं घृतम् । दंडाहतं कालशेयमरिष्टमपि गोरसः
४ तक्रं ह्युदश्वित्मथितं पादांब्वर्धांबु निर्जलं २ मंडं हतं कालसेयमरिष्टमपि गोरसः
४ तक्रे मंडं दधिभवं मस्तु । पीयूषोभिनवं पयः । अशनाया बुभुक्षा क्षुत् २ रोचको

श्रे ह्यौरुविश्च ग्रासस्तुकवलार्थकः २ सपीतिः स्त्रीतुल्यपाने। सग्धिः स्त्रीसहभोजने २ उद
को न्यातुपिपासातृट्तर्षः ४ जग्धिस्तु भोजनम् जेमनंलेहआहारोनिघासोन्याद इ
५५ त्यपि ५ सन्यवसानमभ्यवहारश्च सौहित्यंतर्पणंतृप्तिः ३ फलंभुक्तसमुज्झितम् २ का
५९ मंप्रकामंपर्याप्तंनिकामेष्टंयथेप्सितम् ८ गोपेगोपालगोसंख्यागोधुगाभीरवल्लवाः
गोमहिष्यादिकंपादबंधने। द्वौगव्येशे गोमान्गोमी ३ गोधनंतुगोकुलंस्याद्गवांव्र
जः २ धनेच त्रिष्वाशितंगवीनंतद्गावोयत्राशिताःपुरा। उक्षाभद्रोबलीवर्दऋषभोवृष
भोवृषः अनड्वान्सौरभेयोगौः २ ऋक्षकवणाक्करीवाडवेयः स्त्रणकरस्त्र उक्ष्णांसंहतिरौक्ष
कं। गव्यागोत्रागवां २ वत्सधेन्वोर्वात्सकधैनुकम् २ वृषोमहान्महोक्षःस्यात्। वृद्धोक्ष
स्तुजरद्गवः २ उत्पन्नउक्षाजातोक्षः १ सद्योजातस्तुतर्णकः। शकृत्करिस्तुवत्सःस्या ५५
त्। दम्यवत्सतरौसमौ २ आर्षभ्यःषण्डतायोग्यः। षण्डोगोपतिरिट्चरः ३ स्कंधदेशस्त्व

स्यवहः । सास्नातुगलकम्बलः २ स्यान्नस्तितस्तुनस्योतः २ प्रष्ठवाड्युगपार्श्वगः २ युगादीनां

तुवोढारोयुग्यप्रासंग्यशाकटाः २ खनतितेनतद्वोढास्येदंहालिकसैरिकौ २ धुर्वहेधुर्य

धौरेयधुरीणाः सधुरंधराः ५ उभावेकधुरीणैकधुरावेकधुरावहे २ सतुसर्वधुरीणोयोभरः

सर्वधुरावहः २ माहेयीसौरभेयीगौरुस्रामाताचशृंगिणी अर्जुन्यघ्न्यारोहिणीयोभरः सर्वे

धुरावहः २ माहेयीसौरभेयीगौरुस्रामाताचशृंगिणी अर्जुन्यघ्न्यारोहिणीस्यात् । अनडु

हीगोमतल्लिकासुरभिस्य उत्तमागोषुनैचिकी । वर्णादिभेदात्संज्ञाः स्युः शबलीधवलाद

यः द्विहायनीद्विवर्षागौः २ एकाब्दात्वेकहायनी २ चतुरब्दाचतुर्हायणी २ एवंत्र्यब्दात्रिहा

यणी २ वशावन्ध्या २ अवतोकातुस्रवद्गर्भा २ संधिनीत्वाक्रान्तावृषभेण । अथवेहद्ग

र्भोपघातिनी २ काल्योपसर्याप्रजने २ प्रष्ठौहीबालगर्भिणी । स्यादचंडीतुसुकरा २ बहुसू

तिः परेष्टुका २ चिरसूतावष्कयिनी २ धेनुः स्यान्नवसूतिका । सुव्रतासुखसंदोह्या २ पीनोः

ग्रं
को
५०

भीपीवरस्तनी २ द्रोणक्षीराद्रोणदुग्धा २ धेनुष्याबंधकेस्थिता । समांसमीनासायैवप्र
तिवर्षंप्रसूयते । ऊधस्तुक्लीबमापीनं २ समौशिवककीलकौ २ नपुंसिदामसंदानं २
पशुरज्जुस्तुदामनी २ वैशाखमंथमंथानमंथानोमंथदंडके ५ नक्काटोदमनकः खजि
कः त्वधस्य कुठरोदंडविष्कंभे २ मंजरस्य मंथनीगर्गरीसमे २ उष्ट्रेक्रमेलकमयमहांगाः
दासेरकोदीर्घग्रीवोद्भीवीणवस्त्वनुकरभः शिशुः । वानणस्य करभाःस्युःशृंख
लकादारवैःपादबंधनैः । अजाछागी २ शुभच्छागबस्तच्छगलकाअजः ५ वृगास्य मे ।
मेढ्रोरभ्रोरणोर्णायुमेषवृष्णयएडकः । उष्ट्रः अविस्थ उष्ट्रोरभ्राजवृंदेस्यादौष्ट्रकौरभ्रकाज
कं चक्रीवंतस्तुवालेयारासभागर्दभाःखराः ५ वैदेहकःसार्थवाहो २ नैगमोवाणिजो
वणिक २ पण्याजीवोह्यापणिकः क्रयविक्रयिकश्चसः विक्रेतास्याद्विक्रयिकः २ ५०
क्रायकःक्रयिकःसमौ २ वाणिज्यंतुवणिज्यास्यात् २ मूल्यंवस्नोऽप्यवक्रयः २ नीवीप

विपणोवलधने २ लाभोधिकंफलं १ परिदानंपरीवर्त्तोनैमेयनिमयावपि ४ पुमानुप
निधिर्न्यासः २ निक्षेपश्च प्रतिदानंतदर्पणं २ क्रयेप्रसारितंक्रय्यं । क्रेयंक्रेतव्यमात्रके
। विक्रेयंपणितव्यंचपण्यं ३ क्रय्यादयस्त्रिषु क्लीबेसत्यापनंसत्यंकारः सत्याकृतिः स्त्रि
याम् ३ विपणोविक्रयः २ संख्याःसंख्येयेह्यादशत्रिषु विंशत्याद्याः सदैकत्वेसर्वाः सं
ख्येयसंख्ययोः संख्यार्थेद्विबहुत्वेस्तः तासुचानवतेःस्त्रियः पंक्तेः शतसहस्रादिक्रमा
द्दशगुणोत्तरं यौतवंद्रुवयंपाय्यमितिमानार्थकंत्रयं ३ मानंतुलाङ्गुलिप्रस्थैः गुञ्जाः
पंचाद्यमाषकाः । तेषोडशाक्षःकर्षोस्त्री २ पलंकर्षचतुष्टयम् । सुवर्णविस्तौहेम्नो
क्षे २ कुरुविस्तस्तत्पलं । तुलास्त्रियांपलशतं । भारःस्याद्विंशतिस्तुलाः । आचि
तोदशभाराःस्युः । शाकटोभारआचितः । कार्षापणःकार्षिकःस्यात् २ कार्षिकेता

अ
को
५।
51

स्त्रिकेपणः। अस्त्रियामाढकद्रोणौ खारीवाहो निकुंचकः कुडवः प्रस्थइत्याद्याः प।
रिमाणार्थकाः पृथक् पादस्तुरीयो भागः स्यात्। अंशभागौ तु वंटकः २ द्रव्यं वित्तं स्वाप
तेयं रिक्थमृक्थं धनं वसु हिरण्यं द्रविणं द्युम्नमर्थरैविभवा अपि ।३ स्यात्कोशश्च हिरण्यं
च हेमरूप्ये कृताकृते १ ताभ्यां यदन्यत्तत्कुप्यं । रूप्यं तद्द्वयमाहतं । गारुत्मतं मरकत।
मश्मगर्भो हरिन्मणिः ४ शोणरत्नं लोहितकः पद्मरागः २ अथ मौक्तिकं मुक्ता १ तारश्च
अथ विद्रुमः पुंसि प्रवालः पुंनपुंसके १ सूर्यकान्तस्त्वग्निमणिः १ वैडूर्यं बालवायजम् १ र
त्नं मणिर्द्वयोरश्मजातौ मुक्तादिकेऽपि च १ स्वर्णं सुवर्णं कनकं हिरण्यं हेम हाटकम् त।
पनीयं शातकौम्भं गांगेयं भर्म कर्बुरं चामीकरं जातरूपं महारजतकांचने रुक्मं कार्तस्व ५१
रं जाम्बूनदमष्टापदोऽस्त्रियां ८ कल्याणमञ्जनं कलधौतं कैरिकं भूमिपं द्रवहव अलंका

रक्तवर्णं यद्भृंगी कनकमित्यदः । दुर्वर्णं रजतं तत्स्याद्वर्ण्यं रंगं श्वेतमित्यपि ५ अपि शुल्बं ताम्रं रक
त्वधौतं वरीतिः स्त्रियामारकूटो न स्त्रियां १ पित्तलं आरः कपिलो हेम च अयस्तामकं अनुलेम्ले
ब्वम्लं वैराष्ट्रं वरिष्ठोऽश्मसारणि च ८ औडुम्बरं च लोहो ही शस्त्रकं तीक्ष्णं पिंडं कालायसाय।
सी अश्मसारं ७ पारवं च नं च अयमंडूरं सिंहानमपि तन्मले १ सर्वं चैतेजसं लोहं । विकार
स्त्वयसः कुशी । त्वारः कावः १ अथ चपलो रसः सूतश्च पारदे ४ गवलमाहिषं शृंगं १ अ
भ्रपोतो जननयाः सनम ४ तस्यां जननेशिखिविग्रीवं मयूरकवितन्नकं कर्परी ५ दार्विकाक्वाथो
द्भवं तस्य रसांजनं रसगर्भं तार्क्ष्यशैलं ४ रसजातं रसाग्रं च गंधाश्म नित्यगंधिकः सौगं
धिकश्च ३ वत्सधाकुलाल्योतकुलस्यिका ३ रीतिपुष्पं पुष्पकं तपोधाकं कुलस्तमांजनं
४ पिंजरं पीतनं तालमालं च हरितालकं ५ गोदंतं तनटं मेडनेवगैरेयमर्ध्यं गिरिजमश्म।
के तु शिलाजतु ५ बोलगंधरसप्राणपिंडगोपरसास्समाः ८ डिंडीरोऽब्धिकफः फेनः ३

अ
को
५२
52

न्दूरं नागसंभवम् २ चीनपिष्टं गांधारपंकस्वरक्तरेणुः सीसेनोत्न सवमंडनेच नागः सीस
कयोगेष्टवप्राणि ४ त्रपुपिच्चटं रंगवंगे ४ आलीनमपि अथपिचुस्तूलः २ अथकमल्लो
त्तरं स्यात्कुसुंभंवह्निशिखंमहारजनमित्यपि ४ मेषकम्बलऊर्णायुः २ शशोर्णं शशरण।
लोमनि २ मधूच्छीष्टंमात्विकादि २ सारवंच मधूच्छिष्टंतुसिक्थकं २ मनःशिलामनोगु
प्तामनोह्वानागजिह्विका ४ शिलाच नैपालीकुनटीगोला २ यवक्षारोयवाग्रजः पा
क्यः २ अथसर्जिकाक्षारःकापोतःसुखवर्चकः २ सौवर्चलंस्याद्रुचकं २ त्वक्क्षीरीवंश
रोचना २ वाशीच शिग्रुजश्वेतमरिचं २ मोरटंमूलमैक्षवम् । ग्रंथिकंपिप्पलीमूलं चटि।
काशिरइत्यपि ४ गोलोमीभूतकेशोना २ पत्रांगंरक्तचंदनम् २ त्रिकटुत्र्यूषणंव्योषं त्रि
फलातुफलत्रिकम् इत्यमरकोशेद्वितीयकांडेवैश्यवर्गः नवमः ९ ॥ शूद्राश्चावर ५२
वर्णाश्चवृषलाश्चजघन्यजाः आचंडालात्तुसंकीर्णाअम्बष्ठकरणादयः । शूद्राविशोस्तु

करणः। अम्बष्ठो वैश्याद्द्विजन्मनोः। शूद्रात्क्षत्रिययोरुग्रः। मागधः क्षत्रियाविशोः। माहि
ष्योऽर्याक्षत्रिययोः क्षत्तार्याशूद्रयोः सुतः। ब्राह्मण्यां क्षत्रियात्सूतः। तस्यां वैदेहको विशः।
रथकारस्तु माहिष्यात् करण्यां यस्य संभवः। स्याच्चंडालस्तु जनितो ब्राह्मण्यां वृषलेन यः
। कारुः शिल्पी संहतैस्तैर्द्वयोः श्रेणिः सजातिभिः। कुलकः स्यात्कुलश्रेष्ठी २ मालका
रस्तु मालिकः २ कुंभकारः कुलालः स्यात् २ पलगंडस्तु लेपकः तंत्रवायः कुविंदः स्यात्
२ तुन्नवायस्तु सौचिकः २ रंगाजीवश्चित्रकरः २ शस्त्रमार्जोऽसिधावकः २ पादूकृच्चर्मका
रः स्यात् २ व्योकारो लोहकारकः २ कर्मारश्च नाडिंधमः स्वर्णकारः कलादो रुक्मकार
के ४ हेमन्तुहिकश्च स्याच्छांखिकः काम्बविकः २ शौल्विकस्ताम्रकुट्टकः २ मणिकारो
वैकटिकः २ तक्षा तु वार्धकिस्त्वष्टा रथकारश्च काष्ठतट् ५ स्थपतिश्च ग्रामाधीनो।
ग्रामतक्षः २ कौटतक्षोऽनधीनकः २ क्षुरी मुंडी दिवाकीर्तिनापितांतावसायिनः ५

अ
को
५३
53

मंडिलश्च निर्णेजकः स्याद्रजकः २ ध्वाविकश्च शौंडिको मंडहारकः २ ह्यजाजीवीक
लपालश्च जाबालः स्यादजाजीवी २ देवाजीवस्तु देवलः २ स्यान्माया शांबरी २ इंद्र
जालं जालंकमृतिः कुहकंच मायाकारस्तु प्रातिहारकः २ शैलालिनस्तु शैलूषा
जायाजीवाः कृशाश्विनः भरता इत्यपि नटाः ६ चारणास्तु कुशीलवाः २ मार्दंगिका
२ जीवांतकः शाकुनिकाः २ द्वैवागुरिकजालिकौ २ वैतंसिकः कौटिकश्च मांसिक
श्च समं त्रयम् ३ भृतको भृतिभुक् कर्मकरो वैतनिकोऽपि सः ५ वार्तावहो वैवधिकः ।
भारवाहस्तु भारिकः २ विवर्णः पामरो नीचः प्राकृतश्च पृथग्जनः निहीनोऽपसदो जा
ल्मः क्षुल्लकश्चेतरश्च सः । भृत्ये दासेरदासेयदासगोप्यकचेटकाः नियोज्यकिंकर
प्रैष्यभुजिष्यपरिचारकाः ॥ पराचितपरिस्कंदपरजातपरैधिताः ४ मंदस्तुंदपरिमृ ५३
जआलस्यः शीतकोऽलसोऽनुष्णः ६ दक्षेतु चतुरपेशलपटवः सूत्थानउष्णश्च ६ उल

कश्च चंडालप्लवमातंगदिवाकीर्तिजनंगमाः निषादश्वपचावंतेवासिचंडालपुक्क

सः १० पुक्कसः श्वेतावसायी च भेदाः किरातशबरपुलिंदाम्लेच्छजातयः व्याधो

मृगवधाजीवो मृगयुर्लुब्धकोपि सः ४ कौलेयकः सारमेयः कुक्कुरो मृगदंशकः

शुनको भषकः श्वा स्यात् ७ मंडलो ग्रामसिंहो लोजिह्वापोरात्रिजागरः श्यामश्वोर

निकोल्लश्च ग्रलर्कस्तु स योगतः श्वा विश्वकद्रुर्मृगयाकुशलः १ सरमा शुनी २ वि

ट्चरः सूकरो ग्राम्यः २ वर्करस्तरुणः पशुः १ आच्छोदनं मृगव्यं स्यादाखेटो मृगया

स्त्रियाम् ४ पापर्द्धिश्च दक्षिणारुर्लुब्धयोगाद्दक्षिणेर्मा कुरंगकः २ चौरैकागारिक

स्तेनदस्युतस्करमोषकाः प्रतिरोधिपरास्कंदिपाटच्चरमलिम्लुचाः पारिपंथिकः

पश्यतोहरश्च चौरिकास्तैन्यचौर्ये च स्तेयं १ लोप्त्रं तु तद्धने १ वीतंसस्तूपकरणं

बंधने मृगपक्षिणाम् १ उन्माथः कूटयंत्रं स्यात् १ वागुरा मृगबंधनी १ [illegible]

ग्रं शुल्वं वराकरः स्त्रीनरज्जी त्रिषु वटी गुणः ५ उद्घाटनं घटीयंत्रं सलिलोद्वाहनं प्रहेः २
को पुंसि वेमा वायदंडः २ सूत्राणि नरि तंतवः २ वाणिर्व्यूतिः स्त्रियौ तुल्ये २ पुस्तं लेप्यादि
५४ कर्मणि । पंचालिका पुत्रिका वस्त्रदंतादिभिः कृता २ स्यात्सालभंजिका लंभेले
54 खेलाजलिकारिका । जतुत्रपुविकारे तु जातुषं त्रापुषं त्रिषु २ पिटकः पेटकः २ पे।
टा मंजूषा २ अथ विहंगिका भारयष्टिः तदालम्बि शिक्यं काचः २ अथ पादुका पा।
दूरुपानत्स्त्री सैवानुपदीना पदायता ४ पादत्राणं वनद्ध्री वध्री वरत्रा स्यात् २ अश्वा।
देस्ताडनी कशा २ चांडालिका तु कंडोलवीणा चंडालवल्लकी नाराची स्यादेषणि
का २ शाणस्तु निकषः कषः २ व्रश्चनः पत्रपरशुः २ ईषिका तूलिका समे २ तैजसा
वर्तनी मूषा २ भस्त्रा चर्मप्रसेविका २ आस्फोटनी वेधनिका २ कृपाणी कर्तरी समे। ५४
वृक्षादनी वृक्षभेदी २ टंकः पाषाणदारकः २ क्रकचोऽस्त्री करपत्रं २ स्यादारा चर्मभे

टिकास्त्रीस्थूणालोहप्रतिमा २ शिल्पंकलादिकंकर्मप्रतिमानंप्रतिमानंप्र।
तिबिम्बंप्रतिमाप्रतियातना प्रतिच्छायाप्रतिकृतिरर्चापुंसिप्रतिनिधिरुपमोपमानं।
स्यात् ७ प्रतिरूपंप्रतिच्छंदःप्रतिकायश्च वाच्यलिंगाःसमस्तुल्यः सदृक्षःसदृशःस
दृक् साधारणःसमानश्च ८ स्युरुत्तरपदेत्वमीनिभसंकाशनीकाशप्रतीकाशोपमा
दयः ४ कर्मण्यातुविधाभृत्याभृतयोभर्मवेतनम् भरण्यंभरणंमूल्यंनिर्वेशःपणइत्य
पि ॥ सुराहलिप्रियाहालापरिस्रुद्वरुणात्मजा गंधोत्तमाप्रसन्नेराकादंबर्यःपरिस्रु
ता मदिराकश्यमद्येचापिवारुणीस्वादुरसामदिष्टाकल्यंद्वारहूरंकापिशायनंच
अवदंशस्तुभक्षणम् २ शुभवद्धार्यैचर्वणमुपदंशश्च शुंडापानंमदस्थानं। मधुवा।
रामधुक्रमाः २ गौडीपैष्टीचमाध्वीचफलोत्पावसुराणमरतेति मध्वासवोमाधवकः
२ मधुमाध्वीकमद्वयोः २ मैरेयमासवःसीधुः २ मेदकोजगलःसमौ २ संधानं।

ग्रे स्यादभिषवः २ किण्वंपुंसितुनग्नहूः २ कारोत्तमः सुरामंडः २ आपानंपानगोष्ठिका

को २ चषकोऽस्त्रीपानपात्रं २ सरकोप्यनुतर्षणम् २ धूर्तोक्षदेवीकितवोक्षधूर्तोद्यूतकृत्स

५५ माः ५ स्युर्लग्नकाः प्रतिभुवः २ सभिकाद्यूतकारकाः २ द्यूतोस्त्रियामक्षवतीकैतवंप

55

णइत्यपि ४ पणोक्षेषुग्लहः १ अक्षास्तुदेवनाः पाशकाश्चते २ परिणायस्तु

शारीणांसमंतान्नयने। अस्त्रियामष्टापदः शारिफलं २ खेलनाधाराः चतुरंगफलं अ

कर्षश्च प्राणिद्यूतंसमाह्वयः २ उक्ताभूरिप्रयोगत्वादेकस्मिन्येत्रयौगिकाः ताद्धर्म्या

दन्यतोवृत्तावूह्यालिंगांतरेपिते इत्यमरकोषेद्वितीयकांडेशूद्रवर्गः दशमः। २ इ

तिश्रीमदमरसिंहविरचितेमरकोषेनामलिंगानुशासनेभूम्यादिकांडोद्वितीयः। श्री

ॐ विशेष्यनिघ्नैः संकीर्णैर्नानार्थैरव्ययैरपि लिंगादिसंग्रहैर्वर्गाः सामान्येवर्गसंश्र ५५

याः स्त्रीदाराद्यैर्यद्विशेष्यंयादृशैः प्रस्तुतंपदैः गुणद्रव्यक्रियाशब्दास्तथास्युस्तस्य

भेरकाः क्षेमंकरोरिष्टतातिः शिवतातिः शिवंकरः ४ सुकृतीपुण्यवान्धन्यः १ म
हेच्छस्तुमहाशयः १ उदीर्णउद्धतोदारोदात्तसुमहामनाः ५ हृदयालुः सुहृद
यः १ महोत्साहोमहोद्यमः १ प्रवीणेनिपुणाभिज्ञविज्ञनिष्णातशिक्षिताः वैज्ञा
निकः कृतमुखः कृतीकुशलइत्यपि ८ कृतकर्माकृतकृत्यः कृतार्थश्च प्रती
क्ष्योर्च्यः सांशयिकः संशयापन्नमानसः १ दक्षिणीयोदक्षिणार्हस्तत्रदक्षिणइ।
त्यपि १ स्युर्वदान्यस्थूललक्षदानशौण्डाबहुप्रदे ४ दाताच जैवातृकः स्यादायुष्मा
न् १ अन्तर्वाणिस्तुशास्त्रवित् १ परीक्षकः कारणिकः १ शान्तपाटलिकस्तु वरद
स्तुसमर्द्धकः १ हर्षमाणोविकुर्वाणः प्रमनाहृष्टमानसः ४ दुर्मनाविमनाअन्तर्म
नाः स्यात् उत्कउन्मनः १ हर्षमाणोविकुर्वी सोत्कंठस्तु दक्षिणेसरलोदारौ १ सु
कलोदातृभोक्तरितत्परेप्रसितासक्तौ १ इष्टार्थोद्युक्तउत्सुकः १ प्रतीतेप्रथित

अ ज्ञानविन्नविद्वानविज्ञता: ८ गुणैः प्रतीते तु कृतलक्षणाहतलक्षणौ २ इभ्य आ
को ढ्यो धनी २ स्वामी त्वीश्वरः पतिरीशिता अधिभूर्नायको नेता प्रभुः परिवृढोऽधिपः
५८ १० अधिकर्द्धिः समृद्धः स्यात् २ कुटुंबव्यापृतस्तु यः स्यादभ्यागारिकस्तस्मिन्नुपा
56 धिश्च पुमानयम् २ वरांगरूपोपेतो यः सिंहसंहननो हि सः १ निर्वार्यः कार्यकर्ता
यः संपन्नः सत्वसंपदा १ प्रवाविसृकः १ अथ मनोजवसः पितृसन्निभः २ सत्कृत्या
लंकृतां कन्यां यो ददाति स कुकुदः १ लक्ष्मीवांल्लक्ष्मणः श्रील श्रीमान् ४ स्नि
ग्धस्तु वत्सलः २ स्याद्दयालुः कारुणिकः कृपालुः सूरतः समाः ४ स्वतंत्रोऽपावृ
तः स्वैरी स्वच्छंदो निरवग्रहः ५ निर्यंत्रणो निरंकुशो यथाकामीव परतंत्रः परा
धीनः परवान्नाथवानपि ४ अधीनो निघ्न आयत्तोऽस्वच्छंदो गृह्यकोऽप्यसौ खलपूः स्याद्ब ५८
हुकरः १ दीर्घसूत्रश्चिरक्रियः २ जाल्मोऽसमीक्ष्यकारी स्यात् २ कुंठो मंदः क्रिया

क्षयः । कर्मक्षमोऽलंकर्मीणः क्रियावान्कर्मसूद्यतः । स कार्मः कर्मशीलो यः २ क
र्मशूरस्तु कर्मठः २ कर्मण्यो भृत्कर्मकरः २ कर्मकारस्तु तत्क्रियः २ अपस्नातो
मृतस्नातः २ आमिषाशी तु शाष्कुलः २ बुभुक्षितः स्यात्क्षुधितो जिघत्सुरशनायितः ४ प
रान्नः परपिंडादः २ भक्षको घस्मरोऽद्मरः आद्यूनः स्यादौदरिके विजिगीषाविवर्जिते ।
उभौ त्वात्मंभरिः कुक्षिंभरिः स्वोदरपूरके २ सर्वान्नीनस्तु सर्वान्नभोजी २ गृध्नुस्तु गर्ध
नः लुब्धोऽभिलाषुकस्तृष्णक् ५ तृषितः स्यात्पिपासितः तिषितो लालसो लोलः
समौ लोलुपलोलुभौ २ लंपटश्च सोन्मादस्तून्मदिष्णुः स्यात् । अविनीतः समुद्धतः
२ निर्मर्यादश्च मत्ते शौण्डोत्कटक्षीबाः २ कामुकः कमितानुकः कम्रः कामयिता
भीकः कमनः कामनोऽभिकः ९ छेकोऽविदग्धः २ व्यसनी पंचभद्र उपप्लुते २ वेश्या
पतिर्भुजंगः स्याद्विटः पल्लविको विटः ५ भिक्षाचरस्तु भिक्षाकः स्याद्याचकः ।

ग्रं पश्चितौ विधेयोविनयग्राहीवचनेस्थितआश्रवः ४ वश्यःप्रणेयः २ निभृतवि।
को नीतप्रश्रिताःसमाः ३ धृष्टेधृष्णग्वियातश्च ४ प्रगल्भःप्रतिभान्विते २ तत्कालधीस्त
५० स्यादधृष्टेतुशालीनः विलक्षोविस्मयान्विते २ अधीरेकातरः २ त्रस्तोभीरुभीरु
57 कभीलुकाः ४ त्रस्तोभीतस्त्वचकितोदरितश्चससंभ्रमः आशंसुराशंसितरि २ गृह।
यालुर्ग्रहीतरि २ श्रद्धालुःश्रद्धयायुक्ते २ पतयालुस्तुपातुके २ लज्जाशीलोप
त्रपिष्णुः २ वंदारुरभिवादके शरारुर्घातुकोहिंस्रः ३ स्याद्वर्धिष्णुस्तुवर्धनः २ उ
त्पतिष्णुस्तूत्पतिता २ अलंकरिष्णुस्तुमंडनः २ भूष्णुर्भविष्णुर्भविता ३ वर्तिष्णुर्व
र्तनःसमौ २ निराकरिष्णुःक्षिप्नुःस्यात् २ सांद्रःस्निग्धस्तुमेदुरः ज्ञातातुविदुरोविं
दुरोविंदु ३ विकासीतुविकस्वरः २ विसृत्वरोविसृमरः प्रसारीचविसारिणि ४ स ५०
हिष्णुः सहनःक्षंतातितिक्षुःक्षमिताक्षमी ६ क्रोधनोमर्षणःकोपी ३ रोषणश्च

चंडस्त्वत्यंतकोपनः २ जागरूकोजागरिता २ घूर्णितःप्रचलायितः २ स्वपक्श
यालुर्निद्रालुः ३ निद्राणशयितौसमौ २ पराङ्मुखःपराचीनः २ संमुखीन
स्त्वभिमुखः २ स्यादवाङप्यधोमुखः २ देवानंचतिदेवद्र्यङ् विष्वद्र्यङ्विष्वगंच
ति। यःसहांचतिसध्र्यङ्स। सतिर्यङ्यस्तिरोंचति। वदोवदावदोवक्ता २ वा
गीशोवाक्पतिःसमौ २ वाचोयुक्तिपटुर्वाग्मी २ वावदूकोतिवक्तरि २ स्याज्जल्पा
कस्तुवाचालोवाचाटोवहुगर्ह्यवाक् ४ वहुभाषीजनप्रकश्च दुर्मुखेमुखराव
द्धमुखौ २ शक्तःप्रियंवदे २ लोहलःस्यादस्फुटवाक् गर्ह्यवादीतुकद्वदः समौ
कुवादकुचरौ २ स्यादसौम्यस्वरोस्वरः २ रवणःशब्दनः २ नांदीवादीनांदीक
रःसमौ २ जडोज्ञः २ एडमूकस्तुवक्तुंश्रोतुमशिक्षितः। तूष्णींशीलस्तुतू
ष्णीकः २ नग्नोवासादिगंबरः २ निष्कासितोवकृष्टःस्यात् २ अपध्वस्तस्तुक

अ कृतः २ आत्तगर्वोऽभिभूतः स्यात् २ दापितः साधितः समौ २ निकृतः स्याद्विप्रकृतः
को २ विप्रलब्धस्तु वंचितः मनोहतः प्रतिहतः प्रतिबद्धो हतश्च सः ४ अधिक्षिप्तः प्र
५८ तिक्षिप्तः २ बद्धे कीलितसंयुतौ २ आपन्न आपत्प्राप्तः स्यात् २ कांदिशीको भयद्रु
58 तः २ प्रत्यादिष्टो निरस्तः स्यात् २ प्रत्याख्यातो निराकृतः १ आक्षारितः क्षारितोऽभि
शस्तः २ संकसुकोऽस्थिरे २ व्यसनार्तोपरक्तौ द्वौ १ विहस्तव्याकुलौ समौ २ विक्ल
वो विह्वलः २ स्यात्तु विवशोऽरिष्टदुष्टधीः २ कश्यः कशार्हे २ सन्नद्ध आततायी व।
धोद्यते २ द्वेष्ये त्वक्षिगतः २ वध्यः शीर्षच्छेद्य इमौ समौ २ विष्यो विषेण यो वध्यः
मुसल्यो मुसलेन यः १ शिश्विदानोऽकृष्णकर्मा २ चपलश्चिकुरः समौ २ चलेच।
लः स्यात्तरलः चंचलश्चापलश्चलः दोषैकदृगादिसदृशः पुरोभागी निगद्यते।
दोषैकदृक्पुरोभागी निपाठः निकृतस्त्वनृजुः शठः २ कर्णेजपः सूचकः स्यात् २ ५८

पिशुनो दुर्जनः खलः नृशंसो घातुकः क्रूरः पापः ४ धूर्तस्तु वंचकः २ अज्ञे मूढय
थाजातमूर्खवैधेयबालिशाः कदर्ये कृपणक्षुद्रकिंपचानमितंपचाः ५ कीना।
शश्च निःस्वस्तु दुर्गतो दीनो दरिद्रो दुर्विधोपि सः ५ हःस्युः कीकटश्च वनीपको या।
वनको मार्गणो याचकार्थिनौ ५ नर्कुकश्च अहंकारीत्वहंयुः स्यात् २ शुभंयुस्तु
शुभान्वितः २ दिव्योपपादुका देवाः २ नृगवाद्या जरायुजाः । स्वेदजाः क्रिमिदंशा
द्याः २ पक्षिसर्पादयोऽण्डजाः १ उद्भिदस्तरुगुल्माद्याः उद्भिदुद्भिज्जमुद्भिदं ३ सुंदरं रु।
चिरं चारु सुषमं साधु शोभनम् कांतं मनोरमं रुच्यं मनोज्ञं मंजु मंजुलम् ११ दारिव
वल्लभमनोहारिव तदासेचनकं तृप्तेर्नास्त्यंतो यस्य दर्शनात् । अभीष्टेऽभीप्सितं हृ
द्यं दयितं वल्लभं प्रियम् ८ निकृष्टप्रतिकृष्टार्वरेफयाप्याधमावमाः कुपूयकु
त्सितावद्यखेटगर्ह्याणकाः समाः १३ अवरश्च मलीमसं तु मलिनं कच्चरं मलदू

अ
को
५९
59

षितम् ४ म्लानं कल्माषं च पूतं पवित्रं मेध्यं च २ वीध्रं च विमलार्थकम् निर्णि
क्तं शोधितं मृष्टं निःशोध्यमनवस्करम् ५ असारं फल्गु । शून्यं तु वशिकं रिक्तत
च्छके ४ क्लीबे प्रधानं प्रमुखप्रवेकानुत्तमोत्तमाः मुख्यवर्यवरेण्याश्च प्रवर्होऽन।
वरार्ध्यवत् परार्ध्याग्रप्राग्रहरप्राग्र्याग्र्याग्रीयमग्रियम् ८ पालीवरश्च श्रेयान् श्रेष्ठः
पुष्कलः स्यात् परार्ध्याग्रप्राग्रहरप्राग्र्याग्र्या सत्तमश्चातिशोभने ५ स्युरुत्तरपदे
व्याघ्रपुंगवर्षभकुंजराः सिंहशार्दूलनागाद्याः पुंसि श्रेष्ठार्थगोचराः ७ अप्राग्र्यं
द्वयहीने द्वे अप्रधानोपसर्जने १ विशंकटं पृथु बृहद् विशालं पृथुलं महत् व
ड्रोरुविपुलं ४ विकटं च पीनपीव्नी तु स्थूलपीवरे ४ वनो बहुलश्च स्तोकाल्प
क्षुल्लकाः सूक्ष्मं श्लक्ष्णं दभ्रं ८ कृशं तनु २ स्त्रियां मात्रा त्रुटिः पुंसि लवलेशक ५९
णाणवः ८ अत्यल्पेऽल्पिष्ठमल्पीयः कणीयोऽणीय इत्यपि ५ प्रभूतं प्रचुरं प्राज्य

मदभ्रंबहुलंबहुपुरुहूपुरुभूयिष्ठंस्फिरंभूयश्चभूरिच ॥१ परःशताद्यास्तेयेषांपरा।
संख्याशतादिकात् गणनीयेनगणेयं २ संख्यातेगणितं। अथसमंसर्वंविश्वमशे
षंकृत्स्नंसमस्तनिखिलाखिलानिनिःशेषम् समग्रसकलाखंडपूर्णंस्यादनूनके ।४ घ
नंनिरंतरंसान्द्रं २ निविडंनिबिरीसंगाढंच पेलवंविरलंतनु २ शिथिलंश्लथंच स
मीपेनिकटासन्नसन्निकृष्टसनीडवत् सदेशाभ्याशसविधसमर्यादसवेशवत् उ
पकंठांतिकाभ्यर्णाभ्यग्रा अपि ।५ अभितोव्ययं ।संसक्तेत्वव्यवहितमपदांतरमि
त्यपि २ नेदिष्ठमंतिकतमंस्याद्दूरंविप्रकृष्टकम् । दवीयश्चदविष्ठंचसुदूरं २ दी
र्घमायतं २ वर्तुलंनिस्तलंवृत्तं २ बंधुरंतून्नतानतम् उच्चप्रांशून्नतोदग्रोच्छ्रिता।
स्तुंगे २ अथवामनेन्यङ्नीचखर्वह्रस्वाःस्युः अवाग्रेवनतानतम् २ अधोमुखंच अ
रालंवृजिनंजिह्ममूर्मिमत्कुंचितंनतं आविद्धंकुटिलंभुग्नंवेल्लितंवक्रमित्यपि ॥

ग्रं भंगुरं च ऋजावजिह्मप्रगुणौ २ व्यस्ते त्वप्रगुणाकुलौ शाश्वतस्तु ध्रुवो नित्यसदा
को तनसनातनाः ५ स्थास्नुः स्थिरतरः स्थेयान् २ एकरूपतया तु यः कालव्यापी।
६: स कूटस्थः १ स्थावरो जंगमेतरः १ चरिष्णु जंगमचरं त्रसमिंगं चराचरम् ८ गमा
60
गमं च चलनं कंपनं कंप्रं ३ चलं लोलं चलाचलं चंचलं तरलं चैव पारिप्लवपरि
प्लवे ७ अतिरिक्तः समधिकः २ दृढसंधिस्तु संहतः १ खक्खटं कठि
नं क्रूरं कठोरं निष्ठुरं दृढं जरठं मूर्तिमन्मूर्तं २ प्रवृद्धं प्रौढमेधितम् । पुराणे।
प्रतनप्रत्नपुरातनचिरंतनाः ५ चिरत्नं च प्रत्यग्रोऽभिनवो नव्यो नवीनो नूतनो
नवः नूत्नश्च ७ सुकुमारं तु कोमलं मृदुलं मृदु ४ अन्वगन्वक्षमनु।
गोऽनुपदं क्लीबमव्ययं ४ प्रत्यक्षं स्यादैंद्रियकं २ अप्रत्यक्षमतींद्रियम् २ एक ६:
तानोऽनन्यवृत्तिरेकाग्रैकायनावपि अप्येकसर्ग एकाग्रोऽप्येकायनगतोऽपि च ०

ग्रेस्यादिः पूर्वपौरस्त्यप्रथमाद्याः ५ आदिमोऽग्रिमश्च मध्यन्दिनमध्यंमध्यममन्तरं २
स्यहंस्कृते २ प्रव्यक्तमुल्वनं २ उद्धतमुत्कटमुद्रिक्तंच साधारणन्तुसामान्यं २ एकाकी
त्वेकएककः ३ भिन्नार्थकाअन्यतरएकस्त्वान्येतरावपि ४ उच्चावचंनैकभेदे उचंड।
मविलंबिते २ अरुंतुदंतुमर्मस्पृक् २ निर्मर्यादंनिरर्गलम् तिर्यञ्चेणमबाधंस्याद्।
द्दामेद्धाखलेतथा १ प्रसव्यंप्रतिकूलंस्यात् अपसव्यमपष्ठुंच ४ विपरीतेविलोमं।
वामंशरीरंसव्यंस्यात् २ अपसव्यंतुदक्षिणं २ संकटंनातुसम्बाधः २ कलिलंग
हनंसमे २ संकीर्णंसंकुलाकीर्णंमुण्डितंपरिवापितं २ ग्रथितंसंदितंदृब्धंतिय।
सितंतथा संदानितंनिगडितं २ निगडितंसंयमितंच विसृतंविस्तृतंततं ३ वित
तंच अन्तर्गतंविस्मृतंस्यात् प्राप्तप्रणिहितेसमे २ वेल्लितप्रेंखिताधूतचलिताकं
पिताधुते ८ प्रेंखोलितमुल्ललितोल्ललितान्दोलितावपि १० नुन्नन्नास्तनिष्ठ

ग्रं
को
८१
61

नाविद्धस्त्विमे स्त्रिताः समाः १ परिक्षिप्तं तु निवृतं २ परीतं परिवेष्टितं वलितं च व्र
षितं मूषितार्थकम् २ प्रवृद्धप्रसृते २ न्यस्तनिसृष्टे १ गुणिताहते २ निदिग्धोपचि
ते २ गूढगुप्ते २ गुण्ठितरूषिते २ द्रुतावदीर्णे २ उद्गूर्णोद्यते २ काचितशिक्यिते २ घ्रा
णघ्राते २ दिग्धलिप्ते २ समुदक्तोद्धृते समे २ वेष्टितं स्याद्वलयितं २ संवीतं रुद्धमा
वृतं २ रुग्णं भुग्ने २ अथ निशितक्ष्णुतशातानि तेजिते ४ स्याद्विनाशोन्मुखं पक्वं
२ ह्रीणह्रीतौ तु लज्जिते २ वृत्ते तु वृत्तव्यावृत्तौ २ संयोजित उपाहितः २ प्राप्यं ग
म्यं समासाद्यं ३ स्यन्नं रीणं स्नुतं स्रुतं ४ संगूढः स्यात्संकलितः २ अवगीतः
ख्यातगर्हणः २ विविधः स्याद्बहुविधो नानारूपः पृथग्विधः ४ बहुरूपनाना
विधपृथग्रूपाश्च अवरीणो धिक्कृतश्चाप्यवध्वस्तोऽवचूर्णितः ४ अनायासकृतं
फाण्टं १ स्वनितं ध्वनितं समे २ बद्धे सन्दानितं मूतमुद्दितं सन्दितं सितं ६ निष्पक्वं ८१

कथिते। घाकेत्तोराज्यद्रविषांप्तनम्। निर्वाणोऽवनिवस्त्रादौ। निर्वातस्त्वगते
निले। पक्वं परिणते २ शूनं हृद्धे २ मीढं तन्नूचिते २ शृष्टेन्नशृषिते २ सोढं दांते। २
उद्धान्तमुद्धृते २ दान्तस्त्वदमिते २ शान्तः शमिते। प्राप्यिनेहितः २ तमस्त्वतपिते। २
छन्नच्छादिते २ एजितेचितः २ प्रचितस्य प्रणिस्वज्ञरिते क्लिष्टः क्लिशिते। ग्र
वसितेसितः। प्रष्टं स्मेष्टितादग्ये नष्टन्नष्टोतन्नकृते २ वेधितच्छिद्रितौ विद्धे
२ विज्ञविनौ विचारिते निष्पूभे विगताशेको २ विलीने इनविद्रुतौ २ सिद्धे
निर्वृत्तनिष्पन्नौ २ दारिते भिन्नभेदितौ ऊतं स्यूतं शूतं चेति त्रितयं तन्तुसंतते एण
हृदिते नमस्यितनमसितमपवायितावितापचितम् ९ वरिवसितेवरिवस्यित
मुपासिते वोपवसितेच ७ उपचरितेच सेनापितस्त्र नमोऽपचितमपायितौ
वहतस्य ५ एर्षोमत्तस्तृप्तः प्रहृतः प्रमुदितः प्रीतः ६ छिन्नं छातंल्लूनं कृत्तं

अ दाते दिते छिते लूने कृत्तम् ८ स्रस्ते ध्वस्ते भ्रष्टे स्कन्ने पन्ने च्युते गलितम् ० लब्धं प्राप्ते वि
को न्ने भावितमासादिते च भूते च ९ अन्वेषिते गवेषितमन्विष्टं मार्गिते मृगिते ५ आ
६२ र्द्रं सार्द्रं क्लिन्नं तिमिते स्तिमिते समुन्न उत्ते च ० त्राते त्राणं रक्षितमविते गोपायिते गु
62
प्ते ९ अवगणितमवमतावज्ञाते वमानिते च परिभूते ५ अनादृते च त्यक्ते हीने वि
धुते समुज्झिते धूतमुत्सृष्टे ९ उक्ते भाषितमुदिते जल्पितमाख्यातमभिहिते लपिते ०
बुद्धे बुधिते मनिते विदिते प्रतिपन्नमवसितावगतम् ० उरीकृतमुररीकृतमंगीकृ
तमाश्रुते प्रतिज्ञाते संगीर्णविदितसंश्रुतसमाहितोपश्रुतोपगतम् ॥ ईलित
शस्तपणायितपनायितप्रणुतपणितपनितानि अपिगीर्णवर्णिताभिष्टुतेडिता
नि स्तुतार्थानि ११ भक्षितचर्वितलीढप्रत्यवसितगिलितखादितप्सातम् अ
भ्यवहृतान्नजग्धग्रस्तग्लस्ताशिते भुक्ते १९ ब्राह्मण्यो ब्राह्मणहितः १ वीतदंभ ६२

स्तकल्कनः २ असंमतः प्रणाय्यः स्यात् २ वल्लभः प्रियदर्शनः २ वैरंगिको विरा
गार्हः २ संभिन्नस्पष्टनिर्भिन्नः २ ईर्ष्यालुः कुहनोदेष्टा २ गोष्ठस्थः पराङ्गेष्टकः २ तीक्ष्णो
पायेन योनि विद्धेत्समुत्रायः शुल्लिकोमनः १ स्तद्दृष्टोग्रस्तनन्दी पिंड्रीमूरः २ ग्रथसंस्कृ
तोवृत्पत्नः २ प्रहनः त्वलः २ अन्वेषीत्वनुपदीसमौ २ नीलीरागः स्थिरस्नेहः २ दा
विद्रोराग उत्तमः १ आसीन उपविष्टः स्यात् २ ऊर्ध्वस्थोर्ध्वस्थितौ समौ १ उत्पतय उत्तावे २
न्यनस्त्वधोमुखे २ लेपिष्टत्तोदिष्ठ प्रेष्ठवरिष्ठस्थविष्ठवंदिष्ठाः क्षिप्रक्षुद्राभीप्सितपृ
थुपीवबहुप्रकर्षार्थाः साधिष्ठद्राघिष्ठस्फेष्ठगरिष्ठह्रसिष्ठबंहिष्ठाः बाढव्याधनव
दूरयुवामनहे दारकान्तिशाये ग्राम्यग्रामेयग्रामीणाः ३ अविद्विज्ञो वलोक्षते २
वोरितंमुषितं मुष्टं १ स्यादुद्देविषमोन्ननम् २ उत्पादितो जनितः शल्लिनार्थमुद्गृहीतोऽह हि
तोहृष्टम् ५ प्राविनेतिविनं १ पूर्णपूरितंभरितं भृतं ४ मनोवाञ्छितपरीष्टं स्यात् २

श्रे
को
९३
813

श्रेनगनेनिरस्तंकम् २ संवितेस्यात्रथःतिमे २ तिमश्रूर्धमुदंचितम् २ स्पर्हेविनेव
तर्थेतलरीयंतर्थं ३ श्रस्थितमाक्रांते २ क्लिष्टसंष्टकौ २ चितेक्षुरितश्चचितौ २ श्याने
शीने २ अन्विनेन्वीतम् २ प्रकाशप्रकटौस्फुटे इत्यमरकोशेतृतीयकांडेसमान्ये
विशेष्यनिघ्नवर्गः प्रथमः । ॐ प्रकृतिप्रत्ययार्थाद्यैः संकीर्णेलिंगमुन्नयेत् क
र्मक्रिया २ तत्सातत्येगम्येस्युरपरस्पराः । साकल्यासंगवचनेपारायणतुरायणे
२ यदृच्छास्वैरिता २ हेतुशून्यात्वास्याविलक्षणं । शमथस्तुशमः शांतिः ३ दां
तिस्तुदमथोदमः ३ अपदानेकर्मवृत्ते । काम्यदानेप्रवारणं ४ वशक्रियासंवन
नंमूलकर्मचकार्मणम् ४ विधूननेविधुवने २ तर्पणंप्रीणनावनम् पर्याप्तिः
स्यात्परित्राणंहस्तधारणमित्यपि ३ सेवनेसीवनेस्यूतिः ३ विदरःस्फुटनेभिदः ९३
आक्रोशनमभीषंगः २ संवेदोवेदनानना २ संमूर्छनमभिव्याप्तिः २ याच्ञाभि।

तार्थनार्दना ॥ वर्धनं छेदने । अथ द्वे आनंदनसभाजने आप्रच्छन्नं । अथाम्नायः संप

दायः । क्षये क्षिया । ग्रहे ग्राहः । वशः कान्तौ । रक्ष्णस्त्राणे । रणः क्वणे । व्यधो वेधे

पचा पाके । हवो हूतौ । वरो वृतौ । ओषः प्लोषे । नयो नाये । ज्यानिर्जीर्णौ । भ्रमो

भ्रमौ । स्फातिर्वृद्धौ । प्रथा ख्यातौ । स्पृष्टिः पृक्तौ । स्नवः स्रवे । एधा समृद्धौ । स्फु

रणं स्फुरणे । प्रमितौ प्रमा । प्रसूतिः प्रसवे । श्च्योतः प्रक्षारः । क्लमथुः क्लमे उत्कर्षो

निर्णये । संधिः श्लेषे । विषय आश्रये । विषय आश्रये । क्षिपायां क्षेपणं । गीर्णि

गिरौ । गुरणमुद्यमे । उन्नाय उन्नये । श्रायः श्रयणे जयने जयः । निगादो निगदे ।

मादो मदे । उद्वेग उद्भ्रमे । विमर्दने परिमलः । अभ्युपपत्तिरनुग्रहः । निग्रहस्तु वि

रोधः स्यात् । अभियोगस्त्वभिग्रहः । मुष्टिबन्धस्तु संग्राहः । डिम्बे डमरविप्लवौ ।

बंधने प्रसितिः । चारः स्पर्शः स्प्रष्टोपतप्तरि ॥ निकारो विप्रकारः स्यात् । आका

अ
को
६४ रइंगइंगितम् २ परिणामो विकारो द्वे २ समे विकृति विक्रिये ४ अपहारस्त्वप
चयः २ समाहारः समुच्चयः २ प्रत्याहार उपादानं विहारस्तु परिक्रमः २ अभिहा।
रोभिग्रहणं २ निर्हारोभ्यवकर्षणं २ अनुहारोनुकारः स्यात् २ अर्थस्यापगमे।
व्ययः । प्रवृत्तिस्तु प्रवाहः स्यात् । प्रवहो गमनं बहिः वियामो वियमो यामो यमः
संयामसंयामसंयमौ ८ हिंसाकर्माभिचारः स्यात् २ जागर्या जागरा द्वयोः २
विघ्नोन्तरायः प्रत्यूहः ३ स्यादुपघ्नोन्तिकाश्रये २ निर्वेश उपभोगः स्यात् २ परिस
र्पः परिक्रिया २ विधुरंतु प्रविश्लेषः । अभिप्रायश्छन्द आशयः ३ संक्षेपणं समसनं
२ पर्यवस्था विरोधनं २ परिसर्या परीसारः २ स्यादास्यात्वासना स्थितिः ३ वि।
स्तारो विग्रहो व्यासः ३ स च शब्दस्य विस्तरः । स्यान्मर्दनं संवहनं २ विनाशः स्या
दर्शनम् २ संस्तवः स्यात्परिचयः प्रसरस्तु विसर्पणं २ नीवाकस्तु प्रयासः स्या ६७

तू २ संनिधिः सन्निकर्षणम् । लवोभिलावोलवने २ निष्पावः पवनेपवः २ प्र।
स्तावः स्यादवसरः २ स्यादास्यान्वासनास्थिति २ विस्तारोविग्रहोव्यासः २ सचश
हस्यविस्तरः । स्यामर्दनेसंवहने । विनाशः स्याददर्शनम् २ संस्तवः स्यात्परिचयः
प्रसरस्तुविसर्पणे २ नीवाकस्तुप्रयामः स्यात् २ संनिधिः सन्निकर्षणम् २ लवो।
भिलावोलवने २ निष्पावः पवनेपवः २ प्रस्तावः स्यादवसरः २ त्रसरः सूत्रवेष्टने
प्रजनः स्यादुपसरः २ प्रश्रयः प्रणयः समौ २ धीशक्तिर्निष्क्रमः २ अस्त्रीतुसंक्रामो
दुर्गसंचरः प्रत्युत्क्रमः प्रयोगार्थः २ प्रक्रमः स्यादुपक्रमः २ स्यादभ्यादानमुद्घात।
आरंभः ५ उपोद्घातश्च संभ्रमस्त्वरा २ प्रतिबंधः प्रतिष्टंभः २ अवनायस्तुनिपात
नं २ उपलंभस्त्वनुभवः २ समालंभोविलेपने २ विप्रलंभोविप्रयोगः २ विरहो।
विसंवादश्च विलंभस्त्वनिसर्जने । विश्रावस्तुप्रतिख्यातिः २ अवेक्षाप्रतिजागर

अ॰ रुः २ निपाठनिपठौ पाठे २ स्तेमस्तेमौ समुन्दने २ आदीनवास्रवौ क्लेशे २ मेलके संग
को गमौ २ अन्वेषणं विचयनं मार्गणं मृगणा मृगः ५ परिरंभः परिष्वंगः संश्लेष उपगूहनं
६५ ४ निर्वर्णनं तु निध्यानं दर्शनालोकनेक्षणं ५ प्रत्याख्यानं निरसनं प्रत्यादेशो निरा
कृतिः ४ उपशायो विशायश्च पर्यायशयनार्थकौ २ अर्तने च ऋतीया च हृणीया च घृ
णार्थके ४ स्याद्व्यत्यासो विपर्यासो व्यत्ययश्च विपर्यये ४ पर्यायोतिक्रमस्तस्मिन्न
तिपात उपात्ययः ४ प्रेषणं यत्समाहूय तत्र स्यात्प्रतिशासनं । स संस्तावः क्रतुषु या स्तु
तिभूमिर्द्विजन्मनाम् । निधाय तक्ष्यते यत्र काष्ठे काष्ठं स उद्धनः । स्तंबघ्नस्तु स्तंबघन
ः स्तंबो येन निहन्यते २ आविधो विध्यते येन तत्र विष्वक्समे निघः । उत्कारश्च निका
रः स्याद्धान्योत्क्षेपणार्थकौ २ निगारोद्गारविक्षावोद्ग्राहास्तु गरणादिषु ४ आरत्यवि [illegible]॰
रतिविरतय उपरामे ४ अस्त्रियां तु निष्ठेवः निष्ठ्यूतिर्निष्ठेवनं निष्ठीवनमित्यभि । ६५

ज्ञाति २ नवनेऽन्नतिः २ सातिस्त्ववसाने २ स्यादथ चरेऽन्नतिः २ उदन्तस्तूपभ्रेरणे ।
अकरणिरित्याद्यः शापे २ गोत्रान्तेभ्यस्तस्य वृन्दमित्यौपगवकादिकम् । आपूपिकं
शाष्कुलिकमेवमाद्यमचेतसाम् । माणवानां तु माणव्यं । सहायानां सहायता । ह
ल्याहलानां । ब्राह्मण्यवाडवे तु द्विजन्मनां २ द्वे पार्श्वकानां पृष्ठानां पार्श्वं पृष्ठ्यमनुक्र
मात् २ खलानां खलिनी खल्याप्यथ मानुष्यकं नृणां । ग्रामता जनता धूम्या पाश्या
गल्या पृथक्पृथक् अपि साहस्रकारीषवार्मणाथर्वणादिकम् परभागो गुणोत्क
र्षः २ प्रतिपत्तिः प्रगल्भता २ श्रेयनेऽभ्यर्थनेऽशेफः संदर्भो रचनानना प्रणिपातस्त्व
नुनयः प्रणयः सान्त्वनानना ४ दवथुः परितापे स्यात् २ अनुतापो विहृतिरे २ क्री
डाविनोदो निर्वेदः २ विदग्धाप्यवसन्नता २ आस्रवः स्रवने । गर्धो धनाशा स्कन्तमा
णयः २ अंकपालीपरिरंभः २ आसारस्तु वेगेर्षदलं २ विगानं वचनीयत्वम् २ अ

अ न्यादानमतिक्रमः २ दानेत्यागः २ त्सलाकत्वा २ क्रियावेशाविकल्पते ३ वितर्कस्त
को र्केण २ आलस्यंकौसीद्यमतिगौण्डता २ इत्यमरकोशेतृतीयकांडेसंकीर्णवर्गः
६८ 68 द्वितीयः १ नानार्थाः केपिकांतादिवर्गेष्वेवात्रकीर्तिताः भूरिप्रयोगायेयेषुप
र्यायेष्वपितेषुते आकाशेत्रिदिवेनाकः २ लोकस्तुभुवनेजने २ पद्येयशसिचश्लोकः २
श्वेरेखड्गेचसायकः २ जंबुकौक्रोष्टुवरुणौ २ पृथुकौचिपिटार्भकौ २ आलोकौदर्श
नोद्योतौ २ भेरीपटहमानकः २ उत्संगचिह्नयोरंकः २ कलंकोंकापवादयोः २ त
क्षकोनागवर्धक्योः २ अर्कःस्फटिकसूर्ययोः २ हृतेव मारुतेवेधसिब्रध्नेपुंसिकः २
आत्मनिच कंशिरोंबुनोः २ स्वावेचस्यात्पुलाकस्तुच्छधान्येसंक्षेपेभक्तसिक्थके उलू
केकरिणःपुच्छमूलोपांतेचपेचकः २ कमंडलौचकरकः १ वर्षोपलोदाडिमेचसु ६८
गतेचविनायकः १ गणपतौधर्मराजेचकिष्कुर्हस्तेवितस्तौच २ रागोमदनिकायां

वशूककीटेचवृश्चिकः प्रतिकूलेप्रतीकंत्रिष्वेकदेशेतुपुंस्ययम् २ स्याद्भूतीकंतुभूनिं
बेकट्फलेभूस्तृणेपिच २ ज्योत्स्निकायांचघोषेचकोशातकी १ अथकट्फलेसिते
चखदिरेसोमवल्कः स्यात् २ अथसिल्हकेतिलकल्केचपिण्याकः २ बाह्लीकंरामठे
पिच अपिमहाहाडीरेशानेकुंकुमेपिच महेन्द्रगुग्गुलूलूकव्यालग्राहिषुकौशिकः ४
विश्वामित्रेच रुक्मापर्णेकाल्यानेकः २ स्वल्पेपितल्लकस्त्रिषु १ कनिष्ठेच जैवातृकः
शशांकेपि १ आयुष्मतिच खुरेपश्वस्यवर्तकः १ पक्षिविशेषेच व्याघ्रेपिपुंडरीकोग्नि १
दिग्गजेच यावान्नामपिदीपकः अलंकारेदीपेच शालावृकाः कपिक्रोष्टुश्वानः २
स्वर्णेपिगैरिकम् १ धान्यविशेषेच पीडार्थेपिव्यलीकंस्यात् १ कामजेःपरार्थेपि
शाकार्येच अलीकंनप्रियेनृते २ ललाटेच शीलान्वयावनूके द्वे २ शल्केशकलव
ल्कले २ साष्टेशतेसुवर्णेनाहेम्न्युरोभूषणेपलेदीनारेपिचनिष्कोस्त्री १ आकर्षे

श्री
को
८२
67

व कल्कोऽस्त्री समलैनसोः दंभेपि २ अथ पिनाकोऽस्त्री शूलशंकरधन्वनोः धेनुका
च करेण्वां वक्रुपाण्यविकयोः स्मृता २ नवप्रसूतायां गवि च देवांहृद्यौस्वर्णाम्ले
मेघजालेपि कालिका ४ स्वर्णायां काल्लवर्णे च कारिका यातनाकृत्योः २ कर्णि-
का कर्णभूषणे करिहस्तांगुलीपद्मबीजकोश्यो ३ त्रिषूत्तरे वृन्दारकौ रूपिमुख्यौ २
एके च एके मुख्यान्यकेवलाः ३ सांख्यायां च स्याद्दांभिकः कौक्कुटिको यश्चादूरेरि-
तेक्षणः २ ललाटिकः प्रभोर्भालदर्शी कार्याक्षमश्च यः २ ग्रन्थशाखाद्यादपि कांतान्
शयामि भ्रमरच्छिन्नेबवलयचकेषु कटकोऽस्त्रियाम् सच्याग्रेत्तरशश्चैव रोमहर्षेच कं-
टकः पाकौ पक्तिशिशू । मध्यरत्नेनेतरि नायकः २ पर्यंकः स्यात्परिकरे । आर्द्रा-
याम पिलवकः । पेटक त्रिपुवृन्देपि । गुरौदेवधेववैशिकः २ ~~पर्यंकः स्यात्परि-~~ ८२
~~करे । आर्द्रायामपिलवकः । पेटकस्त्रिपुवृंदेपि । गुरौदे~~ विटकोयामफलकौ २

२ धीवरेपि च जालिकः । पुष्परेणौ च किंजल्कः । मल्को हस्ती स्त्रीधनेपणे २ स्यात्क-
ह्लालेप्यकलिका । वार्धकं भाववृन्दयोः २ करिण्यां चापि गणिका । शावको बाल-
भेदको २ गुंधेप्यनेलशूकः स्यात् । टंकोदार्वेश्मदारकः २ मञ्जरी रेणुपुष्पिका । मेथे
खर्जकोवसटके २ इति कांताः । मध्य खल्वित् करुन्वालाम २ अलिबाणौ शिली-
मुखौ २ शाखो निधौ ललाटाक्षिकम्बो नागे ४ शङ्खः शेन बौघ धौ च इत्यपि खे ।
स्वर्गो लोकश्च हृणिन्वालेनखिशिखिवे २ चूडामणाविग्रमात्रमशरचूडा च ऊपले ।
पेपिगोमुखे । वाद्यभाण्डे च इति खान्ताः । शैलवृक्षौ नगावगौ २ आशुगो वायुवि-
शिखौ २ शरार्कविहगाः खगाः २ शालिप्रभेदे शलभे पतंगः पक्षिसूर्ययोः ४
भृगः कनककुंडयोः २ पशावपि मृगः । हस्तिलेहस्तिविशेषे मृगशीर्षे मार्गणायां
च वेगः प्रवाहजवयोरपि २ सर्वाहिस्वर्णतोच पतगः कोशमेरणे स्तनीयादौ

ग्रं
को
९८
68

रजस्यपि २ गजेपिनागमातंगौ २ द्वयोरघः क्लीवेसीसरंगयोः नागकेसरेजल
देववंदालेमतंगापस्येव अपांगस्तिलकेपिच अपांगस्तिलकेपिच । नेत्रांते
व सर्गः स्वभावनिर्मोक्षनिश्चयाध्यायसृष्टिषु ५ उत्साहेच योगः सन्नहनोपाय
ध्यानसंगतियुक्तिषु ५ भोगः सुखेस्त्र्यादिभृतावहेश्चफणकाययोः ४ चातके
हरिणेपुंसिसारंगः शवलेत्रिषु ३ कपौचप्लवगः । भेकेपक्षिभेदेच शापेत्वभि
षंगः पराभवे २ यानाद्यंगेयुगः पुंसियुगंयुग्मेकृतादिषु ३ ह्रस्वत्वनच्छेच स्वर्गे
षुपशुवाग्वज्रदिङ्नेत्रघृणिभूजले लक्ष्यदृष्ट्यास्त्रियांपुंसिगौः १ लिंगंचिह्न
शेफसोः २ शृंगंप्राधान्यसान्वोश्च २ विषाणेक्रीडाम्बुपात्रेच वरांगंमूर्धगुह्ययोः २
भगः श्रीकाममाहात्म्यवीर्ययत्नार्ककीर्तिषु ~ शुलिकांताः परिघातेस्त्रेपि सध ९८
गलेच शेर्वीहंहेमसारये । श्लेष्मत्वाविधावत्थः २ श्रेष्ठोऽः स्ववासनेषुचम २

त्विषिहेषे पिलत्रुत्विषग्निः सारात्प्याग्रहस्तुपि निदाघस्त्वातपे स्वेदे ग्रीष्मेप्यपरिकीर्तितः
इति घान्ताः संतानसंततिकवचाः केशपाशमलिः काचः शिक्यमृद्भेददृग्रुजः २ विपर्यासेव
विस्तारे प्रपञ्चः पावके शुचिः मास्यमात्येचात्युपधे पुंसिमेध्ये सितेत्रिषु अभिष्वंगे स्पृहा
यांच गभस्तौ च रुचिः स्त्रियां ४ इति चान्ताः केकिताक्ष्यावहिभुजौ २ दन्तविप्राण्डजा द्वि
जाः २ अजाविष्णुहरच्छागाः २ गोष्ठाध्वनिवहा व्रजाः २ धर्मराजौ जिनयमौ २ कुञ्जो दं
तेपि न स्त्रियाम् । लतापिदिहितोदरेस्यानेव वलजे क्षेत्रपूर्द्वारे २ वलजो वल्गुदर्श
नः । समे क्ष्मांशे रणेप्याजिः । प्रजा स्यात्संततौ जने २ अब्जौ शंखशशाङ्कौ च २
पद्मे क्लीबे स्वके नित्ये निजं त्रिषु २ जघन्यजौ वैश्यनीचौ २ अग्रजौ विप्रपूर्वजौ इति जान्
ताः पुंस्यात्मनि प्रधाने न क्षेत्रज्ञो वाच्यलिङ्गकः २ संज्ञा स्याच्चेतना नाम हस्ताद्यैश्चार्थसू
चना २ दोषज्ञौ वैद्यविद्वांसौ २ ज्ञो विद्वान्सोमजोपि च । इति ञान्ताः काकेभगण्डौ कर

ग्रं सो २ गजगंडः कटिः कटौ २ श्मशाने कलिंजेव शिपिविष्टः खलतौ तु ष्वपि महेश्व
को रे २ श्रोतरिष्ठ देवशिल्पिन्यपि त्वष्टा १ सृष्टेनतिणव दिष्टं दैवेपि तत्वयोः १ कालेच रसेक
८९ टुः कटुकार्ये विश्वमत्सरतीक्ष्णयोः ४ गिष्टं लेमाप्पाभाभावेषु २ प्रविष्टं तत्प्रभाप्रभे स्मा
69 यानिष्ठलयं चैत्रेषु कैतवान्तरणानिष्ठ प्रयोवनेष्टैलश्रृंगे सीते गेक्रूटमसृष्टियां ४ सदैसे
लायांतरिः स्त्री स्यात्कालेल्पे संशयेपिसा २ श्रमेत्कर्षायश्चयः कोष्ठाः २ संख्यायां च
मूलेलग्नकवेनटा १ मुष्टिः फले सरूहोच १ लतीव हृष्टिस्तानेत्विणदर्शने २ इष्टियो
गेच्छयोः १ स्पृष्टं निष्ठितेबङ्गनिविष्ठ १ पुष्किलिंदितयोश्च कष्टं तत्कृच्छ्रगहने १ दष्टामे
हागदेषुतपटुः २ शैवाचलिंगेव विटङ्किः परिकीर्तितौ पोटा दासी द्विलिंगाव १
पृष्ठिर्विष्णलकरीगविश्लियाव वटगोष्ठांदव्लिपंक्ता १ कपीटसदृटेरेजनले १ इति ८९
ठान्ताः नीलकंठस्त्र्यक्षः श्रीकंठः शितिकंठः शिवोपिच १ मयूरेच पुंसिकोष्ठांतर्गेतरं कास

लोंतसंहृष्टनया २ निष्ठानिष्पत्तिनाशांता: २ काष्ठेतिशुवाल्पयोः २ इतिठांताः दंडोऽस्त्री
लगुडेऽपिस्यात् । वितंडगवलेवनखौपाणोद्दमोमेयाश्च गुडोगोलेक्षुपाकयोः २ सर्पमां
सात्पशूव्याडौ २ भूगोवाचस्त्विडाइलाः ४ क्ष्वेडावंशशलाकापि । सिंहनादेदंतोद्दवाघं(
वे क्ष्वेडस्त्वविषंध्वनिश्च नाडीकालेपिषट्क्षणे । धमनिश्च लडयोरैक्यान्नालश्च को
डोऽस्त्रीदंडवाणार्ववर्गावसरवारिषु ८ स्याद्भांडमश्वाभरणेमत्रेमूलेवणिग्धने ४ संघा
तग्रासयोः पींडीहयेपुंसिकलेवरे २ गंडौकपोलविस्फोटौ १ मुंडकेविषुमंडिते । स्थाणौ
नाट्यभेदेपितांडवोऽस्त्री । शिखंडोवर्हचूडयोः १ इतिडांताः भृशप्रतिज्ञयोर्वाढं । प्रगाढं
भृशकृच्छ्रयोः १ शक्तस्थूलौत्रिषुदृढौ १ प्रमष्टैव व्यूढौविन्यस्तसंहितौ । इतिढां
ताः भ्रूणोर्भकेस्त्रैणगर्भे १ वाणोवलिसुतेशरे १ दासेकरंडकेच कणोतिसूक्ष्मेधान्यांशो
संघातेप्रमथेगणाः २ पणोद्यूतादिषूत्सृष्टेभृतौमूल्येधनेपिच ४ वहभ्राणोकार्षिकेचमौ

ग्रं श्रीरुक्ष्याश्रिते सत्वशौर्यसंध्यादिके गुणः ५ रत्नप्रधानस्तु देहेन्द्रियभागेषु च नियोगार्थ।
को स्थितो कालविशेषोत्सवयोः क्षणः २ वर्णो द्विजादौ शुक्लादौ स्तुतौ वर्णं तु वाक्षरे ४ ता
१० लविशेषोत्सवयोः क्षणः २ वर्णो द्विजादौ शुक्लादौ स्तुतौ वर्णं तु वाक्षरे ४ तालविशे
१० षेगुणायशोविलेपनत्रयसवर्णेष्वपि ग्रामणीर्नापिते पुंसि श्रेष्ठे ग्रामाधिपे त्रिषु २ ग्रामः।
ध्वरकोहंदेव ऊर्णा मेषादिलोम्नि स्यादावर्ते चान्तरा भ्रुवोः २ हरिणी स्यान्मृगी हेम
प्रतिमा हरिता च या ३ पृश्निका पाण्डुरा च त्रिषु पाण्डौ च हरिणः स्मृगे च स्थूणा स्तम्भेऽपि वे
श्मनः। लोहप्रतिमायामपि विशेषयोश्च तृष्णे स्पृहापिपासे द्वे २ जुगुप्साकरुणे घृणे
२ वणिक्पथेऽपि विपणिः। सुरा प्रत्यक्च वारुणी। करेणुरिभ्यां स्त्री नेभे २ द्रविणं तु बलं
धने २ शरणं गृहरक्षित्रोः २ श्रीपर्णं कमलेऽपि च। अग्निमन्थेव विषाभिमरलोहेषु १०
तीक्ष्णं क्लीबे खरे त्रिषु ४ प्रमाणं हेतुमर्यादाशास्त्रेयत्ताप्रमातृषु ५ करणं साधकतम

महेन्द्रगर्भेन्द्रियेषु पि ४ कामस्रणास्त्वनामस्रणास्रोकेव प्राणस्त्पादेसंसरणमसंबाधवम
गतौ चेतापथे ३ मण्डवांनानेसमनुदुरणमन्नये १ स्तनस्त्रिषुविषाणंस्यान्मृगंगेभदेन
योः ३ प्रवणंक्रमनिस्त्रोर्ध्वांप्रदेनानवतनच्छदे ३ संकीर्णंनिविनाश्वदौ १ हरिणंसु
व्यमकारम् १ सेनोववरणः । वेणीनदीवाहेकवोन्वये १ इतिण्णनाः देवस्त्र्यौवि ।
वंसवतौ १ सरनौनदाणिवौ १ पविनाद्यौगरुल्मंतौ १ शुक्रेनोभासपद्विणे १ श्रमुत्यातौ
धूमकेतु १ जीमूतौमेघपर्वतौ १ हलोवपाणिनदत्वे १ प्रशंसार्थेव महतोपवनामतौ १ पं
नाटलिपकेस्त्रने । भनोयानविपोहति स्वामिनिव यानपात्रेशिशौपोनः १ प्रेतः प्रा
णंन्तरेस्रने १ ग्रहभेदेध्वजेकेतुः १ पार्थिवेतनयेस्त्रनः १ स्यपतिः कारुभेदेपि । हद
स्पतिसहकारीकेंद्रकोव भूमदूमिथरेन्रपे १ वृर्धाभिषकोभूपेपि । दन्तः स्त्रीक्रहा ।
मेपिव वसन्तादेव विस्त्यावधानिताव्यमकौ । अपरिभूतेवदे अस्पुरेसर्वेव हन

अ॰
को॰
७८

स्वष्टरिसारथ्योः २ आधारेपण्ढात्त्रियव्रातेपारतेव व्यक्तः प्राप्तोपि । स्फुरेतिस्थितेच
हस्तांताद्भमेषणस्त्रानिदर्शने २ दन्तास्यान्वारथ्योदास्येदत्त्रियायांचयस्तने । हत्ता।
नः स्यात्मकरलेषकारिकात्यंस्वातियोः ४ आख्याथिकाच आनर्तः समरेनृत्तस्थान
नीहस्तिशेषयोः ३ मलेच कृतांतोयमसिद्धांतदैवाकुशलकर्मसु ४ श्लेष्मादिरस
रक्तादिमहाभूतानितद्गुणाः इन्द्रियाण्यश्मविकृतिः शब्दयोनिश्चधातवः ७ गौरिकं
मनः शिलादिर्हेमादिश्च कक्ष्यांतरेपिशुद्धांतोनृपस्यासनगोचरे २ कालसामर्थयोः
शक्तिः २ उत्साहादेवच द्युतिः कांतिस्पकायायोः २ विस्तारवल्ल्योर्व्रततिः । वसती रा
त्रिवेश्मनोः २ स्थितौच क्षयार्चयोरपचितिः २ निष्कृतौस्मृत्ययेव सातिर्दानावसान
योः २ आर्तिः पीडाधनुष्कोट्योः २ जातिः सामान्यजन्मनोः २ छंदोलंकारविशेषयोर्मा
लतीगोत्रयोश्च प्रचारस्पन्दयोरीतिः २ आरम्भेमर्यादायांवेदर्ष्यादेच ईतिर्डिम्बप्रवा ७८

सखेः २ उदयेप्यधिगमे प्राप्तिः २ त्रेताग्नित्रितयेप्युगे वीणाभेदेपि महती । हृहस्यांच भूतिर्भ
स्मनि संपदि २ भुवनेच नदीनगर्योर्नागानां भोगवती २ युद्धसंगरे संगे सभायां समितिः
२ क्षयवासावपि क्षिति २ भृश रवेरर्चिश्च शस्त्रं च वह्निज्वाला च हेतयः २ जगती जगति
छंदोविशेषे क्षितावपि २ पंक्तिः छंदोपि दशमे । श्रीर्लिदेशसंख्याच स्यात्प्रभावेपि
चायतिः । आगामिकाले दैर्घ्येपि वपनिर्गतौच । सेनांशेपदातौच मूलेतु पक्षभेदयोः
२ पतंगस्य प्रकृतिर्योनिलिंगेच २ स्वाम्यमात्यादिस्वभावस्यप्रत्ययास्वर्वाच कैशि
क्याद्याश्च वृत्तयः । जीविकावृत्तिश्च सिकतास्युर्वालुकापि २ सिकतिल्लेदेशेच वे
देश्च वस्त्रिवक्रतिः २ किंवदंत्यां घट्टनात्याकर्णनेच वनिताजनितात्यर्थानुरागायां
च प्रतिर्धारणधैर्ययोः २ सौम्येव रहतीत्स्वर्वात्तीकौ छंदोभेदे महत्यपि २ वा
त्रिनाडीकवेलायोश्च वार्त्ताहरे जनश्रुतौ वार्त्तफल्गुन्यरोगे च त्रिषु २ अग्नेचहास्ते २

ग्रं
को
७२
72

पीयूषेऽमृतमोघे अयाचितभैषजे मोक्षेच कलोयोनंतरुपदे स्त्रो १ तिमिनं देतललक्षणे:
१ स्फुतं नाणाद्यावधूतयोः १ युगपर्यायमयोः कृते १ अन्याद्दितं महाभीतिः कर्मजीवात
पेलिव १ युक्ते क्ष्मादाहते भूतं प्राणिनीते समेत्रिषु ९ ग्रहे ग्रामोव हतं पथेवरित्रेत्रि
षु तीत हरुत निस्तले ५ अधीतेव महद्राज्यं च । हृदत उद्दितं तवेव अवगीतेजन्येस्याद्
हिते त्रिषु मद्रहेहेच श्वेतरुपेपि । युक्तेच रजतं देहि हरुपेसितेत्रिषु २ त्रिषुतोःज
गद्दिगेपि । भुवनेच रक्तं नील्यादिरागिव । अलक कुंकुमे ताम्रमनुरक्तेच अवद।
तः सिते पीते मुद्रे २ वहाज्ञेनोषितौ युक्ते निसंस्कृते मर्षिएपभिनीतः २ अथ संस्कृ
ते कृत्रिमे लक्षणोपेतेपि १ पक्के सिक्के ग्रणदानेच अनतोन वधावपि । नाथारहिते
विलोक्योग्निच भुवि ख्यातेसहेअनीनः १ अभिजातस्त्व कल्लने बुधे १ मुक्त्मारे ७२
व विविक्तोऽसृत विजनौ १ अंसदकास्त्र भुक्तिनो स्पष्टसोख्यो १ द्वौ चाम्लपरुषोष्ण

ह्नौ २ पूतिगन्धस्तु शितीधवलमेचकौ । सत्येसाधौविद्यमानेप्रशस्तेभ्यर्हितेचसत्
५ सत्वेचदत्तपुरस्कृतः पूजितेरात्यभियुक्तेग्रतःकृते २ निवातावाश्रयावातौ ।
शस्त्राभेद्यंचवर्मयत् २ जातोध्धकप्रवृद्धाःस्युरुच्छ्रिताः २ उच्छ्रितास्त्वमीहृडिमत्योध
नोत्पन्नः २ अहतौसादराविंतौ २ विपाकेनितनिंगिद्धत्वएरेहेस्निग्धतोगते समनघद्धे
क्लिलेसत्येशोभनेपिविविक्तिनम् श्रद्धारवनयोर्भक्तिः गौणंहृन्नौचसेवने सामान्यो
त्पन्नयोर्जातं २ अर्दितंजिह्मीपनीहृयोः २ सोम्निकेपिप्रपातः । अथावपातावतटाव
टौ २ समित्स्वभारणेपिद्धौ २ व्यवस्थायामपिस्थिति । आप्रीलथप्रत्ययितौ २ नमादौहि
न्नपौत्रयो २ इतिनांताः अर्थोभिधेयरैवस्तुप्रयोजननिवृत्तिषु ५ इंद्रियविषयेकार
णेच निपानागमयोः तीर्थमृषिजुष्टेजलेगुरौ ४ सोपानेमन्त्रिएयुपायेपाद्धेव वेथोपद
व्यपि । अदृष्यांतःपंक्तिस्तु अस्थानीयत्नयोएस्या २ प्रस्थोस्त्रीमानमानयोः । स्माह

ग्रं द्रविणे पणेऽर्षेऽस्त्र्यः १ संस्थाधारे स्थितौ नास्तौ २ इतिर्थातोः अभिप्रायवशौ छंदौ २ अब्दौ जीमू
को तवत्सरौ २ अपवादौ तु निंदाज्ञे २ दायादौ सुतबांधवौ २ पादा रश्म्यंघ्रितुर्यांशाः ३ प्रत्यंत
७३ पर्वतस्य चंद्राग्न्यर्कास्तमोनुदः ३ निर्वादो जनवादेऽपि वादाभावे निश्चितवादे च शादो जं
23 बालशष्पयोः १ आरावे रुदिते त्रातर्याक्रंदो दारुणे रणे २ स्यात्प्रसादोनुरागेऽपि १ नैर्मल्येऽपि १
तिदाने काव्यगुणे च सूदः स्याद्व्यंजनेऽपि च १ उपकारे च गोष्ठाध्यक्षेऽपि गोविंदः १ विस्रो
व हर्षेप्यामोदवन्मदः १ गर्वे हेवे गजदाने च प्राधान्ये राजलिंगे वृषांगे ककुदोऽस्त्रियाम्
३ शैलसंगे च ह्रीसंविज्ज्ञानसंभाषाक्रियाकाराजिनामसु ५ तेषणाचारप्रतिज्ञासु च धर्मे र
हस्युपनिषत् १ वेदांततत्त्वे च स्यादृतौ वत्सरे शरत् १ पदं व्यवसितित्राणस्थानलक्ष्मांघ्रि
वस्तुषु ६ पादस्त्राणे पदेऽपि च पदन्यासे च गोष्पदं सेविते माने १ प्रतिष्ठाकृत्यमास्प ७३
दम् १ त्रिष्विष्टमधुरौ स्वादू २ मृदू चातीक्ष्णकोमलौ २ मूढाल्पापटुनिर्भाग्याः मंदाः स्युः ८

हस्तिविशेषः सोस्य देवगजारद्दौ प्रमत्तग्रामतिभौ २ बुद्धोवर्द्धेच विद्वत्प्रगल्भौ विशारदौ

इतिदांताः व्यामोवटश्चन्यग्रोधः २ उत्सेधः कायउन्नतिः । पर्याहारश्चमार्गश्चविवधौवी।

वधौवीवधौवतौ २ परिधिर्यज्ञियतरोः शाखायामप्युपसूर्यके २ वक्रप्रांतेच वंधकंव्यस

नंचेतः पीडाधिष्ठानमाधयः ४ स्युः समर्थननीवाकनियमाश्चसमाधयः चित्तैकाग्र्ये

च दोषोत्पादेऽनुबंधः स्यात्प्रकृत्यादिविनश्वरे मुख्यानुयायिनिशिशौप्रकृतस्यानुवर्तने ५

विधुर्विष्णौचंद्रमसि २ परिच्छेदेबिलेवधिः २ कालेच विधिर्विधानेदैवेच २ प्रकारेधातृ

कल्पयोः कालेविधायकेवाक्येप्रणिधिः प्रार्थनेचरे २ अवधानेच बुधवृद्धौपंडितेपि।

जिनेस्थविरेच स्कंधः समुदनेस्थविरेव स्कंधः समुदयेपिच। अध्यायेवोहविषयेहृत्त

जेवाक्रमारयोः सैन्यांशेराजसंद्रस्योः स्कंदेशेराशिभागयोः सैन्यभागेहृत्तजेवायोस्त्र

सेराशिसमुद्देवोहेराशिभेदेच देशेनदविशेषेऽब्धौसिंधुर्नासरितिस्त्रियाम् ४ विधा वि।

अं
को
१८
७४
७५
७६
७७

धौरेयकारेव २ हल्यस्यादिभोजनेवेतनेव वेतनेभारविभोजने म्नरभेदे कृते सिद्धः साधुव
मेयपिवत्रिषु । सन्ननेशुक्रेव वधूर्जायायाम्बषाह्वीव २ मथालेपोस्रतंसद्री २ संथाश।
तिस्लामर्यादा २ श्रद्धासंप्रत्ययः स्पृहा २ मधुमधेपुष्परसेक्षौद्रेदैत्यमधुकयोः चैत्रे
वसंते: ज्ञातारि ८ सलिलेपंतमस्यपि २ ग्रवदृक्षेचलेच इतिहिगुसप्तज्ञवैपदिते।
मस्यगाविनौ २ ब्रह्मवेधुरपिप्तिमेनिर्देशे २ ग्रयाः वलेवितः प्रविरुहोप्यवहृथः २व
ह्रेच प्रसिद्धौख्यातभूषितौ २ लेशोपिगंधः । सम्बाधः गुरुसंकटयोर्द्वयोः २ बाधातिषे
धेङ्ः खेच २ ज्ञात्वोद्विसराज्ञधाः इतिधांताः स्वयंवह्नीचित्रभानु २ भानूरश्मिदिवाकरौ २
भूतात्मानौधात्रदेहौ २ मूर्धात्मासत्पाद्भपथत । सविनीचौपृथग्जनौ २ ग्रावाणौशैलपा
षाणौ २ पत्रिणौशरपक्षिणौ २ ग्रपेतस्य तरुशैलौशिखरिणौ २ शिखिनौवह्निवर्हिणौ २ १८
वृत्तककुद्दौशण्डःकस्य मातलानीनर्भगायामेनी चित्राशिखण्डिनो सलिलौपुष्पावस्याच

प्रतियत्नात्वनुभौ लिप्सोपग्रहे । २ सतो गुणान्तराधानसंस्कारश्च संस्कृतो त्वनः हृतोऽग्निः कृ
कुलीवर्द्दे शिखिनौ ज्ञानसादिनौ गुणान्तराहितौ राज्ञोपहितएण्यसारथौ द्वौ सारथि
हयारोहौ २ वाजिनोऽश्वेषुपक्षिणः ३ कुलेष्वभिजनो जन्मभूम्यामपि २ ग्रन्थदायतनाः व
धाविंद्रो हिमेदाश्च ३ वेदाग्न्यर्काविरोचनाः ३ क्लेशेऽपि वृजिनः । क्लीवेकुटिलेवमपा।
पयोः मनस्वी मानवान् विश्वकर्मार्कसुरशिल्पिनोः २ आत्मा यत्नो धृतिर्बुद्धिः स्वभावो
ब्रह्मवर्ष्म च ८ देवनस्य शक्तो वात्तकमन्ने भावेषु कोऽहो चनाचनाः ३ अभिमानोऽर्थाभिद
र्पे ज्ञाने प्रणयहिंसयोः ४ घनो मेघे मूर्तिगुणे त्रिषु मूर्ते निरन्तरे ४ स्तने लोहमुद्गरे विस्तारे
चकांस्यादिवाद्ये च इनः सूर्ये प्रभौ २ राजा मृगांके क्षत्रिये नृपे ३ वाणिन्यो नर्तकीदूत्यो २ वि
दूताव स्रवंत्यामपि वाहिनी । सेनायां च ह्लादिन्यौ वज्रतडितौ २ वंद्यायामपि कामिनी।
स्त्रीविशेषे च त्वग्देहयोरपि तनुः । कृशेऽल्पे वीरणे च सूनाधोजिह्विकापि च । भद्रव

ग्रे धस्थानेपुंखेव कनविस्तारयोरस्त्रीवितानेत्रिषुतुच्छमैकेमदे मूर्खेककर्करेव ग्रथकेत
को नेकृत्येकेतावुपनिमंत्रणे २ गरदेव वेदस्तत्त्वंतपोब्रह्म २ ब्रह्माविप्रःप्रजापतिः २ उत्सा
१८ हनेवहिंसायांस्तवनेवापिगंधने २ प्रकाशनेव ग्रातेचवनेप्रतीवापजवनाप्यायनार्थके २
78 यंजनेस्लाब्बनेधर्मश्रुतिज्ञानावयवेष्वपि ४ ककारादीन्यक्षराणिव स्यात्कौलीनेलोक।
वादेयुद्धेपश्वहिपक्षिणाम् २ स्याद्घातेनिस्वरणेवनभेदेप्रयोजने २ अवकाशेस्थितौ
स्थाने २ क्रीडादावपिदेवने। परिदेवितेद्यूतेव उत्थानेपौरुषेतंत्रेसन्निविष्टोद्गमेपिव २
मलोत्सर्गेग्रहद्वाराब्धितेव व्युत्थानेप्रतिरोधेवविरोधाचरणेपिव। समाधिनिवृत्तौव।
मलोत्सर्गेग्रहद्वाराब्धितेव व्युत्थानेप्रतिरोधेवविरोधाचरणेपिव। समाधिनिवृत्तौवमा
रणेस्तनसंस्कारेगतौरव्योपपादने निवर्तनोपकरणानुव्रजास्तचसाधनं ० सेचेमेढ्रे १८
शिरावुपायेसैन्येच निर्यातनेवैरशुद्धौदानेन्यासार्पणेपिव २ स्मरणाद्विप्रहौव वासने

वापदिभ्रंशेदोषेकामजकोपजे ४ मर्कौरैवानिष्फलेच पक्ष्माक्षिलोम्निकिंजल्केतंत्वा
द्यंशेप्यणीयसि २ रहनिव वर्त्मनेत्रच्छदेध्वनि २ अकार्यगुह्येकौपीने २ कत्सापदेव मै
थुनंसंगतेरतौ २ प्रधानंपरमात्माधीः २ महामात्यःप्रकृतिश्चाद्यश्च प्रज्ञानंबुद्धिचिह्नयोः २
प्रसूनंपुष्पफलयोः २ निधनंकुलनाशयोः २ अंतश्च क्रंदनेरोदनाह्वाने २ वर्ष्मदेह
प्रमाणयोः २ गृहदेहत्विट्प्रभावाधामानि ४ जन्मापि अथचतुष्पथेसंस्थानेसन्निवे।
शेच २ आकृतौमस्तौच लक्ष्मचिह्नप्रभावयोः २ आच्छादनेसंपिधानमपवारणमित्यु
भे। वर्हंच आराधनंसाधनेस्यादवाप्तौतोषणेपिच २ अधिष्ठानंचक्रपुरप्रभावाध्यास
नेष्वपि ४ आरोपणेव्यवस्थापनेच रत्नंस्वजातिश्रेष्ठेपि। मणौच वनंसलिलकानने
२ ज्ञातौज्ञानौयदुत्कृष्टंतद्रत्नमभिधीयते तलिनंनिर्मलेस्तोके २ अथस्लनेनिर्गलेच
वाच्यलिंगात्स्मयोनवे समानःसत्समैकेषु २ पिशुनौखलसूचकौ २ हीनन्यूनाव्

ग्रं नगर्यौ २ वेगिपूरोनरक्षितौ । अभिपन्नोभिपण्णोः भिन्नस्तव्यापन्नतावपि २ अभिप्रु
को तस्य अपद्रुणामाद्र लेखंधम्यादिदानान्नयातनाहावचशणासनं २ नियनमवसानेपि ।
७९ ~~२ अभिप्रुतस्य अपद्र~~ सार्थेवान्नुविकेथनी २ कल्पापटोपिकौपीनेनानाखिदेपिवेद
79
ना । फलंवलेष्ठे । भार्यायाज्ञनी । दोषोपिलांछने । इतिनांताः कल्पापोश्रवणेव ।
र्हेन्नणौरसंहतेपिच ४ परिच्छदेपरीवापः पर्जन्योसलिलस्थितौ २ गोपगोहपति
गोपौ २ द्रुतेविस्तर्हषाकपी २ अद्विश्च वाप्पाज्ञपाक्क २ कशिपुस्त्वन्नमाच्छादनंद्वयं
२ तल्पप्राप्याद्दारेषु २ स्तंभेपिविटपोशियाम् स्कंदाहर्धतवोः शाखायांविस्तारेच
प्रामन्नपस्तन्नपाभिन्नपान्नुथमनोत्तयोः २ भेदालिंगाग्रमी हर्मीवीणभेदस्यकच्छपी २
कृतपोस्नगरोमंखेपटेवाङ्गोहमेंशाके २ इतिपांताः रेफोवर्णेसमाख्यातः कुत्सितार्थे
त्रिलिंगकः रेफःस्यात् पापवर्णयोः २ इतिफांताः श्रेनराभवमत्वेशेगंधर्वोदिव्यगाय । ७९

ने २ मृगभेदे च कंबुर्नावलये शंखे २ कम्बुके च द्विजिह्वौ सर्पसूचकौ २ एवोऽन्यलिंगाः

प्रागाद्रष्टुंवद्वृत्तेपिएवंजानन् अतीलेतनभवेः क्लीवे २ विद्वंशे खेपिकादम्बः २ पत्नीव नितं

बोद्दितटेकटौ २ दर्वीफणापि । कम्बिश्च विंबोस्त्रीमंडलेचाहृतौफले २ इतिबांताः कं

भोवटेभमूर्धांशौ २ दिवौतथिाम्बवालिशौ २ स्तंभोस्थूणाजडीभावौ २ शुंभ ब्रह्मविलोचनौ

२ गर्द्दन्नपि कृत्तिभ्रूणार्भकागर्भाः २ अंतर्भवेच विस्रंभः प्रणयेपिच । अविसंवादेवि

श्वासेव स्याद्वैर्यांशुरश्मिभिः शुसिस्यादत्तेडुंरभिः स्त्रियां । स्यात्मद्दारजनेक्लीवंकरंभः क

रकेपुमान् २ दत्तियेपिचनाभिनौ । विजिगीषोत्तिवक्रमध्येतंद्देहेव स्तभेर्गविवस्त्रि

याम् । वसंतेमनोत्त्वेसुगंधौच सभासंसदिसभ्येषु । सर्वस्रेपणलायांशुतेव विष्वग्धनेपि

वल्लभः । प्रियेदयेचकरभोकरपार्श्वोष्ट्रे २ रंभास्यात्कदलीतया इतिभांताः किरण

प्रग्रहौरश्मी । कपिभेकौप्लवंगमौ २ इच्छामनोभवौकामौ २ वाह्लीकेच शम्भुयोगौप

ग्रं एक्रमौ २ धर्माः पुण्यमण्णायस्वभावाचारसोमपाः ८ पृथिविश्वपितादेवस्व धर्मसाथ।
को नयागमादौव उपायपूर्वमारंभ उपधावाप्युपक्रमः २ वणिक्पथः पुरंवेदोतिगमः २ ना।
८· गरोवणिग् नैगमौ हौ। वलेरामोनीलवासस्सितेत्रिषु ४ भार्गवेकाकुत्स्थेव श्रहादिस
80 वौ हंदेपिरामः। विषयैकदेशेगोयभेदेव कांतौचविक्रमः। शौर्यचक्षोमः स्तोत्रेध्वरेहंदे।
पिग्रामः। विषयैकदेशेगोयभेदेव कांतौचविक्रमः। शौर्यचक्षोमः स्तोत्रेध्वरेहंदे २ जि
ह्मस्तुकुटिलेनस्ते २ उत्सोपिवर्मः। आतपेग्रीष्मेव वेशालंकारेश्रांतौचविभ्रमः २ गुल्मा
हकस्तंभसेनाश्व २ रत्नाख्यानेच नाभिःस्वस्कुलस्त्रियो २ दितिसंतान्योःस्तमा २ पुंकेत
मंश्वाकेदितेत्रिषु विष्णुश्यामौदृरितकस्तौ २ श्यामास्याव्हारिवानिशा २ कांतागंधश्रि
येगुल्लताच ललामं पुच्छपुंड्राश्वभूषाप्राधान्यकेतषु रत्नेश्रृंगेगेष्ठेतपुणेतिलकेस्यालु ८·
लामव ४ सत्वमथात्ममपि। प्रलेवच प्राडौप्रधानेप्रथमस्त्रिषु। वामौवल्गुप्रतीपौ

व। दक्षिणेनतेच वामाकामिनी अधमौन्यूनकुत्सितौ २ जीर्णंचपरिभुक्तंचयातयाम
मिदंद्वयम् अथहृद्गात्राद्ध्वमोनूब्ध्वानतत्वभौरसमजिरांचुविनिर्गमः। ध्यामौभृत्यास्कंदौ २
भीमाकृष्टभीषणपांडवाः २ शमिमांनाः स्वरंगगरुडौतातौ २ नित्यायावचयौलघौ २ या।
त्माकल्पांतश्च पुष्पयौदेवरस्यालौ २ भ्रातृव्यौभ्रातृजद्विषौ २ पर्जन्यौरसदब्देंद्रौ २ स्या
दर्यः स्वामिवैश्ययोः २ तिष्यःपुष्येकलियुगे २ पर्यायोवसरेक्रमे प्रत्ययोधीनशपथ।
ज्ञानविश्वासहेतुषु रंध्रेशब्दे ७ अथानुशयोदीर्घद्वेषानुतापयोः २ स्थूलोच्चयस्त्वसाक
ल्येनागानांमध्यमेगते २ समयाःशपथाचारकालसिद्धांतसंविदः ५ नियमश्च व्यस।
नान्यशुभंदैवंविपदित्यनयास्त्रयः २ अत्ययोतिक्रमेकृच्छ्रेदोषेदंडेपि ४ अथापदियुद्धा
यत्योःसंपरायः २ पूज्यस्तुश्वशुरेपिचमान्यश्च पश्चादवस्थायिबलंसमवायश्चसन्नयः २
संघातेसन्निवेशेचसंस्त्यायः २ प्रश्रयप्रणयास्त्वमीविश्रंभयाच्ञाप्रेमाणः २ पविचयेच।

अ
को
८१
81

विरोधेपिसमन्तुरूपः । विषयोयस्ययोज्ञातस्तत्रशब्दादिकेष्वपि २ ग्रामसत्त्वदेव नि
र्यासोपिकषायोस्त्री । नवरसस्वादेरसेरागविशेषेरक्तपीनवर्णयोरसेव स्यान्तभागोप
तिश्चयः । ग्रामस्वदेव प्रायोभूम्न्यन्तगमनेऽनशनेसदृशेव मन्युर्दैन्येक्रतौक्रुधि २ र
हस्योपस्थयोर्गुह्यं २ सत्त्वंगणपथनस्थयोः २ वीर्यबलंप्रभावश्च २ रेतोवीरकमेवरू
पेभवोजगणाश्रये २ कृत्यिष्याद्वैधनेगोत्रपेच विष्टंपस्थानेरदहेभेगो ४ भागंकमिश्र
भाग्यभं २ कशेरुहृद्रोमस्तोर्गांगेयं २ विशल्यादंतिकापिच । लांगलीविषगतशल्या
व वृषाकपायीश्रीगौर्योः २ शचीस्वाहाव अभिख्यानामशोभयोः २ आरंभाति
ष्कृतिः शिक्षातत्र्जनेसंप्रधारणम् उपायः कर्मचेष्टाच चिकित्साचनवक्रियाः ९
धात्वर्थेगर्भाधानादिसंस्कारेगेर्धदेहिकेच छायासूर्यप्रियाकान्तिः प्रतिविम्बम ८१
नातपः कत्याप्रकोष्ठेहर्म्यादेः कांच्यांमध्येभवंधने २ उद्योगेव कृत्याक्रियादेव

नयोः त्रिशुभेद्येधनादिभिः २ नन्यः स्यात्तनवादेपि । पितरिवध्रुवाहकलोकेच नव
मोंत्स्येधमेपिच २ नवनभवेव गङ्गाधीनौववक्रमौ याप्यस्थ कल्पोसज्जनिरामयौ २
दत्तस्थ प्रभातेव कादम्बरीव ग्रात्मवाननपेतौ धौदर्यौ २ शुण्यत्तवावपि । सकृतेव
रूपेप्रशस्तरूपेपि । ग्राहतहेमरूप्यादौव वदत्योवलत्रवागपि । दानाव स्यायेपिम ।
ध्यः स्यात । ग्रंतरेवलग्नेशुक्रप्रमाणेव सोमंसहंदरेसोमदैवते २ वेडुनलेच नगाश्रा
द्र सर्वेतभिषज्जौवैद्यौ २ कल्पाकल्लवधुः सवित २ फलकल्याणयोर्भव्यंयोगोसांप्र
तिकेत्रिषु २ लयस्थानातिक्रमेपि । जलस्थानेपिवाशयः । दैत्याचार्येपिधिस्योना ।
कषयाः स्वभावपि । वेडोदयोवितानेपि । स्यादाम्नायोन्वयेश्रुतौ २ शीतेशिनेसि
नेशीत्यं २ ज्ञात्यंकलत्रकांतयोः २ व्यवायोव्यवधौरत्याम् २ ग्रात्माकामस्वरूपस्वरूपः
२ इतियांताः निवहावसरौवारौ २ क्रमेच संस्तरौप्रस्तराध्वरौ २ गुञ्जगीध्यातिशुत्रा

श्रे
को
८२
84

यौ २ गह्वरं दम्भकुञ्जश्च द्वापरौ युगसंशयौ २ प्रकारौ भेदसादृश्ये २ आकाराविङ्गि
ताकृती २ सन्निवेशस्य किंशारुर्धान्यशूकोऽस्त्रकङ्कपत्रपरावरौ २ अद्ययोर्जुमसैला
काः ३ स्त्रीस्तनाब्दौ पयोधरौ २ ध्वान्तारिदानवा वृत्राः ३ बलिहस्तांशवः कराः २२
स्लिम्पुरेव प्रदरा भङ्गनारीरुग्बाणा ३ अस्राः कचा अपि। वाघेस्त्रेणिच अजात
शृङ्गो गौः कालेऽप्यश्मश्रुर्नाच तुवरौ २ स्वर्णेऽपि राः १ धनेभेद्ये च परिकरः पर्यङ्क
परिवारयोः २ समुद्राम्भयोः प्रगाढगात्रबन्धे च समाप्तुद्धौ च तारः स्यात्। शु
द्धमौक्तिके कनीनिकातारकयोः अम्बुस्वरेरुत्थे च शारो वायौ। स तु त्रिषु क
र्बुरे। अथ प्रतिज्ञाजिसंविदापत्सु संगरः ४ शमीफले च वेदभेदे गुप्तवादे मन्त्रः २
मायावीजादौ च मित्रो रवावपि। मरुदादिव मखेषु यूपखण्डेऽपि स्वरुः ४ वज्रे च गु
ह्येऽप्यवस्करः। वर्द्धस्के च आडम्बरस्तूर्यरवे गजेन्द्राणां च गर्जिते। संरम्भे च अभि ८२

हारोऽभियोगे च चौर्ये संनहनेऽपि च २ स्याज्जङ्गमे परीवारः खड्गकोशे परिच्छदे २ विष्ट

रो विटपी दर्भमुष्टिः पीठाद्यमासनं २ द्वारि द्वाःस्थे प्रतीहारः प्रतीहार्यप्यनंतरे २ वि

पुले नकुले विष्णौ बभ्रुः स्यात्पिंगले त्रिषु ४ सारो बले स्थिरांशे च न्याय्ये क्लीबं वरे त्रि

षु ४ दुरोदरो द्यूतकारे । पणे द्यूते दुरोदरं महारण्ये दुर्गपथे कांतारः पुंनपुंसकं २ म

त्सरोऽन्यशुभद्वेषे तद्वत्कृपणयोस्त्रिषु २ देवाद्वृते वरः श्रेष्ठे त्रिषु क्लीबं मनाक्प्रिये

२ विवाहस्य वंशांकुरे करीरोऽस्त्री तरुभेदे घटे च ना २ ना चमूजघने हस्तसूत्रे प्रति

सरोऽस्त्रियाम् २ यमानिलेन्द्रचंद्रार्कविष्णुसिंहांशुवाजिषु शुका

हिकपिभेकेषु हरिर्ना कपिले त्रिषु ४ शर्करा कर्परांशेऽपि । इक्षुविकारे शर्करे रि

लटेष्वेव यात्रा स्याद्यापने गतौ २ देवोत्सवे च इरा भूवाक्सुराप्सु स्यात् ४ तन्द्रे

ते तन्द्री निद्राप्रमीलयोः २ धात्री स्यादुपमातापि क्षितिरप्यामलक्यपि २ क्षुद्रा व्या

ग्रं गानदीवेश्यासरस्वाकंटकारिका ५ विष्कम्भेपथनेःस्त्रेपिदंष्ट्रा २ कर्णेव मात्रा
को परिच्छदे अल्पेवपरिमाणेसा २ अनेकार्णेश्रवणेः द्विनिमेषकालेतालांगेच मात्रं
८२ कार्त्स्न्येवधारणे २ स्त्रार्थेच आलेख्याश्चर्ययोश्चित्रं २ तिलकेह्यभद्दानलत्रयोश्च
83
कलत्रंश्रोणिभार्ययोः २ योग्यभाजनयोःपात्रं २ नदीकूलांतरेयत्नभांडेनासानक
नेत्रिच पत्रंवाहनपक्षयोः २ पर्णेव निर्देशग्रंथयोःशास्त्रं २ शस्त्रमायुधलोहयोः
२ पर्णेव स्याज्जटांशुकयोर्नेत्रं २ मंथानरज्जौ अक्षिणिवस्तिनाड्यांच क्षेत्रंपत्नीशरीर
योः । केदारेसिद्धस्थानेगणितव्यवहारेच मुखाग्रेक्रोडहलयोःपोत्रं २ गोत्रंतुना
म्निच । कुलेक्षेत्रेवगोसमूहेच सत्रमाच्छादनेयज्ञेसदादानेवनेपिच ५ दंभेसाध
नेच अजिरंविषयेकाये २ अंगनेच अम्बरंव्योम्निवाससि २ सुगंधद्रव्यभेदेच चक्रं
राष्ट्रेपि । आयुधेरथांगेसैन्येतैलिककुलालाद्युपकरणेवक्रवाकेद्रुहयोगजुणावर्तयो ८२

ष शतरंनमोदेपि। वर्णेपवज्रस्त्रलोष्ठ वीरमप्सव २ इत्येव स्वर्णेपिभ्रविवंदैत्ये २ व
इहिमांष्योष्ठ दावमात्रेपिगोपुरम्। पुरद्वारेव शद्वादंभोगद्वारेहे २ गिरिकंजेच रद्धेतिक
षपद्वरे २ पुरोधिकत्रपर्यग्राणि २ भिदभेदेच अगारेनगरेपुरंमेदिरंच २ शयणेष्ठाद्वी।
विषयेस्याइपद्धवे २ दरोहिवांभहेस्थभे २ ईषदर्थेच वक्त्रोद्वीदीरकेपवौ २ तंत्रप्रधाने
सिद्धांतेसूत्रवापेपरिच्छदे ४ श्रायत्तेशणस्रप्रक्रियायांच श्रेणीरंवामरेदंडेयोश्रीरेशाय
नाशने २ उशीरेइवेव शुक्करंकरिहलाग्रेवायभांडस्त्रावेजले योग्निखड्गफलेपये।
तीर्थौषधिविशेषयोः ८ शंतरमवकाशावधिपरिधानांतधिभेदताद्थ्ये विरहामी
यविनावहिरवसरमध्येंनरात्मनिच। २ अन्यार्थेच स्वत्वेपिपिपिविरं। चरुस्थाल्यांचश
त्तकशेरुणपविनागरं। स्कंधांनगरभवेव शणवेरंत्वधतमसेवानकेभेन्यलिंगकः २
गौरोरुणेसितेपीते २ व्रणकार्यप्परुष्करः। भल्लातकेच नठरःपिहिरेपिस्यात्। जवौ

अ॰ च अधस्तादपि चाधरः। ओष्ठे हीने च अनाकुलेऽपि चैकाग्रः। अवहिते च व्यग्रो व्यासक्त
को॰ ग्राकुलेऽपि चैकाग्रः। अवहिते च व्यग्रो व्यासक्ताकुले २ उपर्युदीच्यश्रेष्ठेष्वप्युत्तरः स्या
८४ त् २ वाच्ये प्रतिवाक्ये च अनुत्तरं पक्षे विपर्यये २ श्रेष्ठे हरणतात्मोत्तरः परः ४ स्वाजो च
84 स्वादुप्रियौ तु मधुरौ २ क्रूरौ कठिननिर्दयौ २ उदारो दातृमहतोः। अन्यस्मिंश्च इतर
स्त्वन्यनीचयोः २ मन्दस्वच्छन्दयोः स्वैरः २ शुभ्रमुद्दीप्तशुक्लयोः २ आसारो वेगवद्वर्षे
सैन्यप्रसरणे तथा २ धारोम्बुपाते चोत्कर्षे श्रौ २ कटाहेऽपि च कर्परः। वेध्रवंशे दरेनके २
गिरिः कन्दुकशैलयोः २ वरः स्याल्लम्पटे विघ्नतो २ अधीरः कातरे चले २ शनिरन्ताः
चूडा किरीटं केशाश्च संयता मौलयस्त्रयः ३ द्रुमप्रभेदमातङ्गकाण्डपुष्पाणि पीलवः २
कृतान्तानेहसोः कालः २ महाकाले कृष्णवर्णे च वर्त्येऽपि युगे कलिः। कलहेऽ १८
पि च कमला श्रीरङ्गे पुंसि सिक्थं विस्यात्पयतोययोः ४ स्यात्तक्रं रङ्गेऽपि कमलः प्रावारे

पिवकंवलः सान्नायांगगविशेषेच करोपहारयोः पुंसिवलिः प्राण्यंगजेस्त्रियाम् २ दै
त्येच स्थौल्यसामर्थ्यसैन्येषु वलंनाकाकसीरिणोः ५ वातूलः पुंसिवात्यायामथवाता
सहेत्रिषु २ उन्मत्तेच भेद्यः लिंगाः शठेव्यालः पुंसिश्वापदसर्पयोः २ व्याडः व्यालो मलो
ह्लीपापविट्किट्टानि २ अस्त्रीशूलंरुगायुधं शंकावपिद्वयोः कीलः । ज्वालायांवंधने
रतौप्रहरणविशेषेच पालिस्त्र्यश्र्यंकपंक्तिषु २ प्रांतेच कलाशिल्पेकालभेदे २ आ
लीसख्यावलीअपि । अनर्थेच अवंपतुविहृतौवेलाकालमर्यादयोरपि २ वहुला :
कृत्तिकागावीवहुलोग्निःशितौत्रिषु ४ पत्तेव वहुलोप्यस्ति लीलाविलासक्रिययो :
२ उपलाशर्करापिच रत्नविकावेच शोणितेभसिकीलालं २ मूलमाद्येशिफाभ
योः २ आलमर्कस्यपिच २ मलमाघेपि अंतिकेच जालंसमूहआनायोगवात्तरा
रकावपि ४ दंभेंद्रजालेच शीलंस्वभावेसद्वृत्ते २ सस्येहेतुकृतेफले २ आशु

ग्रं
को
८५
85

पाठेलाभेच क्षुदिनेत्रकजो: क्लीबेसत्कृदेपटलेततना २ गुधःस्वरूपयोरस्तीनलं २ एहो।
वपेटेवितस्तौगोधायांच स्यादासिषेपले। कर्णिवत्नहयेच गैवीनलेपिपाताले। रसा
तलेच वेलंवस्तेयमेत्रिषु। कक्कलेशंकुभि:कीलैस्ध्वेनात्नत्वपानले २ निर्णीतेकेव
लमितित्रिलिंगंत्वेककृत्स्नयो: २ पयोमितेमधुल्णेशुक्रशूलेफिदितेत्रिषु प्रवालमं
कुरेप्यस्त्री विद्रुमेवीणादंडेच त्रिषुस्थूलंजडेपिच। पीवरेच करालोदंतुरेतुंगे २ चा
लेदक्षेपिपेशल: २ मूर्खेचश्वौविर्भकेपिवाल:स्यात् २ केशेवालधौच लोल:चलस
तृष्णयो: २ कुलेगृहेपितालाके २ कुवेरेवेककुंडल:। स्त्रीदावावलयोर्देला २ शंक
लव्हृदयोर्दलं २ तूलिस्त्रिजोपकरणेशलाकातूलशय्ययो: २ तमूलव्याकुलेगाढे।
शष्कुलीकर्णपाल्यपि इतिलांता: दवदावौवनारण्यवह्नी २ जन्महरौभवौ २ शामिसं ८५
सावसत्ताकल्याणेषुव मैत्रीसंदाय:स्नेकामर्थयोरिवाप्रसवेसहेउत्सव: ४ यत्नभाव:स

भावे वस्तुतां च मतिनिश्चये २ भावस्तु वनेच स्यात्जन्महेतुः प्रभवः स्थानेवाद्योपलब्धये २

भावस्तुचनेच स्यात्जन्मदै क्लीवे पारग्रवं श्राह्वे वर्णभेदे त्रिलिङ्गकं फवो भभेदे क्लीवे तु ति

श्लिते श्रणच्छन्ते त्रिषु २ कोल्ले तिष्वयेक्षविगानेच स्वोह्वानो श्रात्मनिस्वे त्रिष्वात्मीये स्वो

स्त्रियां धने ४ स्त्रीकटीवस्त्रबन्धेवनीवी परिपणेपि च २ शायच्चायविस्मद्देथने काश्रदे

व शिवा गौरीफेरवयोः २ हरीतक्यामलकीच द्वन्द्वं कलहयुग्मयोः २ द्रव्यासुव्यव।

सायेषु सत्त्वमस्त्री तु जन्तुषु ४ क्लीवो नपुंसके षण्ढे वाच्यलिङ्गमविक्रमे २ अत्यधना।

निम्नतोऽप्यधो २ प्राध्वं बन्धने इति वान्ताः द्वौ विशौ वैश्यमनुजौ २ द्वौ चाराभिमतौ

स्पशौ २ द्वौ राशी पुञ्जमेषाद्यौ २ द्वौ वंशौ कुलमस्करौ २ रहः प्रकाशौ वीकाशौ २ नि

र्वेशो भृतिभोगयोः २ कृतान्ते पुंसि कीनाशः क्षुद्रवार्षिकयोस्त्रिषु २ कर्कटे च पदे ल

क्ष्ये विमित्ते पदेशः २ प्रसितौ च स्यात्कशमस्त्रे च । दर्भे वफले च दशावस्थानेक।

अ
को
८९
86

विधाप्यपि । वर्तिः पदांनेव ग्राघ्राणात्स्मापिवायता । स्त्रिक षवषणाह्रीकरिणी च स्यात् । व
स्यागवीव दृग्ज्ञाने ज्ञातरि त्रिषु २ दशौनेः स्त्रिया च स्यात्कर्कशः साहसिकः कठोरामसृ
णावपि २ प्रकाशोऽतिप्रसिद्धेऽपि । प्रकटेऽद्योते च शिशावज्ञे च बालिशः । इरगाशाद
नाशः त्वयेतिरोधाने । जीवितेशः प्रियेयमे २ दंशं सत्त्वङ्गौ निस्त्रिंशो २ श्रेष्ठः सूर्यः । अं
शवः करः । ग्राम्याद्याशालिशीर्षार्थे २ पाशो बन्धनशस्त्रयोः २ इति शान्ताः सवसण्ण
वतिमिषौ २ पुरुषावात्ममानवौ २ काकमत्स्यात्बकौ ध्वाङ्क्षौ २ कक्षौ च तृणवीरु
धौ २ पापेपाक्षेभित्तौ च अभीषुः प्रग्रहे रश्मौ २ प्रैषः प्रेषणमर्दने २ पक्षः सहायेऽपि
। उष्णीषः शिरोवेष्टकिरीटयोः २ शुक्ले मूषिके श्रेष्ठे सुकृते वृषभे वृषः ५ कोषोऽस्त्री
कुड्मले खड्गपिधानेऽर्थौघदिव्ययोः ४ पात्रविशेषेऽथ घ्नेतेश्मारिफलके प्याकर्षः । ८९
३ अथात्मशिरिषेनाघ्नंतोगोकर्षेव कैव्यावद्दोकलिङ्गमे ८ कर्षूर्वा कुल्याकरीषाग्निः क

ष्टुः कल्पाभिधायिनी २ पुंभावे तत् क्रियायां च पौरुषं २ विषमप्यथ च । गरलेव उपदानेः
प्यामिषं स्यात् मांसे च अपराधेपि किल्बिषं । पापे च स्यात् कृष्टो लोकयात्वंशे वत्सरे वर्षम् ।
स्त्रियाम् २ प्रेतान्तैः तर्पणं प्रज्ञा २ भिक्षा सेवार्थना भृतिः । द्विरदः त्रोभापि । दोर्भिश्च त्वि
षुपरे स्यते कास्यमनिकृष्टयोः २ प्रत्यक्षेपि कृतेप्यदः २ तृतीयप्रेमण्य २ तृतीयप्रेमण
चिक्कणे रजः संख्याम्परमेषु तत्तं २ घोषो रववृजो २ कपिशीर्षं भित्तिशृंगे २ अन्नतर्ष
स्यषकः स्मरदोषो वातादिकं । दोषा रात्रौ । दशेपि कक्कुदः । षंडाप्रभागे षाड्वाहयो
स्मन्नावसरणे २ इतिषानाः रविश्चेतव्रुदो हंसो २ आत्मा प्राणे यति विशेषस्य सूर्ये च ।
स्त्रीविभावसुः २ वत्सो तर्णकवर्षौ हौ २ वत्सश्च सारंगाश्चदिवौकसः । मृगाश्यानका
श्च श्रृंगारादौ विषवीर्येगुणे रागेड्वे रसः २ वै पारने देहधातो अंबु विव पुंस्युत्तंसावत
सौहो कर्णपूरे पिशेखरे २ देवभेदेनलेरश्मौ वसुः २ रत्ने धने वसु २ विशोवृवी ।।

ग्रं धाः । स्त्रीत्वाशीर्हिताशंसाहिदंष्ट्रयोः २ लालसे प्रार्थनौत्सुक्ये २ हिंसा चौर्यादिकर्म च ।
को वधस्य प्रसरस्यापि २ माता च द्यावौ रोदस्यौ रोदसी च ते २ ज्वालाभासो न पुंस्यर्चिः २ ज्योति
८० र्भद्योतदृष्टिषु २ पापापराधयोरागः २ खगबाल्यादिनोर्वयः २ तेजःपुरीषयोर्वर्चः २ रूपे
87 व महश्चोत्सवतेजसोः २ रजो गुणे च स्त्रीपुष्पे २ राहौ ध्वान्ते गुणे तमः २ छंदः प
द्येऽभिलाषे च २ वेदे च तपः कृच्छ्रादिकर्म । माघे ग्रीष्मे तैव सहो बलं । सहा मार्गः । नभः ।
खं श्रावणो नभः । ओकः सद्म । आश्रयश्चौकाः । पयः क्षीरं । पयोऽम्बु च । ओजो बले दीप्तौ २
विषमसंख्यावाचीव स्रोतः इंद्रिये निम्नगारये २ तेजः प्रभावे दीप्तौ च बले शुक्रेऽपि ४ अत
स्त्रिषु विद्वान्विदंश्च । पंडितात्मनयोश्च बीभत्सो हिंस्रोऽपि । जगुप्सितो ... श्च अति
शये त्वमी वृद्धप्रशस्ययोर्ज्यायान् २ कनीयांस्तु युवाल्पयोः २ वरीयांस्तूरुवरयोः २ सा ८०
धीयान्साधुबाढयोः इति सांताः दलेऽपि बर्हः । मयूरपिच्छे च निर्बंधोपरागार्कादयो ग्रहाः २

भूतेव हार्येपीदेन्वाध्यस्वमेनिर्दृह्योनागतेंतिके २ तल्लाप्रक्रेचेष्वादिवर्शोप्रग्राहः प्रग्रहोपि
च २ पत्नीपरिजनादानमूलशापाः परिग्रहाः ५ दारेषुचपरिग्रहाः । वेश्मनिच श्रोएणमण्या
गेहोवरस्त्रियाः । आरोहणेश्ववारेच सन्दोहंदेपि । सैन्यविन्यासेच अद्धिहृत्रपि । सर्पेवप्रे
वग्रंथौद्वर्कालमोपहाः ३ पविद्धदेतपार्देस्थैपरिवर्द्धः २ यनेव इत्यमरकेशेतृतीय
कांडेनानार्थवर्गःतृतीय ३ ॐस्वरव्ययाःपरे आईषदर्थेभिव्याप्तौसीमार्थेधातुयो
गजे ४ आप्रगृह्यःस्मृतौवाक्ये २ आस्तुस्यात्कोपपीडयोः २ पापकुत्सेषदर्थेकुः २ धिङ्-
निर्भर्त्सननिंदयोः २ चान्वाचयसमाहारेतरेतरसमुच्चये ४ स्वस्त्याशीःक्षेमपुण्यादौ २
प्रकर्षेलंघनेप्यतिः २ स्वित्प्रश्नेचवितर्केच २ तुःस्याद्भेदेवधारणे २ सकृत्सहैकवारे।
पि २ आराद्दूरसमीपयोः २ प्रतीच्यांचरमेपश्चात् २ उताप्यर्थविकल्पयोः २ अपि
समुच्चयेप्रश्ने । तथापत्यांतरेपिच २ पुनःसहार्थयोःशश्वत् २ नित्यार्थेच साक्षात्प

ग्रं को ८८ 88

त्यक्षतुल्ययोः २ खेदानुकंपासंतोषविस्मयामंत्रणेबत हंतहर्षेनुकंपायांवाक्यारंभ
विषादयोः ४ दानेनिम्बयेव प्रतिःप्रतिनिधौवीप्सालक्षणादौप्रयोगतः २ इतिहेतु।
प्रकरणप्रकर्षादिसमाप्तिषु ५ प्राच्यांपुरस्तात् प्रथमेपुरार्थेःग्रतइत्यपि ४ पूर्वदेशेकालेच
यावत्तावच्चसाकल्योः वधौमानेऽवधारणे ४ मंगलानंतरारंभप्रश्नकार्त्स्न्येष्वथोअ
थ अधिकारेप्रतिज्ञायांच वृथानिरर्थकाविध्योः नानानेकोभयार्थयोः २ विना
र्थेच नुःपृच्छायांविकल्पेच २ वितर्केच पश्चात्सादृश्ययोरनुः २ लक्षणेवीप्सायां।
हीनेच प्रश्नावधारणानुज्ञानुनयामंत्रणेनन ५ गर्हासमुच्चयप्रश्नशंकासंभावना
स्वपिः ५ अपेक्षायांच उपमायांविकल्पेवा २ हेतेसमुच्चयेच सामित्वर्धेजुगुप्सिते
२ अमासहसमीपेच २ कंवारिणिचमूर्धनिच २ निंदाह्वावयोश्च इवेत्थमर्थयोरेवं २
उपदेशेनिश्चयेंगीकारेच नूनंतर्केर्थनिश्चये २ तूष्णीमर्थेसुखेजोषम् २ किंपृच्छायां। ८८

जुगुप्सने नामप्रकाश्यसंभाव्यक्रोधोपगमकुत्सने ५ अलीकेविस्मयेच अलंभूषणप।
र्याप्तिशक्तिवारणवाचकम् ४ निषेधेच हुंवितर्केपरिप्रश्ने २ भयेभर्त्सनेऽनतिक्रार्थेच
समयांतिकमध्ययोः २ पुनरप्रथमेभेदे १ निर्निश्चयनिषेधयोः २ स्यात्प्रबंधेचिरातीते
निकटागामिकेपुरा २ उररीउररीचोररीचविस्तारेंगीकृतेत्रयम् १ स्वर्गेपरेचलोकेस्वर्वा
र्तासंभाव्ययोःकिल १ हेतौच निषेधवाक्यालंकारजिज्ञासानुनयेखलु ४ समीपो।
भयतःशीघ्रसाकल्याभिमुखेभितः ५ नामप्राकाश्ययोःप्रादुः १ मिथोन्योन्यंरहस्य
पि १ तिरोन्तर्धौतिर्यगर्थे १ हाविषादशुगर्तिषु २ निंदार्थेच अहहेत्यद्भुतेखेदेहिहे
ताववधारणे इत्यमरकोशेतृतीयकांडेऽव्ययवर्गः चतुर्थः ४ ॐ चिरायचिररात्रा।
यचिरस्याद्याश्चिरार्थकाः २ चिरेणचिरांचिरमपिच मुहुःपुनःपुनःशश्वदभीक्ष्णमस
कृत्समाः ५ स्राग्झटित्यंजसाह्नायसपदिमंक्षुचद्रुते ८ द्राक् प्राग्भुतरसाच बलव।

ग्रे त्सुष्ठुकिमुतस्वत्यतीवचनिर्भरे ८ पृथग्विनान्तरेणर्ते हिरुङ्नानाचवर्जने ८ अन्तराचय
को त्तद्यतस्ततोहेतौयेनतेनच असाकल्येतुकिंचन १ कदाचिज्जातु १ सार्धंतुसाकंसत्रा।
८९ 89 समंसह ५ सम्यगानुकूल्यार्थकंप्राध्वं। बंधनेव व्यर्थकेतुवृथामुधा १ अहोच ग्राहो
उताहोकिमुतविकल्पेकिंकिमूतच ८ तुहिचस्मवैपादपूरणे ८ ग्रहोनावखलुभोःश्र
ह्राश्च पूजनेस्वती। दिवाह्नीति। अथदोषाचनक्तंच रजनाविति १ उषाच तिर्यगर्थे।
साचितिरः २ अथसंबोधनार्थकाः स्युःप्याट्पाडङ्गहेहैभोः ८ हंहोअग्रेव समयानिक
षाहिरुक २ समीपेचअन्तर्किंनेतुसहसा। स्यात्पुरःपुरतोऽग्रतः २ स्वाहादेवहवि
र्दानेश्रौषड्वौषड्वषट्स्वधा ५ किंचिदीषन्मनागल्पे ३ प्रेत्यामुत्रभवान्तरे २ ववा
यथातथैवैवंसाम्ये ६ अहोहीतिविस्मये १ मौनेतुतूष्णींतूष्णीकं २ सद्योपच सः ८९
द्यः सपदितत्क्षणे १ दिष्ट्यासमुपजोषंचेत्यानन्दे १ अथान्तरेऽन्तराअन्तरेणचमध्येस्युः २

असयत्नदसार्थकम्। युक्ते द्वे सांप्रतं स्थाने अभीक्ष्णं शश्वदनारते १ अभावे नह्यनो नापि २
मा स्म मालं च वारणे ३ पक्षान्तरे चेद्यदि च तत्त्वे त्वद्धाञ्जसा द्वयम्। प्राकाश्ये प्रादुराविः स्यात् १ ओ
मेवं परमं मते २ समन्ततस्तु परितः सर्वतो विष्वगित्यपि ४ अकामानुमतौ कामं। असूयो
पगमेऽस्तु च। ननु च स्याद्विरोधोक्तौ। कच्चित्कामप्रवेदने। निःषमं दुःषमं गर्ह्ये २ यथास्वं
तु यथायथम्। मृषा मिथ्या च वितथे २ यथार्थं तु यथातथम्। स्युरेवं तु पुनर्वै वेत्यवधा
रणवाचकाः ५ प्रागतीतार्थकं। नूनमवश्यं निश्चये द्वयम् २ संवद्वर्षे। अवरे त्वर्वाक् ।
आमेवं अंगीकारार्थौ २ स्वयमात्मना। अल्पे नीचैः। महत्युच्चैः। प्रायो भूम्नि। अवे
रेत्वर्वाक् अद्रुते शनैः। सना नित्ये। सनत्सनाच्च बहिर्बाह्ये। स्मातीते। अस्तमदर्श
ने। नमो नतौ। पुनरर्थेऽङ्ग। निंदायां दुष्ठु। सुष्ठु प्रशंसने। सायं साये। प्रगे प्रातः प्रभाते
। निकषांतिके। परुत्परार्यैषमो ह्यः पूर्वे पूर्वेतरे यति २ अद्यात्राह्नि। अथ पूर्वेद्युरित्यादौ

अ पूर्वोत्तरापरात् तथाधरान्यान्यतरेतरात्स्वेद्युरादयः ५ उभयेद्युश्चोभयेद्युः परेत्वह्निपरेद्य।
को वि ह्योगते । अनागतेह्नि श्वः । परश्वास्त्परेह्नि । तदातदानीं २ युगपदेकदा। सर्वदास
९· दा २ एतर्हि संप्रतीदानीं अधुनासांप्रतंतथा ५ दिग्देशकालेपूर्वादौप्रागुदक्प्रत्यगाद।
90 यः २ इत्यमरकोशेनेकार्थवाचकः वर्गः अव्ययवर्गः पंचमः ५ ॐ सलिंगशास्त्रैः सन्ना
दिकृत्तद्धितसमासद्वन्द्वैः अनुक्तैः संग्रहेलिंगंसंकीर्णवदिहोन्नयेत् लिंगशेषविधिर्व्या
पीविशेषैर्यद्यबाधितः स्त्रियामीदूद्विरामैकाच् सयोनिप्राणिनामच नामविद्युन्निशा
वल्लीवीणादिग्भूनदीह्रियाम् १ अदन्तैर्द्विगुरेकार्थो नसपात्रयुगादिभिः तल्वृन्देयेनि
कट्यत्रावैरमैथुनकादिवुन् स्त्रीभावादावनिक्तिणवल् एवणवुक्तप युच् इन् अङ्·श
श्ताः उणादिषुनिरूरीश्च यावू ङ्यन्तंचलस्थिरम् तन्त्रीडायांगप्रद्वराणंचेत् मोहापाल्लवा।
एतदिक चमीनः साक्रियासंख्यावेत् दोऽपातादिफाल्गुनी यद्यैतंपानावरगयानैलंपा ९·

नास्त्वर्थेतिषिक ह्रीस्यात्काविन्नटणल्यादिविवलापवर्थेयदिल्लकाशेफालिकाटीका
धानकीपंविकाढकी सिध्रकाघाटिकाहिक्काग्राविकोल्कापिपीलिका तिंदुकीकणि
काभंगिः स्वरंगास्तविपाद्दयः पिच्छावितंडाकाकिन्यः ग्रहणिः घाणीद्रुणीदरत् मातिः
स्नातष्यामंदीनाभीराजसभापिव कल्हरीवर्व्वेरीपारीहोरालहाचसिधला लालालि
लाचगंडूषाग्रप्रसीवमसीमसी इतिस्त्रीलिंगविशेषः पुंस्त्वेसभेदानुचराः सपर्यायाः
सुरासुराः स्वर्गयागाद्रिमेघाब्धिद्रुकालासिशरारयः करगंडोष्ठदोर्दंत कंठ केशन
खस्तनाः अह्नाहोन्ताःस्वेरभेदाः रात्रांताःप्रागसंख्यकाः स्त्रीवेणायाश्वनिर्यासा अशा
तेनाशवाधितः कशेरुजतुवस्तूनिहित्वातरुविरामकाः कषणभमरोपांतायदंता
अभीअथ पथनयसरोपांता गोत्राख्याहरणाह्वयाः नाम्नकर्तरिभावेचवचन् अच्
अपनड्ण गोचरः स्युः कर्तेरिइमनिर् भावेकः घोः किःप्रादितोन्यतः इंद्रेष्ववट

ग्रं द्वौ ग्रथवस्त्वानसमाप्नते कोंतः स्तबैंतुपर्णोग्पर्णोयः पर्वकोपिच वरकस्थानवाकसर
को स्तुलकस्थस्फारंगकः पुंखोमुखः समुद्रस्थविटपस्तृधस्तः खदः कोलारवहुदस्तुदाक्षपिंडः।
९१ गौरः पिंडरवत् गंडुः करंडोलग्गडोवरंडस्थकिलोद्धुणः दृतिः सीमंत दरित रोमंथोद्गीथ
91 बुद्बुदः कामंदोबुंदः कंदः फेनस्तूपो समुद्रपकौ घ्रानपः तत्रिषेनाभिः कुणपस्त्वरके
दुणः पुरस्तरप्रवृक्काद्यगोलहिंगुलप्रकूलाः वेतालमल्लभल्लाक्षपुरोडाशोपिपहिसः।
कल्माषोरभसस्थैवसकटाहः पतद्ग्रहः इति पुंलिंगविशेषः स्तनी येष्वबलावारणाप
ण्याभ्रहिमोदकम् सीनोल्लामांसरुधिरस्वलातिटविलेवलम् फलंदेमस्थलंबलो
दस्महावदुःखेष्ठभाष्ठमे जलमुष्टालिल्लवणंखंजननाम्पलेपनम् कोदेःगतादि
ंसूलाम्पावोलदेवप्रवृत्तेश्वातम् शकमसु इस उस अत अनम् यरतोतमकनीरि यो ९१
तेमनोपधंशिविंगतेप्राक संसव्यान्वितम् पात्रायदंनैरेकाग्यौ द्विगर्लानपानसार

नुसारतः द्वंद्वैकत्वाव्ययीभावौ पथ्यः संख्याव्ययात्परः षष्ठ्याश्छायाबहूनां चेत्तत्समासे

संहतौ सभा शालार्थाऽपि पराराजामनुष्यार्थादराजकात् दासीसभं नृपसभं रक्षःसभमि

मादिशः उपज्ञोपक्रमं तस्य तदादित्वप्रकाशने कोपज्ञकोपक्रमादि कन्थोशीनरनाम

सु भावे नणकचिद्भ्योऽन्ये समूहे भावकर्मणोः अदंतप्रत्ययाः पुण्यसुदिनाभ्यां पथोऽन्त्वह्नः

क्रियाव्ययानां भेदकान्येकत्वेपि अशीतोदके चोष्णे सिद्धं गेहेदहस्थूणं किरीटं मर्म योत्र

ने दानस्तंभं वाज्यपेयं गात्रपदयेह्न तोकवेः माणिक्यभाष्यसिंहरवीरवीवरपंजरम् लो

कायतं द्वारितालं विटलस्थालवाङ्मवम् इति नपुंसकलिंगविशेषः पुंनपुंसकयोः

शेषोऽर्धर्चपिण्याककंटकाः मोदकस्तंडकरटकः शाटकःखर्वटोर्बुदः पालको

योगवरकतमालामलकानडः कुहंपिंडश्शीर्षः बुस्तो त्वेडितं तेमकूटहिमम् संग

मेष्यतमानाटौशंबलाव्ययनो रवम् कविथं कंट कर्पासं पारावारं युगंधरम् ए

श्रे
को
४४
92

घृतग्रीव पात्रीव सूत्रं वमन्तं दिक्कर्सोर्द्धर्चादौ हृतादीनांशल्यादयं वैदिकं फवमूत
योक्तमिह लोकेऽपितन्नेदस्त्वतल्लशेषवत् इति पुंनपुंसकलिंगशेषः स्त्रीपुंसयोरपत्या
न्ताः द्विचतुःषट्पदोरगाः जातिभेदाः पुमाख्याश्च स्त्रीयोगैः सहमल्लकः मन्तिवर्तार
कः स्वातिर्वर्तनकः पाटलिर्मन्थः मूषाक्षपादः कर्कन्धूर्यष्टिः शाटीकटिः कटी इति
स्त्रीपुंल्लिंगशेषः स्त्रीनपुंसकयोर्भावक्रिययोः ष्यञ्क्वचिच्च वुञ् औचित्यं औचि
ती मैत्री मैत्र्यम् वुञ् प्राग्वदास्ततः षष्ठ्यन्तप्राक्पदाः सेनाच्छायाशालासुरानिशाः
स्याद्वा नृसेनं श्वनिशं गोशालमितरे च दिक् आवन्तोत्तरपदो द्विगुश्चापुंसि नश्च
लुप् त्रिखट्वं च त्रिखट्वी च त्रितक्षं च त्रितक्ष्यपि इति स्त्रीनपुंसकशेषः त्रिषु पात्री।
पुटी पेटी कुवलदाडिमौ इति त्रिलिंगशेषः परं लिंगं स्वप्रधाने द्वन्द्वे तत्पुरुषेऽपि ४४
तत् अर्थान्ताः प्राद्यलंप्राप्तापन्नपूर्वाः परोपगाः तद्धितार्थो द्विगुः संख्यासर्वनाम

अ
को
९३
93

नरेन्तकाः वरूत्रीहिरविरिड् नाम्नाभुवेयातउदाहृतिः गुणद्रव्यक्रियायोगोपाधिभिः
परगामिनः कृतः कर्त्र्यसंज्ञायाम कृत्याः कर्तरि कर्मणि ग्रसाधनालेनरकाव
धभेदकाः कतिस्नांतानित्रिसमाग्रमटस्मतिरव्यायम् परंवीरोधेशेषंतत्तेयंशिष्टयो
गतः इत्यमरकोशेतृतीयकाण्डे लिंगसंग्रहवर्गः षष्ठः स्वरादिकाण्डे भूकाण्डे प्रत्ये
कंदशवर्गतः सामान्यकाण्डेचतुर्था वर्गाः षट् परिकीर्तिताः । संपूर्णःसमाप्ता पु
भम् ॥ ॐ

श्लो॰
१८५०